

Ağız diş sağlığı göstergelerinde bir arpa boyu yol alamadık

DEVLET KORUYUCU HİZMETLERE ODAKLANMALI

34

26

40

48

42

44

66

24 TRAKYA GÜZ SEMPOZYUMU

Tekirdağ Dişhekimleri Odası 4. Trakya Güz Sempozyumu 16-17 Aralık 2017 tarihlerinde geniş bir katılımıla yapıldı.

26 TDB'NİN BİRİKİMİ 'ULUSAL AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI POLİTİKASI'NA DÖNÜŞÜYOR'

Görevde bir yılını geride bırakan 16. dönem Merkez Yönetim Kurulu'nun çalışmalarını TDB Genel Başkanı Dr. İlker Cebeci'yle birlikte değerlendirdik.

34 TDB BAŞKANLAR KONSEYİ ANTALYA'DA TOPLANDI

8-9 Aralık 2017 tarihlerinde toplanan TDB Başkanlar Konseyi'nin gündeminde Yönetmelik'in bazı maddelerinin yürürlüğünün durdurulması kararı ve son yıllarda ciddi bir artış gösteren reklam yasağı ihlalleri de vardı.

40 "EYLÜL'DE ANKARA'DA BULUŞALIM"

TDB 24. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi 27-30 Eylül 2018 tarihlerinde Ankara Dişhekimleri Odası'nın organizasyonu ile Ankara'da yapılacak. ADO ve Organizasyon Komitesi Başkanı Serhat Özsoy bugüne kadar yapılmış en iyi TDB kongresini hayata geçirmek için kolları sıvadıklarını söylüyor.

42 'GELECEK MINİMAL İNVAZİV DİŞHEKİMLİĞİNDE'

İranlı meslektaşımız Dr. Behnam Şakıbay mikrocerrahi ve mikroskopun dişhekimliğinde kullanımının minimal invaziv yaklaşımın gelişimine paralel olarak artacağını söylüyor.

44 DİŞHEKİMİNİN AYDINLATILMIŞ ONAM YÜKÜMÜ

Dr. Gülay Özdoğan, ve Av. Mustafa Güler hasta şikayetleri sonucunda açılan soruşturmanın artması bağlamında dişhekiminin hukuki sorumluluklarına işaret ediyor.

48 ŞOSYAL MEDYA BİZ HEKİMLERE NE ÖĞRETEBİLİR?

Prof.Dr. Korkud Demirel sosyal medyanın dişhekimlerinin mesleki gelişimine katkısı ve hekimler tarafından kullanımıyla ilgili yaptıkları anket çalışmasını yorumladı.

52 GENÇ DİŞHEKİMLERİNİN SORUNLARI

TDB Genç Dişhekimleri Komisyonu üyesi Aydan Tunca yazdı.

54 KABUSA DÖNEN DİŞ ÇEKİMİ

Edebiyatta Dişhekimliği'nde bu sayıda Cihat Burak'ın piyasada artık baskısı olmayan "Yakutiler" kitabındaki "Akıl Dişi" öyküsünden bir alıntı var.

60 ÖYKÜ • SONSUZ SOKAKLAR YALNIZLIĞI

TDB Öykü Yarışması'nda üçüncülüğü kazanan meslektaşımız Berkant Sezer'in öyküsünü yayımlıyoruz.

64 ÜRÜNLER / SEKTÖR HABERLERİ

66 ZEUS'UN EVİ: OLİMPOS DAĞI

Yunanlıların 'Tanrıların Evi' dediği Olimpos Dağı'nı, Selanik'i, Kavala'yı meslektaşımız Mehmet Çalık yazdı.

72 ÖDÜLLÜ BULMACA

74 SÜREKLİ DİŞHEKİMLİĞİ EĞİTİMİ KREDİLENDİRİLMİŞ SORULARI

Sağlık Bakanlığı bütçesi ve aklımıza gelen sorular

A.R. İlker Cebeci / TDB Genel Başkanı

Değerli Meslektaşlarım,
Sağlık Bakanı Dr. Ahmet Demircan, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda, Sağlık Bakanlığının 2018 Yılı Bütçesinin* sunumunu yaptı.
Bu sunumun yayınlanan pdf formatındaki metninde ağız diş sağlığıyla ilgili dört slaytta bilgi aktarıyor. Bu slaytlardan elde edebildiğimiz veriler üzerinden Sağlık Bakanlığının ağız diş sağlığı alanında ne düşündüğünü anlamak pek mümkün görünmüyor. 62. slaytta gördüğümüz şudur:

"2016-2017 eğitim öğretim yılında ana sınıfı ve tüm ilkököl öğrencilerine 6 milyon 800 bin adet diş fırçası setinin dağıtımını yaptık. • 2017-2018 eğitim öğretim yılında anasınıfı ve tüm ilkököl öğrencilerine 7 milyon 500 bin adet diş fırçası, diş macunu ve muhafaza çantası setinin dağıtımını planladık ve dağıtımına başladık".

97. slaytta ise şu anda 131 ADSM olduğunu 22 ADSH olduğunu öğreniyor ve 2018'de ADSM sayısının 132 olacağını anlıyor. Biraz sonra 144 nolu slaytta 2003-2017 tarihleri arasında 82 ADSM tamamlandığını ve 9 tanenin de tamamlanıyor olduğunu öğreniyor. Ancak 2002'de 14 olan ADSM sayısı ile tamamlanan ve tamamlanacak olan ADSM sayılarını topladığımızda sayı 105'te kalıyor. 9 tamamlanmak üzere olanı da hesaba katmazsak 144. slayta göre 2017 yılında 96 ADSM olması gerekiyor. Ama 97. slayta göre hani 131 ADSM vardı? Hangisi doğru?

Görürsünüz Sağlık Bakanlığı toplum ağız diş sağlığı düzeyimizin gelişmesi için ne kadar tutarlı bir koruyucu ağız diş sağlığı programı yapmış ve sunuyor. Ne güzel bütçelendirmiş, ne kadar net anlıyor. Mesela toplam Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurumlar bütçesi yaklaşık 72 milyar lira iken koruyucu sağlık alanına ayıracağı bütçe kabaca 13 milyar lira olarak hesaplanmış, onun içinden ne kadarı ağız diş sağlığına koruyucu uygulamalar için ayrılacak anlayabiliriz artık geçmiş tecrübelerden. 62. slaytta belirtilen 7.5 milyon macun, fırça ve saklama kabı dışında elimizde veri yok ama olsun, biz floramaya da bir miktar bütçe ayrılacağını anlayalım oradan.

Sağlık Bakanlığı kamu alanında ünit başına düşen 8458 hasta sayısını 7 bine düşürmeyi hedeflediğini açıklıyor, bunun için yeni yatırımla planlıyor. Oysa serbest çalışan yaklaşık 20 bin dişhekiminin ünitiyle o 7 bin sayısının çok altına inilebilir ve koruyucu hizmetler en iyi şekilde verilebilir. Bütün bunlar maliyetleriyle birlikte TDB çalışmalarıyla defalarca ortaya konmuşken bu imkandan yararlanmamak en hafif söylemle cehalet değil midir? Tabii sayın Bakan göreve geldi geleli görüşme taleplerimize cevap vermediği için kimden öğrenecek bu gerçekleri?

Sağlık Bakanlığının yapmadığı hesapları biz 2014 Aralık ayında yapıp yayımladık ama "meslek örgütü söylüyorsa mutlaka kulak tıkamak gerek" zihniyeti üç senedir zahmet edip değerlendirmede bile. Olsun, biz yine de anlatmaya devam edeceğiz. Bunun adı siyasetse eğer, meslek örgütü olarak siyasetimizi yapmaya devam edeceğiz.

Yaptığımız istatistikî çalışma, 2015-2050 yılları arasında koruyucu ağız diş sağlığı hizmeti sunulması halinde katlanılacağı düşünülen tedavi edici ağız diş sağlığı hizmetleri ve protez hizmetlerinin yıllık toplam maliyetinin (2014 yılı fiyatlarıyla), 2015 yılında 4.6 milyar TL ile başlayıp, yaşlanan nüfus ile birlikte 2050 yılında 5.3 milyar TL civarına ulaşacağını öngörmektedir.

Bu çalışma, aynı dönemde TDB'nin önerdiği koruyucu ağız diş sağlığı hizmetlerinin toplam maliyetinin (2014 yılı fiyatlarıyla), 2015 yılında 841 milyon TL ile başlayıp, azalan genç nüfus ile paralel olarak 2050 yılında 673 milyon TL civarına gerileyeceğini göstermektedir. 2050'ye göre bu fiyatları şöyle de ifade edebiliriz: Koruyucu hizmetlerin (2014 yılı fiyatlarıyla) 2015 yılında 841 milyon TL olması beklenen toplam maliyetinin, %5 genel fiyat düzeyi artışı (iskonto oran) ile yapılan gelecek değer analizlerinde 2050 yılı fiyatlarıyla 3.9 milyar TL'ye ulaşacağı tahmin edilmiştir. Eğer koruyucu uygulamalar biran önce başlamazsa 2050 yılında sadece tahmin edilen amalgam dolgu maliyeti %5 artışı üzerinden hesaplanırsa 30.5 milyar TL olacaktır. Bu maliyet "o tarihte amalgam mı kalır kardeşim" diye sorulduğunda kompozit üzerinden yapılsa 30.9 milyar TL olacaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

Bütçe yukarıda Türk Dişhekimleri Birliği'nin yaptığı gibi öngörülerle bir hedef belirleyerek yapılır. Yoksa 7.5 milyon fırça dağıtacağım, 9 ADSM yaparım, 29 ADSM de teklif ettim, 10 bin dişhekimine çıkacağım demekle bütçe olmaz. Bir hedef olacak, o hedef için yöntem önereceksin ve bu yöntemin pozitif yanını gösterecek bir tahmini analize dayalı olarak yapacaksın.

Biz de bizim alanımızda Sağlık Bakanlığına analizlere dayalı bir öneriyi "**Türkiye'de Ağız Diş Sağlığı Hizmetlerinin Strateji Değerlendirmesi**" adlı çalışmayla son derece ayrıntılı bir şekilde öneri olarak sunduk ve yeni yılda bir kere daha Sağlık Bakanlığı'na bir üst yazıyla yönlendireceğiz.

Tavsiyemiz, artık koruyucu uygulamaların serbest dişhekimlerinin işgücünü de göz önüne alarak hızla devreye sokulması ve çalışmaların geriye dönük sonuçlarının değerlendirilebildiği ölçümlerle yürütülmesidir.

Böyle olmadığında ağız diş sağlığı göstergeleri tüm harcamalara rağmen düzelmeyecek, bütçeleriniz bir şirketin yıl sonu defterleri değerini taşıyacaktır. Türkiye'de, temel referans yaş grubu olan 12 yaştaki DMFT oranı 2004 yılı Hacettepe Üniversitesi araştırmasına göre 1,9 ve 2009-2010 Yeditepe Üniversitesi araştırmasına göre (10-14 Yaş grubunda) 2,23'tür. Normal koşullarda sürekli düşüş eğiliminde olması beklenen bu oranın yükselmiş olması ülkemizde koruyucu hizmetlere önem verilmesinin en belirgin sonuçlarındandır. Diğer referans yaş veya yaş gruplarında da iki araştırma arasında önemli bir değişiklik izlenmemektedir. Bu durum, koruyucu hizmetler uygulanmadığında toplumun ağız diş sağlığı düzeyinde beklenen iyileşmenin sağlanamayacağına da göstermektedir.

Yeni yılda umuda yürüyüşümüz devam edecektir. Mücadeleye, doğruları söylemeye, bilgi üretmeye kısaca mücadeleye devam edeceğiz, daha iyi günler göreceğiz değerli meslektaşlarım.

Sağlıkla, mutlu, özgür kalın.

* https://sgb.saglik.gov.tr/Shared%20Documents/2018_Yili_Plan_Butce_Sunumu_14_11_2017.pdf

Tüm hakların ön koşulu demokrasidir

TDB 16. Olağan Genel Kurulu sonrası görevi devralmamızın üzerinden bir yıldan biraz fazla bir zaman geçti. Bu sayımızda geçen bir yılın özetini yaparak gündeme geçeceğiz.

Eylül ayında İstanbul'da yapılan TDB 23. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi'nde katılım rekoru kırıldı.

- ▶ 19 komisyonumuz 52 toplantı yaptı.
- ▶ 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü vesilesiyle Sağlık Emek ve Meslek Örgütleriyle birlikte 'Mesleğimizde Kadın Olmak' panelini düzenledik ve ortak çalışma ürünü olarak 'Elele' bültenini de yayımlayarak Odalarımıza dağıttık.

▶ 10-11 Şubat 2017 **Ankara**, 14-15 Haziran 2017 **İstanbul**, 20 Eylül 2017 **İstanbul** ve 8-9 Aralık 2017 **Antalya** olmak üzere dört Başkanlar Konseyi toplantısı yaptık.

▶ Bilimsel dernek başkanları ile iki kez bir araya geldik, ortak projeler üzerine görüştük.

- ▶ 15 Mart 2017 tarihinden itibaren 15 günde bir tüm meslektaşlarımıza **e-bülten** göndermeye başladık, artık güncel haberleri sıcaklığıyla paylaşıyor ve sizleri web sayfamızı ziyarete davet ediyoruz.

▶ 20 Mart 2017 de Dünya Ağız Sağlığı Günü'nde **3. Ağız Diş**

Sağlığı Parlamentosu'nu topladık.

▶ 2017 yılı içinde 57 basın açıklaması yaparak mesleğimizi ve toplum sağlığını ilgilendiren güncel durumlara ilişkin tavrımızı ortaya koyduk.

▶ 'Yara' temalı bir **Öykü Yarışması** düzenledik. 32 meslektaşımızın toplam 42 öyküyle

katıldığı yarışmaya katılan eserlerden bir seçki hazırlanarak kitap haline getirme çalışmaları sürüyor.

▶ **Türkiye İş Bankası** ile **TDB** logosunun yer aldığı kurumsal ve bireysel birçok avantajlarının bulunduğu bir banka kartı anlaşması yaptık.

▶ TDB web sitesinin cep telefonlarına yönelik mobil uygulaması tamamlandı, çok yakında telefonlarımıza TDB'nin mobil uygulamasını indirerek güncel haberleri daha yakından takip edebileceğiz.

▶ Odalarımızın üye kayıt programı '**TOYY Programı**' yeni yazılım teknikleri ve güncel teknolojilerle yenilendi. Bu nedenle kullanıcı personel Ankara'ya çağrılarak Odalarımızın görüş ve değerlendirmeleri alındı.

▶ TDB 16. Olağan Genel Kurulu kararına göre yedi konuda mevzuat düzenlemesinin çalışmalarını bitirerek yürürlüğe konulmasını sağladık. Yine Genel Kurul'un verdiği görevle Oda başkan ve yöneticilerine yönelik 'Dişhekimlerinde Mesleki Örgütlenmede Sorunlar ve Engeller ve Güçlendirmek için Öneriler' konulu bir eğitim düzenledik.

▶ Sağlık emek ve meslek örgütlerinin her hafta yapılan toplantılarına düzenli katılarak Şiddet Çalıştayı, Özel Hekimlik Kolu, Kişisel Verilerin Korunması Yürütme Kurulu, Şehir Hastaneleri Sempozyumları, Sağlıkta Dönüşüm ve Sağlık Muhalefeti Strateji Güncelleme Ortak Seminer Programında kurumsal olarak yer aldık.

▶ **Şehir Hastaneleri Çalıştayı** 16-17 Aralık 2017 tarihlerinde gerçekleştirildi. TDB adına Merkez Yönetim Kurulu üyesi Murat Mustafa Çağlar'ın katıldığı Çalıştay'da şehir hastaneleri planlanış amaçlarından yapılış bi-

Taşeron işçilerin kadroya geçirilmesiyle ilgili olarak tüm sağlık ve sosyal hizmet emekçilerine ayırmız ve koşulsuz kadro verilmesi talebinde bulunduk.

çimlerine kadar her yönüyle ele alındı.

► 'Ağız Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'le ilgili olarak yürüttüğümüz hukuki mücadelenin ardından bir kısım taleplerimizle ilgili yürütmeyi durdurma kararı verildi. Kararın ardından Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ndeki görev değişiminden sonra taleplerimizi güncelleyerek yeniden gönderdik.

► **Sağlık Bakanlığı'nın** Ağız ve Diş Sağlığı Kalite Geliştirme Toplantılarında, **Kalkınma Bakanlığı'nın** 11. Kalkınma Planı çalışmalarında, **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın** 'Civayla Mücadele' toplantılarında, Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurul toplantılarında, **Sanayi ve Teknoloji ile Çalışma Sosyal Güvenlik** bakanlıklarının UİSG Konseyinde, **SGK Yüksek Danışma Kurulu** ve Kayıtlı İstihdamı Destekleme çalıştaylarında, **Ekonomi Bakanlığı** 'Mesleki Hizmetler Çalıştay'ında dişhekimliğini ilgilendiren çeşitli platform ve çalışma gruplarında düzenli olarak yer aldık.

► Dönemin Sağlık Bakanı Recep Akdağ ile 30 Ocak'ta 2017 mesleki sorunlarımız üzerine görüşme yaparak tüm sorun ve önerilerimizi içeren bir dosya sunduk.

► **Dişhekimliği Dekanlar Konseyi** ile dişhekimliği eğitimi, ihtiyaçtan fazla açılan fakülteler ve kontenjanlar gündeminin konuşulduğu üç toplantı yaptık. **YÖK Başkanı Prof.Dr. Yekta Saraç** ile de aynı konuda bir araya gelerek görüşmelerimizi paylaştık.

► Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği ve Türkiye Barolar Birliği'yle birlikte '**Kişisel Sağlık Verileri II. Ulusal Kongresi**'nin organizasyonuna katkı sunduk.

► **Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Ulusal Kongrelerinin** altıncısı bu yıl 21-22 Ekim tarihlerinde TDB başkanlığında gerçekleştirildi. Kongrede Dişhekimliği mesleki riskleri ve meslek hastalıklarına özel yarım günlük bir oturum düzenledik. Kongre sunumları kitaplaştığında meslektaşlarımızla paylaşacağız.

► **TDB Öğrenci Kolu** Kongresi 29-30 Nisan 2017 tarihlerinde Ankara'da yapılırken Öğrenci Kolu'nun 25. yılı nedeniyle İstanbul'da TDB Kongresi içinde 25. Yıl Kongresi yapıldı.

► **TDB 23. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi** 2017'de ilk kez Eylül ayında yapıldı. Fuar katılımcılarıyla 10 bini aşan aşan katılım sayısı yeni bir rekor kırıldı.

► **TDB Akademi'nin** Ankara merkezli bilimsel etkinlikleri Oda bölgelerine doğru yayıldı. 2016-2017 döneminde 65 etkinlik hayata geçirilirken 2017-2018 dönemi için 57 bilimsel etkinlik programlandı.

► Aynı dönemde İmplantDer'le yapılan protokolle implant alanında 135 bilimsel etkinlik için organizasyon yapıldı.

► **Ağız Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te** 23 Aralık 2016 tarihinde yapılan değişikliklerdeki hukuka aykırılıklarla ilgili olarak 21 Şubat 2017 tarihinde Danıştay'da dava açtık. Danıştay 15. Dairede görülen davada bazı taleplerimizle ilgili yürütmeyi durdurma kararı verilirken meslek dışı sermayenin ortak olabilmesi gibi bazı önemli maddelerde iptal kararı çıkmadı.

► Demokrasinin sağlık başta olmak üzere tüm hakların ön koşulu olduğu bilincinden hareketle mesleki sorunlarda olduğu kadar hak ve özgürlüklerle ilgili olarak da tavrımızı ortaya koyduk. Ülkenin yönetim sisteminin Olağanüstü Hal koşullarında referanduma götürülmesine de bu bağlamda karşı çıktık.

► Tutukluların kelepçeli olarak muayene edildikleri yolundaki şikayetlerin giderek artması üzerine Sağlık, Adalet ve İçişleri bakanlıklarına birer yazı göndererek etik yükümlülükler, hasta hakları ve evrensel insan hakları gözetilerek tutukluların muayenelerinin yapılabilmesi için gerekli bütün dikkat ve özenin gösterilmesini istedik.

► **Taşeron işçilerin** kadroya alınması konusunda siyasi iktidar temsilcileri tarafından yapılan açıklamalar üzerine 22 Aralık'ta diğer sağlık meslek örgütleriyle birlikte bir basın toplantısı düzenleyerek, tüm sağlık ve sosyal hizmet emekçilerine ayrımsız ve koşulsuz kadro verilmesi talebinde bulunduk.

► **DİSK, KESK, TMMOB, TDB ve TTB'nin** yürüttüğü '**OHAL Değil Demokrasi İstiyoruz**' kampanyası kapsamında düzenlenen 'Emek ve Demokrasi Güçleri OHAL'i Sorguluyor' Ankara forumu, 2 Aralık 2017 tarihinde yapıldı. Ülkemizin evrensel hukuk değerlerine bağlı, demokratik, laik hukuk devleti olması yolunda askeri veya sivil her türlü darbeye karşı bir meslek örgütü olarak üzerimize düşeni yapıyoruz ve yapacağız.

15 Mart 2017 tarihinden itibaren 15 günde bir tüm meslektaşlarımıza e-bülten göndermeye başladık

Şehir Hastaneleri Çalıştayına TDB adına Merkez Yönetim Kurulu üyesi Murat Mustafa Çağlar katıldı.

DİSK, KESK, TMMOB, TDB ve TTB'nin 2 Aralık'ta düzenlediği 'Emek ve Demokrasi Güçleri OHAL'i Sorguluyor' forumunda TDB adına Genel Sekreter Neslihan Sevim konuştu.

Yönetmeliğin bazı maddelerinin yürütmesi durduruldu

Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te 23 Aralık 2016'da çeşitli konularda yapılan düzeltmelerle ilgili TDB'nin açtığı davada Danıştay 15. Dairesi bazı maddelerin yürütmesinin durdurulmasına karar verdi.

3 Şubat 2015'te yayımlanan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'in uygulanamaz hükümlerinin düzeltilmesi ve TDB tarafından açılan davada verilen yürütmenin durdurulması kararına uygun değişikliklerin yapılabilmesi bakımından 23 Aralık 2016 tarihinde değiştirilmiştir.

Bu değişiklikte, yargı kararına aykırı bir kısım değişiklikler yapılmış, ayrıca bazı yeniden düzenlemelerde de önemli hukuka aykırılıklar yaratılmıştı. Bu gerekçelerle TDB bir kısım hükümlerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle 21 Şubat 2017 tarihinde Danıştay'da dava açılmıştı.

30 gün içinde uygulanmak zorunda Danıştay 15. Dairesi 18 Ekim'de Yönetmeliğin incelemeye ilgili kurallarının eksikliği, denetimle ilgili kurallarının belirsizliği ve totem tabelaya izin veren kuralın açıkça hukuka aykırılığı sebebiyle yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

Bu Kararda ayrıca, ağız, diş ve çene cerrahları dışındaki dişhekimlerinin de gerektiğinde ADSM, tıp merkezi ve özel hastanelerin ameliyathane ve genel anestezi ünitelerini kullanabilecekleri; Yönetmelik kuralının bu şekilde anlaşılması gerektiği de belirtildi.

Danıştay kararının, idareye tebliğden itibaren en geç 30 gün içinde uygulanması zorunlu. Sağlık kuruluşlarının açılmasında ruhsata esas denetimi yapacak kurulun oluşturulması ile faaliyet sırasında yapılacak denetimi kimin yapabileceğinden denetimin usulüne ve denetim formlarına varınca-ya kadarki ayrıntıların Sağlık Bakanlığı tarafından ivedilikle düzenlenmesi gerekiyor.

TDB konuyla ilgili yaptığı açıklamada bu düzenleme de dahil olmak üzere, meslektaşlarımızın mesleki faaliyetlerini ve toplumun ağız ve diş sağlığı hizmetlerine erişimini düzenleyen kuralları içeren bu Yönetmeliğin bütününe ilişkin her türlü çalışmada Sağlık Bakanlığı'na her türlü katkıda bulunmaya hazır olduğunu da hatırlattı.

Yürütmesi durdurulan maddeler

Totem tabela yasaktır

Sağlık kuruluşlarında totem tabela yasak iken, Yönetmelik değişikliği ile bir takım şartların yerine getirilmesi halinde muayenahaneler dışındaki özel sağlık kuruluşlarının totem tabela kullanabilecekleri belirtilmişti.

Kararda "Yönetmeliğin ilk halinde, seyyar tabela veya totem tabela, afiş ve benzeri gibi tabela ve cisimlerin kullanımı yasaklanmış iken, dava konusu değişiklik ile hangi saik gözetilerek totem tabelanın sayılanlar arasından çıkarıldığı ve serbest hale getirildiği anlaşılmalıdır" denildi.

Tıp merkezleri dişhekimleri tarafından kullanılabilir

Danıştay 15. Dairesi Yönetmeliğin 19. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişikliği değerlendirirken hükme "Söz konusu madde incelendiğinde mesleğini serbest icra eden dişhekimleri/

uzmanların, hastalarının Ek-9'daki cerrahi işlemler dışında kalan genel anestezi ve sedasyon altında yapılacak tanı ve tedavi işlemlerini ADSM'ler bünyesinde bulunan Sedasyon ve Genel Anestezi Biriminde yapabileceklerinin düzenlendiği, bununla birlikte bu işlemlerin daha donanımlı genel anestezi müdahale ünitesi bulunan ADSM'ler ile tıp merkezleri ve özel hastanelerin ameliyathane ve genel anestezi müdahale ünitelerinde yapılmalarında ise herhangi bir engel bulunmadığı görülmekle birlikte, hükmün yazılışından, mesleğini serbest icra eden dişhekimleri/uzmanların bu yerlerde söz konusu işlemleri evleviyetle yapabileceklerinin anlaşılması gerektiği ortadadır" şeklinde açıklık getirdi.

İnceleme ekibinde Oda temsilcisi dişhekimine yer verilmelidir

Danıştay 15. Dairesi bu konudaki 27 Ekim 2015 tarihli kararını hatırlatarak "in-

celemelerde denetim ekibinde oda temsilcisi bir dişhekiminin olması gerektiğinin amaçlandığı, değişikliğin bu haliyle hâsıl olması beklenen amacın gerçekleştirilmediği anlaşıldığından dava konusu "Müdürlük" ibarelerinde hukuka uyarlık görülmemiştir" gerekçesiyle yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

Denetimle ilgili kurallar belirli olmalıdır

15. Daire kararında denetimle ilgili kuralların Yönetmelikte netleştirilmesi gerektiğini vurgulanarak "Yönetmeliğin 28. maddesi ile; Müdürlükçe yapılacak denetimlerde görev alacak personelin nitelikleri ve sayısı ile kullanılacak denetim formlarına ilişkin hususların Yönetmelikle düzenlenmeyip Bakanlıkça çıkarılacak alt düzenlemelerle belirleneceğinin öngörülmesinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır" gerekçesiyle söz konusu hükmün yürütmesi durduruldu.

TDB Genel Başkanı İlker Cebeci:

Ağız diş sağlığı göstergelerinde değişiklik yok

TDB Genel Başkanı İlker Cebeci Türkiye’de bilimsel dişhekimliğinin 110. yılına girmesi vesilesiyle düzenlediği basın toplantısında son on yılda Kamuda dişhekimliği istihdamının büyük bir hızla artmasına rağmen toplumun sorunlarında önemli bir azalma görülmediğini belirtti.

TDB Genel Başkanı İlker Cebeci 22 Kasım Ulusal Dişhekimliği Günü ve Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası dolayısıyla 22 kasım’da TDB binasında bir basın toplantısı düzenledi.

TDB Genel Sekreteri **Neslihan Sevim**, Merkez Yönetim Kurulu üyesi

Prof.Dr. Atilla Ataç, Ankara Dişhekimleri Odası

Başkanı **Serhat Özsoy** ve

Yönetim Kurulu üyelerinin de katıldığı toplantıda ağız diş sağlığının genel sağlıkla ilişkisine de vurgu yapan

Basın toplantısına TDB Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin yanı sıra Ankara Dişhekimleri Odası Başkanı Dr. Serhat Özsoy da katıldı.

Cebeci ağız diş sağlığı problemlerinin ortaya çıkmadan önce koruyucu önlemlerle engellenmeleri, ortaya

çıktığında ise hızlıca tedavi edilmeleri gerektiğini belirtti.

“Sağlık Bakanlığı’na ait kurumlar gerek alt yapı gerekse hizmet sunumu açısından son on yıllık dönemde çok hızlı bir büyüme göstermişlerdir.

Bununla beraber epidemiyolojik çalışmaların sonuçları ise toplumun ağız diş sağlığı sorunlarının hiçbir değişim göstermediğini yansıtmaktadır” diyen Cebeci Sağlık Bakanlığı’nın

koruyucu hizmetlere ağırlık vermesi gerektiğini, bunun için serbest dişhekimlerinden de yararlanabileceğini ifade etti.

Komisyon çalışmalarından

TDB Etik Kurulu 3 Kasım’da toplandı. (Soldan sağa) Sevgi Hüşan, Mustafa Ziya Özer, Mustafa Oral (Sorumlu MYK Üyesi), Dr. Bülent Özdoğan, Süha Alp, Prof.Dr. Umut Sakallıoğlu, Doç.Dr. Funda Gülay Kadioğlu, Dr. Burcu Kurtiş, Ezgi Aydın, Yrd.Doç.Dr. Zehtiyi Füsün Yaşar, Yeşim Saraç.

Silikozis Önleme Rehberi Çalışma Grubu 20 Kasım ve 14 Aralık’ta iki toplantı yaptı. (Soldan sağa) Doç.Dr. Nilüfer Çelebi Beriat, Neslihan Sevim, Helin Aras, Uzm.Dr. Zehra Nur Töreyn (TTD), Cihan Köseoğlu (Diş Teknisyeni), Prof. Dr. İbrahim Akkurt (TTB).

Genel Sağlık – Ağız Diş Sağlığı İşbirliği Komisyonu 9 Kasım’da toplandı. (Soldan sağa) Uzm.Dr. Gül Pamukçu Günaydın (Türkiye Acil Tıp Derneği), Prof.Dr. Umut Saraçoğlu Tekin, Prof.Dr. Esra Yıldız, Mustafa Oral (Sorumlu MYK Üyesi), Prof.Dr. Ömer Günhan, Dr. Salim Murat Aydın, Dr. Serap Duru (Türk Toraks Derneği).

Toplum Ağız Diş Sağlığı Eğitimi Komisyonu 30 Ekim’de toplandı. (Soldan sağa) Prof.Dr. Muharrem Cem Doğan, Tunç Akçalı, Doç. Dr. Tamer Tüzüner, Bekir Murat Güner, Mustafa Oral, Prof.Dr. Ece Eden, Helin Aras, Ahmet Burak Yandımata, Prof.Dr. Behiye Bolgüli, Neslihan Sevim, Prof.Dr. Ayçe Ünverdi Eldeniz.

Komisyon çalışmalarından

SDE Yüksek Kurulu 10 Ekim, 27 Kasım ve 26 Aralık'ta üç toplantı yaptı. (Soldan sağa) Prof.Dr. Feridun Şaklar, Prof.Dr.Orhan Güven, Prof.Dr.Neşer Akal, Prof.Dr. Onur Şengün (SDEYK Başkanı), Prof.Dr. Hülya Erten, Dişhekimi Necdet İmaç, Prof.Dr. Mehmet Yalım, Prof.Dr. Metin Orhan.

Ulusal Dişhekimi Çekirdek Eğitimi Komisyonu 18 Ekim'de toplandı. (Saat yönünde) Prof.Dr. Sevi Burçak Çehrel, Prof.Dr. Mehmet Murat Akkaya, Prof.Dr. Ufuk Toygar Memikoğlu, Prof.Dr. Elif Ünsal, Dişhekimi Fatih Güler, Prof.Dr. Pelin Güneri, Prof.Dr. Atilla Stephan Ataç (Sorumlu MYK Üyesi).

Ağız Diş Sağlığı Muayene ve Tedavi Ücretleri Güncelleme Komisyonu 27 Kasım'da toplandı. (Soldan sağa) Dr. Orhun Bengisu, Dr. Yusuf İzzettin Çamurdan, Hüseyin Eminoğlu, Tuncay Seven, Dr. Faik Serhat Özsoy, Yrd. Doç.Dr. Çetin Akar (Danışman), Salih Yazıcı, Volkan Güngör, Muharrem Armutlu.

Eğitim Komisyonu 27 Kasım ve 25 Aralık'ta iki toplantı yaptı. (Soldan sağa) Prof.Dr. Kıvanç Kamburoğlu, Prof.Dr. Mazlum Bülent Kurtiş, Dr. Yıldırım Hakan Bağış, Prof.Dr. Ufuk Toygar Memikoğlu, Prof.Dr. Hakan Hıfız Tüz, Prof.Dr. Ali Cemal Tınaz, Prof.Dr. Atilla Stephan Ataç (Sorumlu MYK Üyesi)

TDB Yüksek Disiplin Kurulu 26 Aralık'ta toplandı. (Soldan sağa) Ahmet Şen, Fatma Özkumur, Şahiner Çengil, Şenay Şen Çokbaskın, Av. Yalçın Akbal, Mustafa Kemal Taş (YDK Başkanı), Yeşim Odabaşı, Mürüvet Turhan, Sertaç Denizler, Oktay Can.

Uzmanlık Komisyonu 20 Kasım'da toplandı. (Soldan sağa) Yrd.Doç. Dr. Umut Ballı, Dr. Cihan Şadi Uğurel, Prof.Dr. Bülent Cumhuri Uludağ, Dağhan Erbaz, Prof.Dr. Mehmet Murat Akkaya, Prof.Dr. Özen Onur, Yrd.Doç.Dr. Hasan Boğa, Dr. Murat Cömert.

Dişhekimliğinde İnsangücü Planlaması Komisyonu 4 Aralık'ta toplandı. (Soldan sağa) Aşkın Daldal, Dr. Tekin Özlü, Mustafa Cihat Sopacı, Tuncay Seven, Dr. Nazlı Zeynep Aktaş, Berna Aytaç.

Kongre Fuar Yönetmelik ve Yönergesi Güncelleme Çalışma Grubu 30 Kasım'da toplandı. (Soldan sağa) Burak Saran, Oktay İşbilir, Tuncay Seven, Dr. A. R. İlker Cebeci, Hüseyin Tunç, Gökhan Yıldırım, Bülent Öztürk.

ÇUDİG bu yıl Hatay'daydı

Bu yıl Hatay Dişhekimleri Odası'nın organize ettiği ÇUDİG (Çukurova Dişhekimliği Günleri) 17-19 Kasım tarihlerinde başarıyla tamamlandı.

TDB Genel Başkanı İlker Cebeci ve Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin de yer aldığı ÇUDİG'e Hatay dışından da çok sayıda dişhekimisi katıldı. 10 konferans, bir panel ve dört kursun düzenlendiği bilimsel programın yanı sıra Jilet grubu ve O Ses Türkiye finalisti Ali Mert Habip'in katıldığı gala gecesi de eğlenceli geçti.

Profesyonel bir firmadan destek alınmadan tamamen meslektaşlarımızdan oluşan Organizasyon Komitesi'nin hayata geçirdiği ÇUDİG'in gala gecesinde meslekte 40 ve 25 yılını dolduran meslektaşlarımıza, komşu illerden gelen Oda Başkanlarına ve ana sponsorlara birer plaket sunuldu.

Yerel Öğrenci Kolu Genel Kurulu yapıldı

Hatay Dişhekimleri Odası yerel Öğrenci Kolu Genel Kurulu 9 Aralık'ta Oda binasında yapıldı. Oda

17-19 Kasım tarihlerinde yapılan Çukurova Dişhekimliği Günleri'nin açılışında TDB Genel Başkanı İlker Cebeci de bir konuşma yaptı.

Başkanı Nebil Seyfettin'in TDB ve Odalarla ilgili olarak öğrencileri bilgilendirdiği konuşmasıyla başlayan Genel Kurul'da Mustafa Kemal Üniversitesi (MKÜ) öğrencileri Erdener Kanat, Damla Nur Karadaş, Bilgehan Kayıran ve Çekdar Şahin Söylemez yerel öğrenci kolu yönetimine seçildi.

Antalya'da ağız diş sağlığı eğitimleri

Antalya Dişhekimleri Odası üyeleri Kaş'taki Hilmi Toksoy İlköğretim Okulu'nda ağız diş sağlığı eğitimi verdi

Antalya Dişhekimleri Odası 22 Kasım dönemini de kapsayan geçtiğimiz iki ayı zengin bir programla tamamladı. 7 Kasım'da **Dr. N. Cem Yıldız** 'İmplant Cerrahisinde Kemik Augmentasyon İşlemleri' başlıklı konferansı verdi.

Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası kapsamında 17 Kasım'da **Prof.Dr. Ata Anıl** 'İmplant Çevresi Yumuşak Doku Yönetimi' konulu bir sunum yaptı. 22 Kasım'da Akra Barut Otel'de gerçekleşen bilimsel etkinlikte **Özcan Yıldırım** 'Estetik Sınırlarında Malzeme Seçimi', **Serhat Köken** 'Anterior Direk Kompozitler İçin Güncel klinik İpuçları', **Prof.Dr. Selçuk Basa** 'Defektli Estetik Bölgelerin Rehabilitasyonu' ve **Prof. Dr. Erhan Çömlekoğlu** 'Oklüzyon ve Dikey Boyut Analizi' başlıklı konuşmaları yaptılar. Oda, 16 Aralık'ta da 'Yeni Yıla Merhaba' yemeği organize etti.

Prof.Dr. Ata Anıl'ın 'İmplant Çevresi Yumuşak Doku Yönetimi' başlıklı konferansı Oda binasında yapıldı.

20 Aralık'ta Prof.Dr. Aslıhan Üşümez'in '**İmplant Üstü Protezlerde Simantasyon, Komplikasyonlar ve Çözümleri**' başlıklı konferansı verdi.

TOPLUM AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI EĞİTİMLERİ

Hafta çalışmaları kapsamında çeşitli ilk ve orta öğretim okullarında ağız diş sağlığı eğitimleri verildi. Hacı Malike Mehmet Bileydi Anadolu Lisesi'ndeki eğitim **Ali Yiğit Demirci** tarafından, Özel Kaptan Yuva'da 4-6 yaş aralığındaki öğrencilere **Firuzan Küçük Özkartal** ve **Fadime Uzunoglu** tarafından, Kaş ilçesi Yeşilköy Hilmi Toksoy İlköğretim Okulu'nda **Süreyya Yıldırımkaya**, **Semra Aktekin**, **Oktay Aykut Engür**, **Dr. Yeşim Erdek**, **Dr. Gözde Yıldırım**, **Eray Karabay** ve **Dr. Gökhan Yıldırım** tarafından verildi.

Doç.Dr. Merih Baykara 2012'de Ankara'da yapılan TDB 19.Uluslararası Dişhekimliği Kongresi Eş Başkanlığı görevinde de bulunmuştu.

Merih Baykara'yı kaybettik

Ankara Dişhekimleri Odası eski Başkanı Doç.Dr. Merih Baykara 22 Aralık'ta geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi. Hacettepe Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi'nden 1983'te mezun olan Baykara, aynı Fakültede Periodontoloji anabilim dalında doktora yaptı. 1996'da doçent olduktan sonra 1997 yılında Üniversiteden ayrıldı ve kendi kliniğinde çalışmaya başladı. Ankara Dişhekimleri Odası'nda 6. dönemde

Baykara, bir toplantıda geçtiğimiz yıl yitirdiğimiz ADO Onursal Başkanı Orhan Özkan ve dönemin ADO Başkanı İlker Cebeci'yle birlikte.

(1996-98) Genel Sekreterlik, 7. dönemde Başkanlık, 8. dönemde TDB Delegeliği, 9. dönemde Başkan Vekilliği, 10, 11, 12 ve 13. dönemlerde Başkanlık görevlerinde bulundu. 2012 yılında TDB 19. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi Eş Başkanlığı görevini yürüttü.

Sağlık Muhalefeti Stratejisi tartışıldı

Sağlık Emek ve Meslek Örgütleri tarafından 6-7 Ocak'ta TDB binasında 'Sağlıkta Dönüşüm ve Sağlık Muhalefeti Stratejisini Güncelleme' konulu ortak bir seminer programı düzenlendi.

Türk Tabipleri Birliği (TTB), Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES), Devrimci Sağlık İşçileri Sendikası (Dev Sağlık İş), Türk Hemşireler Derneği (THD), TMRT-Der ve SHUDER'in temsil edildiği seminere TDB adına Genel Sekreter **Neslihan Sevim**, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri **Prof.Dr.**

Atilla Ataç, Murat Mustafa Çağlar, Mehmet Çalık, Sevgi Hüşan ve Gülay Özdoğan katıldı.

Sağlık Hizmetlerinin Gericileştirilmesi, Rıza ve Hegemonya, Erkek Egemen Nüfus Politikaları başlıklı konuları TDB MYK üyesi Gülay Özdoğan sundu.

Dışhekimleri maratonda

İstanbul Dışhekimleri Odası Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası etkinliklerini 20 Kasım'da Taksim Atatürk Anıtı'na çelenk koyarak başlattı. Aynı gün Oda merkezinde bir basın açıklaması yapan İDO Başkanı **Prof.Dr. Turhan Atalay** bugünkü sağlık sisteminden hekimlerin, eczacıların, dişhekimlerinin ve diğer sağlık çalışanlarının mutlu olmadığını ifade etti.

Güvencesizlikle yaratılan geleceksizliğin meslektaşlarımızı ölüme sürüklediğini söyleyen Atalay, Batman'da Dr. Engin Karakuş, Adana'da Dr. Ece Ceyda Güdemek'in ardından İstanbul'da tıp fakültesi öğrencisi Yağmur Çavuşoğlu'nun yaşamına son vermesinin de bütün bunların sonucu olduğunu hatırlattı.

Oda'nın geleneksel plaket ve sertifika töreninde de Hafta boyunca düzenlenen futbol, tenis, masa tenisi, bowling turnuvalarında dereceye giren meslektaşlarımıza plaketleri sunuldu. Hafta kapsamında bu

Meslekte 25, 40, 50 ve 60. yıllarını dolduran meslektaşlarımız törenle sertifikalarını aldılar (üstte). Meslektaşlarımız İstanbul Maratonu'nda çocuklar için koştu.

yıl üçüncüsü düzenlenen Sanatçı Dışhekimleri Karma Sergisi'nde 23 dişhekiminin 50'den fazla eseri sergilendi.

'Hayata Bağlayan Dilekler' için koştular

İDO üyesi dişhekimleri, 12 Kasım'da 39. Vodafone İstanbul Maratonu'nda Bir Dilek Tut Derneği'nin 'Hayata Bağlayan Dilekler Projesi' için koştu.

Etkinlikle çocukluk çağı kanseri, organ yetmezliği, bağışıklık sisteminin çökmesi gibi zor ve travmatik tedavi süreçleri olan hastalıklarla mücadele eden 50 çocuğun dileklerinin gerçekleşmesi için bağış toplandı.

Ankara Kongre'ye hazırlanıyor

Anıtkabir ziyareti

Ankara Dışhekimleri Odası Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası etkinlikleri çerçevesine 22 Kasım günü Oda organları ve üyelerin de katılımıyla Anıtkabir'i ziyaret etti. Mozoleye çelenk konulmasının ardından ADO Başkanı **Serhat Özsoy** Anıtkabir defterine mesajını yazdı.

Önlük giydirme töreni

22 Kasım'da yapılan Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Dışhekimliği Fakültesi birinci sınıf öğrencilerine önlük giydirme törenine ADO adına Başkan Serhat Özsoy ve Yönetim Kurulu üyeleri **Sibel Danışman Uzbilek** ve **Sibel Kepez Ülkü** katıldı. ADO Yönetim Kurulu Hacettepe Üniversitesi Dışhekimliği Fakültesi'nin önlük giydirme törenine de katıldı.

Seminerler

ADO'nun 2017-2018 eğitim yılı eğitim seminerlerinin ikincisi 2 Kasım'da **Orhan Gülen**'in sunumuyla 'Dental Volumetrik Tomografi Okumanın Püf Noktaları' konusunda yapıldı.

23 Kasım'da **Mehmet Zülfi Camkurt**'un sunduğu 'Sosyal Güvenlik Konusunda Bildiklerimiz, Bildediklerimiz ve Doğru Bildiğimiz Yanlışlar', 7 Aralık'ta **Doç.Dr. Kamran Gülşahi**'nin sunduğu 'Kök Kanal Tedavisinde Hatam Nerede?', 28 Aralık'ta **Doç.**

28 Aralık'ta yapılan 'Laminate Veneerler' konulu semineri Doç.Dr.Ahmet Atıla Ertan sundu.

Dr.Ahmet Atıla Ertan'ın sunduğu 'Laminate Veneerler' konulu seminer yapıldı.

Dışhekimliği Balosu

ADO Balosu 25 Kasım akşamı Ankara Palas Devlet Konukevi'nde gerçekleştirildi. Baloda meslekte 45, 40, 35, 30 ve 25. yıllarını geride bırakan meslektaşlarımıza onur plaketleri sunuldu. TDB Genel Başkanı İlker Cebeci de geceye katılarak bir konuşma yaptı.

Baloda 27-30 Eylül 2018 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilecek olan TDB 24. Uluslararası Dışhekimliği Kongresi'yle ilgili bilgilendirme de yapıldı. Çekiliş sonucu üç meslektaşımız Kongre'ye ücretsiz katılım hakkı kazandı.

Çanakkale'de Hafta etkinlikleri

Çanakkale'de Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası etkinlikleri 22 Kasım'da Atatürk Anıtı'na çelenk konmasıyla başladı. Çanakkale Dışhekimleri Odası Başkanı **Dr. Neşe Savran** burada yaptığı konuşmada, dişhekimliğinin sorunlarıyla ilgili bilgiler verdi. Hafta kapsamında 27. Bilimsel Sempozyum da 25-26 Kasım tarihlerinde Çanak Otel'de yapıldı.

Topluma yönelik eğitim çalışmaları da devam etti. 22 Kasım'da, Oda Başkanı **Dr. Neşe Savran** ve Genel Sekreter **Ahmet Tanrıver** TOKİ Hüseyin Akif Terzioğlu Ortaokulu'nda, Yönetim Kurulu üyesi **Salih Yenigün** Biga Ortaokulu'nda, Başkan Yardımcısı **Gülây Kütükçüler** Eceabat Opet Tarihe Saygı Ortaokulu'nda ve **Bilge Şimşek** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ÇABA Çok Amaçlı Erken Çocukluk Eğitimi Merkezi'nde 3-5 yaş grubu çocuklara ağız diş sağlığı eğitimi verdi.

Adana'da bilimsel etkinlikler

Adana Dışhekimleri Odası Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası'nı bir dizi etkinlikle kutlarken Hafta sonrası da yoğun etkinlik programına devam etti.

22 Kasım'da Atatürk Parkı'nda anıta çelenk konup, saygı duruşunda bulunulmasının ardından Oda Başkanı **Fatih Güler** bir basın açıklaması yaptı.

Oda 25 Kasım'da Estetik Dişhekimliği Akademisi Derneği'yle (EDAD) birlikte **Prof.Dr. Baybora Kayahan**'ın, 9 Aralık'ta TDB Akademi işbirliğiyle **Dr. Cem Yıldız**'ın, 23 Aralık'ta Ünimed Lazer işbirliğiyle **Prof.Dr. Rüya Yazıcı**, **Doç.Dr. Esra Ergin** ve **Dr. Volkan Çiftçi**'nin konuşmacı olduğu bilimsel toplantılar düzenledi.

İZDO Kongresi'ne büyük ilgi

İzmir Dişhekimleri Odası (İZDO) 24. Uluslararası Bilimsel Kongre ve Sergisi, 10-12 Kasım 2017 tarihlerinde Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde gerçekleştirildi

Üç gün boyunca üç ayrı salonda 70'e yakın sunumun yapıldığı Kongre'ye çok sayıda yabancı konuşmacı da katıldı. 10 Kasım'a denk gelen Kongre'nin açılış töreni öncesi saatler 09.05'i gösterdiğinde saygı duruşunda bulunuldu.

TDB Genel Başkanı **İlker Cebeci** ve Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin de katıldığı Kongre'nin sosyal programında meslektaşımız **Serdar Sıralar** 'Oral Moral' adlı tek kişilik stand up gösterisini sundu. **İZDO Caz ve Blues Topluluğu** da geniş ve keyifli repertuarıyla kongreye gelen meslektaşlarımıza caz ziyafeti çekti.

Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası

İZDO, 22 Kasım'da Cumhuriyet Meydanı'nda bir tören düzenledi. İzmir'de bulunan dişhekimliği fakültelerinin

10-12 Kasım tarihlerinde yapılan İZDO 24. Bilimsel Kongresi'nin açılış töreninde Oda Başkanı Dr. Murat Sütpideler de bir konuşma yaptı.

dekanlarının da katıldığı törende İzmir Dişhekimleri Odası Başkanı **Dr. Murat Sütpideler** 22 Kasım'ın tarihçesine değindi ve dişhekimlerinin sorunları hakkında bilgiler verdi. 28 Kasım akşamı düzenlenen törenle de meslekte 25, 40 ve 50. yılını dolduran dişhekimlerine plaketleri sunuldu.

Perşembe akşamı seminerleri İzmir Dişhekimleri Odası'nın Perşembe Akşamı Seminerleri de 26 Ekim'de **Doç.Dr. Şafak Küçük**'ün, 23 Kasım'da **Dr. Yasin Erdem Akgül**'ün, 7 Aralık'ta **Dr. Aylin Baysan**'ın ve 21 Aralık'ta **Dr. Orhun Bengisu**'nun konferanslarıyla devam etti.

Termodental 2017

Denizli Dişhekimleri Odası'nın bu yıl 14. kez düzenlediği Termodental 2017 Sempozyumu 17-18 Kasım tarihlerinde Doğa Termal Hotel'de yapıldı. Birçok firmanın da stand açtığı Sempozyuma çevre illerden de meslektaşlarımız ve konuşmacılar katıldı.

Bilimsel programında **Prof.Dr. Selim Pamuk**, **Prof.Dr. Bülent Uludağ**, **Prof.Dr. Alper Alkan**, **Prof.Dr. Türksel Dülgergil**, **Prof.Dr. Gürcan Eskitaşçıoğlu**, **Dr. Serhat Özsoy**, **Yrd.Doç.Dr. Gökhan Özkan** ve **Doç.Dr. Erdem Kılıç**'in yer aldığı Sempozyum'a bu yıl da meslektaşlarımızın ilgisi yüksekti. Denizli Dişhekimleri Odası Başkanı **Musa Akyol** katılan meslektaşlarımıza teşekkür ederek Sempozyumu önümüzdeki yıllarda daha da geniş çaplı olarak sürdürmeyi amaçladıklarını belirtti. 18 Kasım akşamı meslektaşlarımız ve akademisyenlerin de katılımıyla bir gala gecesi düzenlendi.

Önlük giydirme töreni

Karadeniz Teknik Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi birinci sınıf öğrencilerine önlük giydirme töreni 22 Kasım'da yapıldı. KTÜ Dişhekimliği Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Polat Koşucu, dekan yardımcıları Doç.Dr. Fatih Korkmaz, Doç.Dr. Davut Çelik ve öğretim üyelerinin katıldığı törende Trabzon Dişhekimleri Odası Başkanı Önder Taşan da bir konuşma yaptı.

Trakya Güz Sempozyumu

Tekirdağ Dişhekimleri Odası 4. Trakya Güz Sempozyumu'nu 16-17 Aralık 2017 tarihlerinde Çorlu Hilton Inn Otel'de geniş bir katılımı ile yapıldı. 17 firmanın stand açtığı sempozyumun bilimsel programına 130 meslektaşımız katıldı. Bu yıl bir ilk olarak yaklaşık 40 ağız diş sağlığı teknikerinin katılımıyla yardımcı personel eğitimi de verildi. Sempozyum açılışında mesleğimizde 25, 40 ve

50. yıllarını dolduran meslektaşlarımıza plaketleri de sunuldu. Sempozyumun bitiminde bir konuşma yapan Oda Başkanı Tolga Kutsal etkinliğin çok verimli geçtiğini belirtti ve konuşmacı akademisyenlere, organizasyonda görev alan Oda Yönetim Kurulu ve çalışanlarına, Sempozyum açılışına katılan Süleymanpaşa Bld. Bşk. Ekrem Eşkinat'a teşekkür etti.

Manisa'da basın açıklaması

Manisa Dişhekimleri Odası Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Haftası kutlamalarına 22 Kasım'da Milli Egemenlik Anıtı'na çelenk koyarak başladı. Oda Başkanı Nadir Önem'in basın açıklamasının ardından meslektaşlarımız kahvaltıda bir araya geldi. Organizasyona Büyükşehir Belediyesi Genel Sek. Yard. Mustafa Genç, Şehzadeler Belediye Bşk. Yard. İsmail Önal ve çok sayıda meslektaşımız katıldı. Gala yemeği de 25 Kasım'da Aydın Dişhekimleri Odası'yla birlikte Kuşadası'nda düzenlendi.

Edirne'de Ağız Diş Sağlığı Haftası

Edirne Dişhekimleri Odası Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Haftası etkinliklerine 22 Kasım'da üyeleriyle birlikte Atatürk Anıtı'na çelenk koyarak başladı. Oda Başkanı Ahmet Haluk Çaylı burada bir basın açıklaması yaptı. Törenin ardından meslektaşlarımızla bir kahvaltı düzenlendi ve meslekte 60. yılını dolduran Tekin Sayınbaşı'ya plaketi sunuldu. Dişhekimliği balosunda da meslekte 25 ve 40. yılını dolduran dişhekimleri Nesrin Küçük ve Nezih Atsız'a plaketleri sunuldu.

Eskişehir'de TDB Akademi konferansı

Eskişehir Dişhekimleri Odası 25 Kasım'da TDB Akademi işbirliğiyle Prof.Dr. Aslıhan Üşümez'in konuşmacı olduğu 'İmplant Üstü Protezlerde Simantasyon, Komplikasyon ve çözümleri' başlıklı bir konferans düzenledi. Restoratif Dişhekimleri Derneği'nin 21. Uluslararası Bilimsel Kongresi de 1-3 Aralık 2017 tarihlerinde Eskişehir'de yapıldı.

Kayseri'de TDB Akademi etkinliği

Kayseri Dişhekimleri Odası Toplum Ağız Diş Sağlığı Haftası kapsamında 21 Kasım'da Holiday Inn Otel'de Av. Ercan Avcı'nın sunumuyla 'Tıbbi Müdahalelerden Doğan Cezai ve Hukuki Sorumluluklar' ve Doç.Dr. Kerem Kılıç'ın sunumuyla 'All-on-four ve All-on-six Tedavi Protokolleri' konularında bir seminer düzenledi.

Oda Yönetim Kurulu Erciyes Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi'nde yapılan önlük giydirme törenine de katıldı. 22 Kasım'da Oda üyeleri, Erciyes Ü.D.F. Dekanı ve Belediye Başkanlarıyla birlikte Atatürk Anıtına çelenk konuldu. Oda Başkanı Emrullah Maraş burada bir basın açıklaması yaptı.

Görevde bir yılını geride bırakan 16. dönem Merkez Yönetim Kurulu'nun çalışmalarını TDB Genel Başkanı Dr. İlker Cebeci'yle birlikte değerlendirdik. Cebeci, Genel Kurul'un önlerine koyduğu görevleri ilk bir yılda büyük oranda tamamlarken bir yandan da çok önem verdikleri 'TDB Ulusal Ağız Diş Sağlığı Politikası'nın oluşturulmasında önemli bir yol aldıklarını ifade etti.

TDB Genel Başkanı Dr. İlker Cebeci:

TDB'nin birikimi 'Ulusal Ağız Diş Sağlığı Politikası'na dönüşüyor'

16. Dönem Merkez Yönetim Kurulu olarak görevde ilk yılınızı doldurdunuz. Bu bir yılın kısa bir değerlendirmesini yapabilir misiniz? Öngörmediğiniz durumlarla karşılaştınız mı?

TDB idari bürosu kurumsal hafızası oluşmaya başlamış bir yapı olarak yönetime geldiğimizde Merkez Yönetim Kurulu'nun ihtiyacı olan tüm verileri kolaylıkla sağlayabildi. Bunun sonucu olarak hızla önümüzdeki bir yılın yapılacaklar listesini oluşturduk ve çalışmalara başladık. Bu yapılacaklar listesi birçok bileşenden oluşmakla beraber en belirgin olanlar Genel Kurul'da kabul edilen önerilerin yerine getirilmesi ve **TDB Ulusal Ağız Diş Sağlığı Politikası'nın** yazılı bir metin haline getirilmesi özellikle öne çıkardığımız maddelerdi.

İlk bir yılda bize Genel Kurul'da verilen görevlerin 'kongre yönetmeliğinin revize edilmesi' dışındaki tümünü bitirdik. Kongre yönetmeliğine yönelik olarak da uzun süreli bir altyapı çalışması yapılarak kongre merkezlerinin durumlarının gözden geçirilerek raporlandığı bir çalışma yaptık. Şimdi kongre yönetmeliği revizyonu ön çalışmalarını bir çalışma grubuyla yapılmaya başlandı ve sonrasında da tüm odalarımızın katılımıyla yapılacak toplantılarla son şekli verilerek 2018 yılı içinde sonuçlandırılmış olacak.

TDB Akademi çalışmalarının yerele doğru yayıldığını gözlemledik...

Evet, bir yıl içinde tüm oda bölgelerinde yaklaşık 170 meslek içi eğitim programı gerçekleştirdik. 2018 yılı için yine tüm oda bölgeleri için planlamalar bitirildi ve Ocak ayı itibarıyla yeni meslek içi eğitim programları işlemeye başladı. **TDB Akademi** merkezi olan Ankara'daki salonlarımızda da çeşitli alanlarda kurslar devam ediyor. Bu sene bir yenilik olarak talep eden oda bölgelerimizde de bu kursların düzenlenmesi için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Şu anda 'Acil Yardım Kursu' ve 'Lamine Kursu' bunun için uygun hale getirildi. Ankara'da ilk uygulamalarını yapacağımız kurslardan 'teknik olarak uygun olanları' isteyen oda bölgesinde de gerçekleştirebilmek için planlamalar yapıyoruz.

Eylül'de İstanbul'da yapılan Kongre'de büyük bir katılım sağlandı. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

İlk yılımızda TDB İstanbul Kongresi tarihimizin en başarılı kongresi olarak kayıtlara girecek şekilde gerçekleştirildi. Bu başarı çok yönlüdür. Hem Kongre sonrası yapılan anket çalışmasına göre katılımcı memnuniyeti açısından yüksek

TDB ağız diş sağlığı göstergelerinin nasıl geliştirilebileceğini ortaya koymak üzere yıllardır çeşitli toplum ağız diş sağlığı projeleri yürütüyor.

bir başarı olduğu gibi, en çok dişhekimi kaydının alınması, en yüksek gelirin elde edilmesi, hem de fuar alanındaki sektör memnuniyeti gibi hemen hemen tüm alanlarda bir başarı söz konusu olmuştur. Burada TDB Merkez Yönetim Kurulu'nun bazı politik kararlarının çok etkili olduğunu söylemek isterim; ancak İstanbul Dişhekimleri Odası'nın tüm organları ve aktivistleriyle bir dönüm noktası olacak Kongre'nin organizasyonunda gösterdikleri çaba ve bu çabanın tecrübe ile kaynaştırılması göz ardı edilmemelidir.

Dişhekimliğinin ve sağlık alanının diğer bileşenleriyle ilişkileriniz nasıl gelişti?

Sağlık meslek örgütleriyle yakın bir işbirliği içinde her türlü sağlık alanı sorununa hiç üşenmeden, ertelemeden müdahil olmaya çalıştık. Bunun sonucunda önce Haziran ayında **Kişisel Sağlık Verileri 2. Ulusal Kongresi**'ni İstanbul'da Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği ve Türk Eczacıları Birliği ile beraber gerçekleştirdik. Daha sonra da TDB olarak bizim başkanlığımızda **Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 6. Ulusal Kongresi**'ni Ekim ayında gerçekleştirdik.

Tabii bu kongre çalışmalarına koşuştururken birçok toplantıda yer almamız ve çalışmalara destek vermemiz de gerekti. Bu süreçte üç kez **De-kanlar Konseyi** toplantılarına katılarak eğitim alanında TDB'nin görüşlerini dişhekimliği fakülteleriyle paylaştık. Ayrıca lisans eğitimi sorunları için YÖK Başkanı ve Başkan Yardımcısı ile de bir

'2003'ten beri yürütülen 'Sağlıkta Dönüşüm Projesi' kapsamında kamuda artan dişhekimi istihdamı ve ADSM sayısına rağmen ağız diş sağlığı göstergelerinde önemli bir değişiklik olmadığı görülüyor.'

toplantı yaptık. Bu toplantıda meslek içi eğitim programlarının geleceği konusunda öngörülerimizi içeren bir çalışmayı da YÖK yetkililerine hem anlattık hem de bir dosya olarak sunduk.

Bu dönemin önemli hedeflerinden biri olan **DUDEK (Dişhekimliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu)** yapısını oluşturmak için uzmanlık dernekleriyle üç toplantı yaptık. Şimdi de alınan karar üzerine bu yapının yönetmeliğinin yazılması ve hayata geçirilmesi çalışmalarını devam ediyor.

Bunun dışında Sağlık Bakanlığı ve bağlı kurumlar, **Sosyal Güvenlik Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Tıbbi Cihazlar Kurumu** gibi birçok kurum ve kuruluşun çalışmalarına, toplantılarına katıldık, görüş bildirdik, raporlar hazırladık. Bazı yönetmelik, yönerge, kanun maddeleriyle ilgili hukuki süreçleri takip ettik, müdahil olduk.

OHAL ihlalleri, Adalet yürüyüşü, taşeron işçilerin durumu, açlık grevleri, hekime şiddet, kadına şiddet, Anayasa referandumu gibi birçok toplumsal olayda gerekli açıklamaları ve mücadeleyi ortaya koyduk.

Türkiye'de toplum ağız diş sağlığı göstergelerinde herhangi bir gelişme gözlemleniyor mu? Bu konuda Sağlık Bakanlığı'na yönelik önerileriniz var mı?

Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinden **Prof. Dr. Saadet Gökalp** liderliğinde 2004 yılında yapılan, *'Erişkin ve Yaşlılarda Ağız-Diş Sağlığı'* ➔

"Yönetmelik'te Aralık 2016'da yapılan değişiklikler sonrasında da karşı çıktığımız temel düzenlemeler varlığını koruyordu. Bu maddelerin yürütmesinin durdurulması ve iptali için dava açtık. Geçtiğimiz Ekim ayında Danıştay kararıyla bunlardan bir kısmının yürütmesinin durduruldu."

Profili Türkiye-2004' çalışması ne yazık ki hâlâ en kapsamlı çalışma olarak gözümüze çarpıyor. Daha sonra yapılan çalışmalar, ki bunlardan bir kısmı SGOP projesi kapsamında TDB tarafından ortaya konmuştur, 2003'ten beri yürütülen 'Sağlıkta Dönüşüm Projesi' kapsamında kamuda artan dişhekimliği istihdamı ve ADSM sayısına rağmen ağız diş sağlığı göstergelerinde önemli bir değişiklik olmadığını gösteriyor.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2013 te 0.49 olan dişhekimine gitme sıklığı 2016 da 0.55 olarak görülmektedir. Avrupa Birliği verilerinde ise dişhekimine gitme sıklığı ortalama yılda 5 civarında görünüyor.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Dünya Dişhekimleri Birliği (FDI) ve IADR'nin (Uluslararası Dişhekimliği Araştırmaları Birliği) birlikte oluşturduğu 2020 yılı ağız-diş sağlığı hedefleri, her ülkenin kendi koşullarına göre 2020 yılına dek ulaşmayı hedeflediği noktaları belirlemesi gerektiğini karara bağlamıştı. Burada ağız-diş sağlığı için Avrupa Bölgesi'nin temel hedefi 12 yaş için DMFT'nin 1,5'ten fazla olmaması şeklinde belirlenmişti. Şu anda 2004 çalışması gibi güncel kapsamlı bir çalışma elde olmasa da yapılan bölgesel çalışmalar hem DSÖ hedeflerine yaklaşmadığımızı hem de 2004'ten bu yana bir yol katedemediğimizi göstermektedir. Merak eden meslektaşlarımız bu konuda derli toplu bir bilgiyi Halk Sağlığı Uzmanları Derneği'nin çalışması olan 'Türkiye Sağlık Raporu 2014'te bulabilir.

Göreve geldiğinizde yaptığımız röportajda 'Ulusal Ağız Diş Sağlığı Politikası'nın oluşturulmasının başlıca çabalarınızdan biri olacağını belirtmiştiniz. Bu konudaki çalışmalar hakkında da biraz bilgi verebilir misiniz? 'TDB Ulusal Ağız Diş Sağlığı Politikası Çalışması', aslında yıllardır TDB çalışmalarında çoğu kez ifade edilmiş önerilerimizi biraz daha somutlaştıran ve söylemlerinin bir kısmını da yeni yaptığımız niteliksel bir çalışmaya dayandıran,

geçmişten gelen gelenek ve bilgi birikimimizi yazılı hale getirecek bir çalışmadır.

Bu çalışmamızın niteliksel bir bilimsel çalışma içeren kısmının araştırma verilerinin toplanması aşaması oda bölgelerimizde yapıldı ve tamamlandı. Şimdi araştırmacılarımız tarafından veri analizleri yapılıyor. Bir yandan komisyonlarımız da kendilerine verilen ödevler doğrultusunda çalışmalarına başladı ve bu metnin içine girecek bilgileri üretiyorlar. 'Dişhekimliğinde Uzmanlık Komisyonu'muzun raporu hazır, 'Dişhekimliğinde İnsangücü Planlaması Komisyonu'muz da aynı çerçevede 'Türkiye Nasıl Bir Dişhekimliğine İhtiyaç Duyuyor?' ana başlığında raporunu hazırlıyor. Niteliksel çalışmamızın analizleri sonuçlandırıldığında veriler üzerinden Özlük Hakları ve Toplum Ağız Diş Sağlığı Eğitimi komisyonlarımızdan ve çeşitli danışma kurullarından alınacak raporlarla çalışma şekillendirilecek.

Yayımlanan yeni Yönetmelik'in çeşitli maddeleriyle ilgili hukuki mücadele başlattınız. Yönetmeliğin pratikteki olumsuz yansımaları neler oldu ve hukuki mücadelede bir ilerleme sağlandı mı?

'Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik' göreve başlamamızın ilk ayında 23 Aralık 2016 tarihinde yayımlandı. Asıl Yönetmelik'teki bir takım uygulanamaz düzenlemeler, bu Yönetmelik değişikliğiyle ortadan kaldırılmış gibi görünmekle beraber bizim ilk yayımlandığı 2015'ten beri karşı çıktığımız pek çok düzenleme varlığını koruyordu. Bu nedenle bazı maddelerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali için dava açtık.

Geçtiğimiz Ekim ayında Danıştay 15. Dairenin kararıyla Yönetmeliğin incelemeyle ilgili kurallarının eksikliği, denetimle ilgili kurallarının belirsizliği ve totem tabelaya izin veren kuralın açıkça hukuka aykırılığı sebebiyle ilgili maddelerin yürütmesinin durdurulmasına karar verildi. Bu kararda ayrıca ağız-diş ve çene cerrahları dışındaki dişhekimlerinin de gerektiğinde ADSM, tıp merkezi ve özel hastanelerin ameliyathane ve genel anestezi ünitelerini kullanabilecekleri, Yönetmelik kuralının bu şekilde anlaşılması gerektiği de belirtildi. Bu kazanımların elde edildiği, yürütmenin durdurulması davası dışında esastan görüşülecek diğer dava konularımızda da süreç devam ediyor.

Sağlık Turizmi Yönetmeliğinde de büyük sermaye kuruluşlarının öne çıkmasını sağlayacak çeşitli kısıtlamalar yer aldı. Bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

Dişhekiminin asli görevi hekimlik hizmeti vermektir. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı'ndan Uygunluk Belgesi alarak çalışan her dişhekimisi bu hizmeti vermeye yetkindir.

'Sağlık turisti'nin ülkemizde alacağı tedavinin T.C. vatandaşlarının alacağı tedaviden etik ve kalite açısından hiç bir farkı yoktur, farklı bir akreditasyon kavramı önerilmemelidir. Ancak düzenlenen yönetmelikte Sağlık Turizmi Yetki Belgesi alabilmek için, dişhekiminin bir takım belgeleri tamamlamanın yanı sıra, yabancı dil bilen bir hekim ve bir personelin istihdam edildiği sağlık turizmi biriminin de kurulması şart koşuldu.

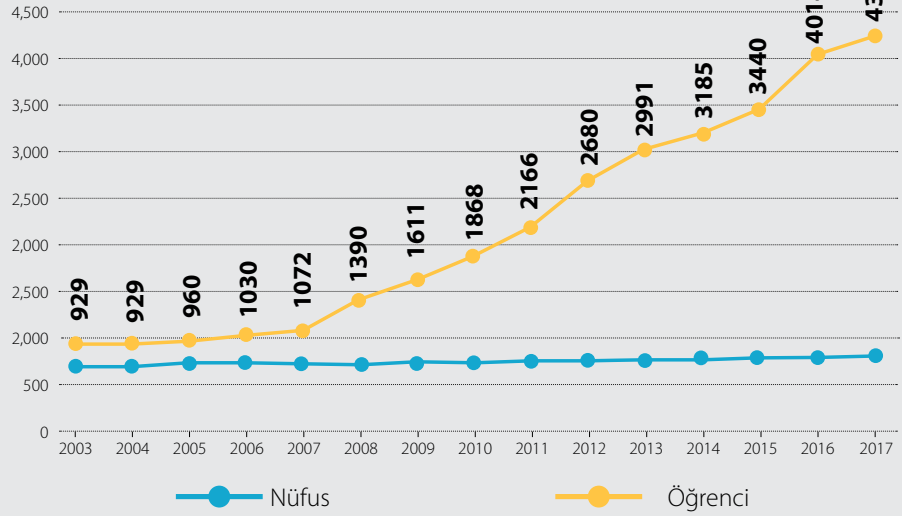
Sağlık Bakanlığı'nın aracı firmalara yetki vermesi ve bunların yurtdışından hasta sağlaması da aynı Yönetmelikle getirildi. TDB olarak tedavi hizmeti sunarken dişhekimini sınırlandıran şeyin hastanın uyuşuğ olmayacağı, bu sınırın ancak mesleki yetki alanıyla kabul edilebileceği ilkemizle bu Yönetmeliğe de dava açtık. Aslen bizim için sağlık turizmi isimlendirmesinden çok turist sağlığı felsefesi önemlidir ve bu konunun bu zeminde ele alınması gerektiğini düşünüyoruz, çalışmalarımızı da o şekilde yürütüyoruz.

Dişhekimliği fakülteleri ve bunların kontenjanları son on yılda hızla arttı. Bu konuda YÖK'ün ve Sağlık Bakanlığı'nın durumun daha da vahimleşmesinin önüne geçecek herhangi bir tutum değişikliği var mı?

Öyle görünüyor ki hiçbir tutum değişikliği yok. 2016 yılında yaptığımız çalışmada 2025 yılı için tahmin ettiğimiz dişhekimleri sayıları bile daha ilk senesinde % 9.5 saptı, çünkü hem fakülte sayısı hem de kontenjanlar arttı. Bu çerçevede öyle görünüyor ki bu şekilde giderse 30 bin olan sayımız 2025 yılında yaklaşık 70 bine çıkacak ve dişhekimine düşen nüfus 1300'e kadar gerileyecek. Bu ortalama Avrupa Birliği'nin iyi kabul edilen 1400 rakamından da aşağıda!

2025 yılında nüfus artış oranı TÜİK verilerinden hesaplandığında görüyoruz ki, o yıllarda bu oranı korumak için yıllık en fazla 700-1000 aralığında yeni dişhekimine ihtiyacımız olacakken biz yılda 5000 mezun veriyor olacağız. Bütün bu kaygılarımızı bilimsel verilerle oluşturduğumuz raporlarla YÖK ve Sağlık Bakanlığı'na sunmamıza rağmen olumlu bir gelişme olduğunu görmüyoruz.

Nüfus ve dişhekimliği kontenjanı artışı

Kamuda çalışan meslektaşlarımızın sorunlarına TDB ve dişhekimleri odaları olarak ne derece müdahil olabiliyorsunuz?

Kamuda çalışan arkadaşlarımızın performans dayalı gelir sağlamaya yönelik çalışma sistemi altında birçok sorun yaşadığının farkındayız. Bu çalışma modeli esnek çalışma koşullarıyla daha da sıkıntılı bir noktaya taşınmak isteniyor. Bu, son katıldığımız Kalkınma Bakanlığı toplantılarının raporlarından birinde geçen bir maddeydi ve şiddetle karşı çıktık.

Performans sistemi hekimlerin fazla yıpranmasına, aşırı iş yükü nedeniyle tükenmişlik yaşamalarına, mesleki risklerinin artmasına ve meslek hastalıklarına yakalanmalarına neden oluyor. Sağlık hakkını kullanmaktan taviz vermelerine, hastayken bile kendilerine dayatılan performans kadar çalışma şartı nedeniyle rapor kullanmadan, dinlenmeksizin çalışmalarına neden oluyor. Hasta-hekim arasında güven kaybı ve hekimden bütün olumsuzluklardan bağımsız olarak butik hizmet beklentisi, hekime şiddet olarak dönüyor ve şiddet günbegün artıyor. Ayrıca hekimler aynı performansı gösteremediğinde aynı gelire sahip olamadığından sürekli gelir-gelecek kaygısı taşıyor ve bu durum da aslında duygusal bir şiddet oluşturuyor.

Dişhekimlerinin teşhis, tedavi planlaması ve uygulaması konusunda, talebi yönlendirme, iktisadi açıdan davranışsal ekonomik yaklaşımlar gibi faktörleri hiç düşünmeden sadece kanıta dayalı mesleki bilgi, tıp etiği ve hasta yararı üzerinden hareket etmeleri için desteklenmeleri ve sistemlerinin bunun üzerine kurulması gerekir.

'Öyle görünüyor ki bu şekilde giderse 30 bin olan sayımız 2025 yılında yaklaşık 70 bine çıkacak ve dişhekimine düşen nüfus 1300'e kadar gerileyecek. Bu ortalama Avrupa Birliği'nin iyi kabul edilen 1400 rakamından da aşağıda!'

Dişhekimlerinin SUT, geri ödeme kapsamı gibi hekimin işi olmayan şeyleri ve performans gibi gelirinin bağlandığı çalışma sistemini asla düşünmemesi için bu düzenlemeler acilen yapılmalı. Hekimlere yönelik, hekim kartesi, sağlık giderlerinde kolaylaştırıcı rol gibi söylemler sağlıkta dönüşüm denen yapının getirdiği, meslek etiğiyle ve itibarıyla bağdaşmayan durumlardır. Tüm bu söylemlerimizi Sağlık Bakanlığı ve bağlı-İlgili kurumlarla yapılan toplantı raporlarına ısrarla sokuyoruz.

Ancak şunu söylemem gerekiyor: Meslek örgütüne destek vererek birlikte hareket etmedikçe, gerektiğinde belli eylemliliklerin içinde olmadıkça bu hakların alınması kolay olmayacak. Kimse biz mücadele etmeden bize iyi bir ortam sağlamayacaktır.

Uzmanlık sayısının artmasından sonra uzmanlık sınavında ciddi bir yığılma oldu. Bu durumla ilgili ne düşünüyorsunuz?

TDB Uzmanlık Komisyonu'nun da çalışmasında belirttiği gibi: Dişhekimliğinde uzmanlık uygulaması, uzman dişhekimlerinin eğitimi, istihdamı, özlük hakları gibi çeşitli konularda ortaya çıkan sorunların çözümünü istenen seviyede çözmemiştir. Öncelikle ülkemizde uzman dişhekimliği ihtiyacının bölge/il/ilçe bazında belirlenmesi, ADSM'lerin, diş hastanelerinin ve istihdam edilecek uzman dişhekimlerinin ihtiyaç duyulan bölgelere dağılımıyla ilgili çalışmaların yapılması şarttır. İhtiyacın çok üzerinde açılan dişhekimliği fakülteleriyle aşırı uzmanlaşma ve gerektiğinden fazla uzman dişhekimliği yetiştirilmesi de mevcut durumun bir başka sıkıntılı yönünü oluşturmaktadır.

Yeni açılan ve akademik kadrosu yetersiz fakültelerin Sağlık Bakanlığı ADSH'lerinde afilyasyon ile uzman yetiştirmesi doğru değildir ve sorunlara yol açmaktadır.

Uzmanlık eğitim süreci yeniden gözden geçirilmelidir. Sağlık Bakanlığı tarafından kabul edilmiş ve yayımlanmış olan müfredat en kısa sürede yeniden ele alınmalı ve uzmanlık eğitiminin aksayan yönleri düzeltilmelidir. Müfredatta yer alan rotasyonların süreleri tekrar gözden geçirilmeli, uzmanlık öğrencilerinden gelen geri dönüşler değerlendirilerek süreler ayarlanmalı, gereksiz rotasyonlar kaldırılmalı, uzmanlık sürecinde zaman daha verimli kullanılmalıdır.

Dişhekimliği eğitimi donanımlı, yetkin mezun vermek üzere kurgulanmıştır. Çağın ihtiyaçları düşünülerek eğitimin içeriğinde ve süresinde yapılacak revizyonlarla ihtiyacı karşılayacak mezunlar vermeye devam edebiliriz. Dişhekimliğinde uzmanlık eğitimi, çağdaş dünyayla ayrılmayacak şekilde kurgulanmalı ve mağduriyet yaşatmamalıdır.

'Performans sistemi kamuda çalışan meslektaşlarımızın fazla yıpranmasına neden oluyor. Hasta-hekim arasında güven kaybı ve hekimden bütün olumsuzluklardan bağımsız olarak butik hizmet beklentisi, hekime şiddet olarak dönüyor ve şiddet günbegün artıyor.'

Bu nedenle uzman ihtiyacı, alanlarına ve ülkemiz bölgelerine göre tüm detayıyla gözden geçirilip dokümanite edilmeli ve öğrenci alımı buna göre yapılmalıdır.

Sadece hasta hizmeti gözetilerek yapılmış bu kurguda bilim alanında varlığımızı sürdürebilmek önemsenmeli, kurgu tekrar gözden geçirilmeli, eksiklikler giderilmelidir.

Dişhekimliği endüstrisiyle ilişkiler istediğiniz düzeyde mi? Neler yapılabilir?

Göreve geldiğimiz günden itibaren özellikle bu alanın örgütlü gücü olan yapılarla ilişkileri geliştirmenin gayretinde olduk.

İmplant-Der ile geçtiğimiz sene bir yıl boyunca ortak eğitim süreci oluşturduk ve tüm Anadolu'da eğitimler verdik. Aynı ilişki bu sene de daha olumlu koşullarda gerçekleşecek; buna yönelik yeni bir protokol imzaladık.

DİŞSİAD ve TDB yöneticileri çeşitli nedenlerle Şubat 2016 ile Aralık 2016 tarihleri arasında sekiz kere bir araya geldi. Kongremizin fuar kısmını ortaklaştırma projesi üzerine prensipte uzlaşma noktasına geldiğimiz DİŞSİAD Yönetim Kurulu'yla bu konudaki çalışmalarımız ve birbirimize desteğimiz artarak sürüyor.

Bunun dışında ürün takip sistemi üzerine ve dişhekimleriyle diş depoları arasındaki alışverişleri düzenlemek adına protokol oluşturulması için de bir araya geldiğimiz toplantılar süreklilik kazandı ve beraber çalışma geleneği geliştirildi.

Meslektaşlarımıza mesajınız?

Türk Dişhekimleri Birliği ve Odalarının gücü, üyeleri ve üyelerinin aktivist rolü üstlenmesidir. Bu nedenle tüm meslektaşlarımı örgütlerine üye olmaya ve aktivist olmaya davet ediyorum. Herkese mutlu, sağlıklı özgür günler diliyorum. ○

TDB Başkanlar Konseyi Antalya'da toplandı

Reklamla hem cezai hem de etik mücadele güçlendirilecek

8-9 Aralık 2017 tarihlerinde Antalya'da toplanan TDB Başkanlar Konseyi'nin gündeminde Yönetmelik'in bazı maddelerinin yürürlüğünün durdurulması kararı, dişhekimlerinin birden fazla yerde çalışmaları ve son yıllarda ciddi bir artış gösteren reklam yasağı ihlalleri vardı.

Dişhekimleri Odalarının başkanlarını ve TDB Merkez Yönetim Kurulu'nu bir araya getiren Başkanlar Konseyi toplantısı 8-9 Aralık 2017 tarihlerinde Antalya Dişhekimleri Odası'nın ev sahipliğinde Antalya Akra Barut Otel'de yapıldı.

Toplantıdan birkaç gün önce Antalya'da bir meslektaşımız ve yardımcısının hastası tarafından şiddete maruz bırakılması nedeniyle toplantının öncesi bir basın açıklaması yapıldı. Açıklamaya Antalya Tabip Odası Başkanı **Adnan İş** ve şiddet gören meslektaşımız **Hakan Danışman** da katıldı.

Şiddete göz yummayacağız

TDB Genel Başkanı **İlker Cebeci** basın açıklamasında şiddetin neredeyse sağlık mesleklerinin doğal riski gibi düşünölmeye başlandığını belirterek bunda hükümet yetkililerinin sağlık personelinin paragöz, görev savsaklayan, bıçak parası alan, güçsüz kişilere eziyet eden kişiler gibi sunmasının da payı olduğunu söyledi. Sağlık meslek örgütlerinin Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet Çalıştayı düzenlediğini, Çalışma Başkanlığı'nın sağlık çalışanlarına şiddeti iş kazası olarak

kabul ettiğini de hatırlatan Cebeci, yetkililerden şiddete sebep olan tüm olumsuzlukları ortadan kaldıracak çalışmaları yapmalarını, buna rağmen ortaya çıkabilecek şiddet vakalarında ise hızlı ve caydırıcı cezaların uygulanmasını beklediklerini ifade ederek sözlerini tamamladı.

Antalya Tabip Odası Başkanı **Adnan İş** de Dişhekim Hakan Danışman'a sadırı olayını kınayarak hukuki sürecin takipçisi olacaklarını belirtti.

Saldırıya uğrayan meslektaşımız Hakan Danışman da olayın ardından kendisine destek veren Antalya Dişhekimleri Odası, Antalya Tabip Odası

Toplantı öncesi yapılan basın açıklamasına Antalya Tabip Odası Başkanı Adnan İş, Antalya Dişhekimleri Odası Başkanı Gassan Yücel, TDB Genel Başkanı İlker Cebeci, şiddet gören meslektaşımız Hakan Danışman, TDB Genel Başkan Vekili Hüseyin Tunç ve Genel Sekreter Neslihan Sevim katıldı.

ve Türk Dişhekimleri Birliği'ne teşekkür etti.

Antalya Dişhekimleri Odası Başkanı **Gassan Yücel** toplantı katılımcılarına hoşgeldiniz dedikten sonra toplantı hakkında bilgiler verdi.

Danıştay kararının anlamı

Basın açıklamasının sona ermesinin ardından ilk gündem maddesi olarak TDB'nin açtığı davada Danıştay'ın bazı maddelerinin yürütmesini durdurduğu Ağız Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik ele alındı. TDB Hukuk Danışmanı **Mustafa Güler** Danıştay'ın kararıyla ilgili bir sunum yaparak hangi maddelerin yürütmesinin durdurulduğunu, bunun pratiğe nasıl yansıtacağını aktardı ve katılımcılardan gelen soruları yanıtladı.

Meslek örgütü? Sivil toplum örgütü? Demokratik kitle örgütü?

"Türkiye'de Dişhekimliğinde Yaşanan Dönüşümü Anlamak" başlığıyla TDB'nin bir süredir yürüttüğü çalışmanın verileri üzerinden **Doç. Dr. Özlem Özkan** dişhekimliğinde mesleki örgütlenmenin önündeki engeller ve örgütlenmenin güçlendirilmesi için önerileri tartıştığı bir sunum yaptı.

Meslek örgütü - sivil toplum örgütü - demokratik kitle örgütü gibi kavramların taşıdığı anlamlar üzerine de başkanların katılımıyla bir tartışma yürütüldü. Kamuda çalışanların meslek örgütüyle ilişkilerinin güçlendirilmesi de bu bağlamda ele alındı.

Dişhekimlerinin Birden Çok Yerdeki

TDB Başkanlar Konseyi sonuç bildirgesi:

Güvenli bir ortamda çalışma hakkı korunmalı

Toplumun her kesiminde yaygınlaşan şiddete eğilim, maalesef biz sağlık çalışanlarının da sıklıkla karşılaştığı bir hal almıştır. Hükümet yetkililerinin sağlık personelinin hedef gösteren söylemleri yanında; Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın getirmiş olduğu performans sistemi ve sağlığın bir ticari meta olarak gösterilmiş olması, hastaları müşteri gibi göstermektedir(...).

Yakın zamanda meslektaşlarımızın karşı karşıya kaldığı şiddet olayları başta olmak üzere, tüm şiddet olaylarını kınıyor, yaşanan makus olayların TDB olarak sonuna kadar hukuksal takipçisi olacağımızı belirtiyoruz. Hekimlerin ve diğer sağlık çalışanlarının sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma haklarının korunması için Sağlık Bakanlığı'nun gerekli adımları ivedilikle atmasını bekliyoruz(...).

Son dönemlerde gittikçe artan sosyal medya ve internet ortamındaki reklam içerikli paylaşımlar

konusunda disiplin hükümleri uygulamasına ek olarak FDI'n belirttiği etik kodlar da dikkate alınarak TDB'nin yürüteceği çalışmalarla sağlık alanında tanıtım çerçevelerinin geniş kitlelere yayılması sağlanacaktır.

Sağlık Bakanlığı'nın sahadaki koruyucu hekimlik uygulamaları içinde yer alan florlama çalışmalarında Toplum Sağlığı Merkezlerindeki dişhekimlerinin yeterli sayıda olmaması ayrıca uygulama sahasının geniş olması nedeniyle, yardımcı sağlık personeli ve diğer kişilerin uygulama yapması kabul edilemez. Bu konuda amaca ulaşmak için başta muayenehaneler olmak üzere özelden hizmet alımı yapılmalıdır.

Sonuç olarak; gündemimiz içerisinde hepimiz için en önemli konu yaşanan şiddet olaylarıdır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önüne geçmek adına kamuda ve özelde gerekli düzenlemeler acilen yapılmalıdır.

Doç.Dr. Özlem Özkan'ın toplantıda yaptığı sunum meslek örgütü kavramının birçok yönünün ele alındığı verimli bir tartışma başlattı.

Mesleki Çalışmalarının Usul ve Esasları Hakkında Yönerge'nin Odalardaki uygulamalarıyla ilgili olarak Odaların bildirdiği veriler göz önünde bulundurularak bir görüşme yapıldı. Farklı bir Oda bölgesinden gelerek bir Oda bölgesinde hizmet verilmesinin mümkün olmadığını altı çizildi ve aynı Oda bölgesinde ise Oda yönetiminin çeşitli ihtiyaçları gözeterak uygun görürse izin verebileceği Yönerge'ye uygun olarak değerlendirildi

Kurumlarla yapılan anlaşmalarda yaşanan sorunlar da gündem maddelerinden biriydi.

Giderek büyüyen reklam sorunu

Reklam ve tanıtım arasındaki farkın belirsiz olmasından kaynaklanan sorunlar ve özellikle son dönemlerde gittikçe artan sosyal medya ve internet ortamında reklam içerikli paylaşımlar da toplan-

tıda ele alındı. Bu konuda özellikle büyük kentlerde yoğunlaşan sorunlar hakkında farklı çözüm önerileri getirildi. Meslek etiğine daha fazla vurgu yapılması ve disiplin cezalarının miktarlarının artırılması da getirilen öneriler arasındaydı.

Sağlık Bakanlığı'nın Toplum Sağlığı Merkezleri eliyle bir süredir yaptığı flor uygulamalarının sağlıklı olup olmadığı ve bu uygulamalarda dişhekimi dışında personel kullanımı da gündem maddelerinin arasındaydı. Bu çalışmada yer alanların ve akademisyenlerin görüşleri, flor uygulamalarının sağlıklı yapılmadığı ve uzun süreli DMFT sonuçlarına bakıldığında ciddi bir ilerleme sağlanmadığı yönündeydi.

Hazırlanan sonuç bildirgesinin okunup düzeltmelerinin yapılmasının ardından toplantı sona erdi.

TDB Genel Başkanı İlker Cebeci Başkanlar Konseyi'ne başarıyla ev sahipliği yapan Antalya Dişhekimleri Odası Başkanı Gassan Yücel (en sağda) ve Oda Genel Sekreteri Selhan Kaya'ya bir teşekkür plaketi sundu.

Bursa Dişhekimleri Odası Başkanı Emel Eroğlu:

Birden fazla yerde çalışma emeğimizi değersizleştiriyor

Toplantı TDB yönetimine yeni seçilen arkadaşların birinci yılını doldurmaları açısından da bir değerlendirme toplantısı olma niteliği taşıyordu. Genel olarak çalışmalara baktığımızda son bir yılda çok daha katılımcı bir yönetim için çaba harcandığı söylenebilir. Ama öte yandan sorunlar da çok arttığından, özellikle bu iktidar ve bu sağlık politikalarıyla çalışmak giderek zorlaşıyor.

Yönetmelik'in belli maddelerinin yürütmesi durduruldu, bu olumlu ama esasa ilişkin taleplerimizle ilgili olumlu bir karar verilmedi. Yani %49 sermaye girişine ilişkin herhangi bir yürütmeyi

durdurma ve iptal kararı yok.

Reklam konusu yine gündemdedi; bunu piyasalaşan sağlık ortamıyla birlikte ele almalıyız. Sadece cezaların artırılması ve etkili uygulanmasıyla değil, esas olarak meslek etiğine, hekimlik değerlerine sahip çıkma konusunda sistematik biçimde yapılacak bilinçlendirme çalışmalarıyla önlem almak gerekiyor.

Doç.Dr. Özlem Özkan'ın ilk gün yaptığı sunum ve orada yürütülen tartışma benim için çok önemliydi. Yıllardır talep ettiğimiz şekilde, meslek ve sağlık politikalarıyla ilgili olarak oda yöneticilerine

yönelik bir çalışma olması nedeniyle çok değerliydi.

Birden çok yerde çalışmaya izin verilmesine biz başından beri ilkesel olarak karşı durduk. Özellikle büyük kent merkezlerinde birden fazla yerde çalışma esnek çalışmanın farklı bir modelidir ve bu, dişhekimi emeğinin değersizleştirilmesinde önemli bir adım olur diyorduk ve maalesef süreç böyle gelişti. Dişhekimi sayısı artışı da göz önüne alındığında bir dişhekiminin tek bir yerde çalışarak yeterli geliri elde etmesinin mümkün olacağı şartlar için mücadele etmenin daha doğru olacağını düşünüyorum.

Trabzon Dişhekimleri Odası Başkanı Önder Taşan:

Reklam, mesleğin itibarı açısından ciddi bir sorun

Toplantının önemli maddelerinden birisi reklam konusuydu. Bazı meslektaşlarımız ağırlıklı olarak sosyal medya üzerinden reklam yapıyor. Özellikle büyük illerde, Ankara, İzmir, İstanbul gibi illerde sosyal medya üzerinden haksız bir rekabet var. Hekimler meslektaşını şikayet etmekten kaçındığı için de gereken yaptırım uygulanmayabiliyor.

Bazı meslektaşlarımız kendini yaptığı işin kalitesi üzerinden tanıtmak yerine sosyal medya üzerinden, hatta parayla sahte takipçi satın alarak falan tanıtmaya kalkıyor. Bu, sadece hekimler arasındaki

haksız rekabet açısından değil mesleğin itibarı açısından da ciddi bir sorun.

Büyük şehirlerden bazı öğretim üyelerinin Anadolu'daki şehirlere gelerek yasadışı çalışmalar yapması da son yıllarda mesleğimizdeki başka bir ayıp. Bu, birden fazla çalışma tanımı içine girmiyor. Dişhekimliği fakültesi öğretim üyelerinin muayenehane açma hakkı zaten yok. Meslektaşlarımızın bu tür durumları mutlaka bağlı buldukları Odaya, TDB'ye, il ya da ilçe sağlık müdürlüğüne şikayet etmesi gerekiyor. Tespit edildiği zaman zaten ilgili fakülteye bildirmek

zorundayız.

Ayrıca yanına gittiği hekim de bir ay meslekten men cezası alır.

Bunların dışında mahkemelerde bilirkişilik yapmayla ilgili 1 Ocak'ta yürürlüğe girecek düzenlemede belgesi olmayan dişhekimleri bilirkişilik yapamayacak. Bununla ilgili bir kurstan geçerek üç yıl geçerli olacak bir belge alınıyor. Ancak, kurs düzenleme yetkisi diğer meslek örgütlerine verildiği halde TDB'ye verilmedi ve orada da ciddi bir haksızlık yapıldı.

Sakarya Dişhekimleri Odası Başkanı Tolga Beray:

Dişhekimi sayısının katlanması ciddi bir kriz doğuracak

Başkanlar Konseyi'nin ilk günü meslek örgütüyle ilgili çok yararlı bir eğitim toplantısı vardı. Meslek örgütüne, Odalara ve Birliğe ilginin ve desteğin zayıflığının farkındayız; bu konuda bizim eksikliklerimizin neler olduğu üzerine eksikliklerimizi, hatalarımızı anlamaya yönelik verimli bir çalışma olduğunu düşünüyorum.

Reklam meselesi ciddi olarak başımızı ağrıttıyor. Kurallara uyan meslektaşları-

mız bundan dolayı mağdur olduklarını düşünüyorlar. TDB nezdinde bir çalışma grubu da oluşturuldu bunun için. Onların raporuna göre daha etkili adımlar atılacaktır.

Birden fazla yerde çalışma konusunda en büyük sıkıntı ülke çapında homojen bir uygulama olmaması. Bazı oda bölgelerinde izin verilmemesi kafa karışıklığına yol açıyor. Bununla ilgili de tartışmalardan çıkan eğilimler doğrultu-

sunda TDB'nin gereken düzenlemeyi yapacağını düşünüyorum.

Önümüzdeki on yıl içinde 30-35 bin yeni dişhekimi eklenecek aramıza, iş ve istihdam anlamında çok ciddi zorluklar yaşanacak. Bu ani yükseliş beraberinde hem hak kaybını hem dişhekimliği mesleğini kıymetinin düşmesini getirecektir.

Şanlıurfa Dişhekimleri Odası Başkanı Ekrem Kaya:

Suriyeli 'dişhekimi' sayısı bizi geçti

Organizasyon anlamında Başkanlar Konseyi toplantısını çok beğendim; ev sahibi Antalya Dişhekimleri Odası'na emekleri için teşekkür ediyoruz. Gündemdeki konular mesleğimizin bugün için en önemli konularıydı, dolayısıyla yerinde seçimler yapılmıştı.

Ama bizim bölgemizde bir süredir bu genel sorunlara ek olarak bir de Suriyeli dişhekimleri sorunumuz var. Şanlıurfa Suriye'den en fazla mülteci alan illerin başında geliyor ve buna paralel olarak il genelinde Suriyeli 'dişhekimi' sayısının

bizim dişhekimlerinden fazla olduğunu tahmin ediyoruz. Bunların dişhekimi olup olmadıkları konusunda da kesin bilgimiz yok. Sadece Suriyelilere değil yerli halka da 'hizmet' veriyorlar. Bir dükkan kiralayıp, ünit vs. koyup çalışıyorlar.

Birçok girişimimiz oldu; Ak Parti il başkanına gittim, "kamplara ünit koyun, orada mültecilere hizmet versinler, dışarıya çıkmasınlar" dedim, tabii kabul görmedi. Vali beye de aynı şeyleri söyledim. Çok fazla bir şey yapmak

istemiyorlar, göz yumma var açıkçası. Ekmek parası deyip duruyorlar.

Onun dışında reklamla ilgili diğer şehirlerde yaşanan problemlerin aynısını biz de yaşıyoruz. Şanlıurfa'da nüfusa göre serbest çalışan dişhekimi sayısı çok fazla değil. Dişhekimine gitme alışkanlığı da arttı, ADSM'lerin böyle olumlu bir etkisi de oldu. Ama sahte dişhekimleri ya da kaçak çalışan Suriyeliler nedeniyle dişhekimleri zor durumda.

ADO ve
Organizasyon
Komitesi Başkanı
Serhat Özsoy:

Eylül'de Ankara'da buluşalım

TDB 24. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi bu yıl 27-30 Eylül 2018 tarihlerinde Ankara Dişhekimleri Odası'nın organizasyonu ile Congressium Kongre Merkezi'nde yapılacak. Altı yıl aradan sonra yeniden bir TDB kongresine ev sahipliği yapacak olan ADO ve Organizasyon Komitesi Başkanı Serhat Özsoy bugüne kadar yapılmış en iyi TDB kongresini hayata geçirmek için kolları sıvadıklarını söylüyor.

Geçtiğimiz yıl TDB Kongresi ilk kez alışılan Mayıs-Haziran döneminde değil Eylül'de yapıldı. Bu yıl da Eylül'de organize edeceksiniz. Bunun herhangi bir avantaj ya da dezavantajı var mı?

Mayıs-Haziran dönemleri Ramazan ayına denk geliyor, bu sebeple daha fazla meslektaşımızın kongreden faydalanması açısından kongrelerin sonbaharda yapılması kararı alındı. Eylül ayının dezavantajlı olmadığını geçen yıl İstanbul'da yapılan Kongre'mizde deneyimlemiş olduk.

Meslektaşlarımızda yaz tatillerini gönüllerince istedikleri tarihlerde yapıp tam çalışma dönemine girerken Kongre'mizle birlikte müthiş bir deneyim ve bilgi deposuyla çalışmalarına başlayabilirler. Dezavantaj olarak okulların açılması söylenebilir ancak hafta sonuna denk geldiği ve ay sonu olması itibarıyla ilk alışveriş telaşı atılmış olacağı için sıkıntı olmayacağını düşünüyorum. Ayrıca sonbaharda Ankara bir başka güzel, tam bir büyüklü şehir.

Kongre merkezi olarak nereyi seçtiniz? Fiziki mekan anlamında bir sorun yaşayacağınızı düşünüyor musunuz?

Ankara Ticaret Odası Kongre Merkezi olan **Congressium** kongre merkezi olarak belirlendi. Merkezi

yerde bulunan kongre merkezine ulaşım olanakları oldukça fazla, ayrıca her yere de rahatlıkla ulaşılabilir. 10 bin metrekarelik fuar alanı, 3 bin kişilik oditoryum, üç konferans salonu, çeşitli ihtiyaçlarımızı fazlasıyla karşılayacak muhtelif büyüklükte toplantı salonları, iki restoran, 4700 metrekarelik panoramik Ankara manzaralı, dış mekan aktivitelerine uygun terası ve otoparkı bulunuyor.

Mekanın fiziki koşullarıyla ilgili bir sorun yaşayacağımızı düşünmüyorum. Ayrıca imkanlar bakımından TDB kongrelerinin yapıldığı en güzel mekan olduğunu düşünüyorum. Kongre merkezi, alışveriş merkezlerine ve Ankara'nın oteller bölgesine yürüme mesafesinde olduğundan konaklama problemi de yaşanmayacaktır.

Organizasyon Komitesi ve alt komiteler oluşturuldu mu?

Büyük bir özveriyle birlikte çalışacağımız meslektaşlarımızdan oluşan Organizasyon Komitesi ve alt komiteler oluşturuldu. Bu kongre çalışmalarını sırasında daha önce de kongreye ev sahipliği yapmamızın tecrübesini, yeni komisyon üyesi arkadaşlarımıza aktararak kurumsal hafızanın oluşması için gayret edeceğiz.

Bilimsel programın hazırlıkları ne durumda?

Bilimsel programımız neredeyse tamamlandı. En kısa sürede konuşmacılarımızın isimleri ve verilecek kursların tarihlerini ilan edeceğiz. Ayrıca bu sene mesleğimizin diğer yapıtaşları olan diş protez teknisyenleri, klinik yardımcıları ve ağız diş sağlığı teknikerlerine yönelik eğitimler de planlanıyor. Bizlere sunumlarıyla bilimsel katkı sağlayacak hocalarımızdan özelleştirilmiş sunumlarını teknisyenlerimize de yapmalarını isteyeceğiz; böylece ortak dil kullanmamızın kolaylaşacağı ümit ediyoruz.

Kongrenizde ana tema olarak belirlediğiniz bir sloganınız var mı?

Bu sene Kongre'mizde ana tema olarak birçok alanda kullanılan '5N1K' planlama yöntemini belirledik. Bu yöntem kural olarak düşünüldüğünde problemlerin çözümünde kullanılır. 5N1K kuralı genel olarak bir bilginin aktarılması veya bir sorunun çözümü için formüle edilmiş soru formudur. Bu formülü kullanarak vermek istediğimiz mesajı, bilgiyi eksiksiz ve bir sistematik içinde ifade etmemiz mümkündür.

İş analizi yönetiminin çeşitli işlevlerini uygulamada 5N1K kuralından yararlandığı gibi, meslektaşlarımızda 5N'nin (Ne-Neden-Nasıl-Nerede-Ne zaman) cevaplarını bulabilecekleri bir Kongre hazırlıyoruz. 1K'daki 'kim' sorusunun da bizleri yani dişhekimlerini ifade ettiğini düşünebiliriz.

Katılım ücretleri ne düzeyde olacak?

Katılım ücretlerini mümkün olduğunca aşağıya çekmeye çalışıyoruz. Geçen sene yapılan Kongre'mizde olduğu gibi erken kayıt için özel indirim uygulamayı planladık. Ne yazık ki döviz kurundaki önlenemez artış bizleri zorluyor.

İlk duyuru hazırlandı mı?

TDBD'nin bu röportajımızın yayımlanacağı ocak sayısıyla birlikte ilk duyurumuz olan Kongre'ye davet yazılarımızı meslektaşlarımıza gönderiyoruz. Online kayıt modülünü ve Kongre resmi web sayfasını da ocak ayı içinde meslektaşlarımızın kullanımına açmayı planlıyoruz.

Son yıllarda sosyal programlar ayrı sunuluyordu, bu yıl da öyle mi olacak?

Ülkemizin dört bir yanından gelen meslektaşlarımız için eğlenceli ve kültürel bir sosyal program hazırlamaya çalışıyoruz. Katılmak istemeyen meslektaşlarımızın olabileceğini düşünerek ayrı bir paket halinde sunacağız. Gala yemeği, konserler,

Ankara Ticaret Odası Kongre Merkezi olan Congressium 3 bin kişilik oditoryum, üç konferans salonu ve 10 bin m²'lik fuar alanıyla ideal bir Kongre merkezi.

dans şovları, birçok uygarlığa evsahipliği yapan başkentimizin tarihi yerlerini gezdirebileceğimiz kültürel turlar düzenleyeceğiz. Koşuşturmayla geçen hayatımızda bir nebze olsun eğleneceğimiz, görüşemediğimiz dostlarımızla buluşacağımız, mutlulukla hatırlayacağımız güzel birkaç gün geçireceğimizi düşünüyorum.

Expodental'e firmaların ilgisi nasıl?

Expodental için firmalardan ön talep formlarını henüz almadığımız halde ilgi büyük. Altı yıl önce 107 firma ile 4034 m² stant alanına sahiptik. Bu yıl bunun çok üstüne çıkacağımızı tahmin ediyorum. Dişhekimliği ailesinden çeşitli kuruluşlarla da işbirliği yaparak firma katılımını üst seviyelere getireceğiz.

Meslektaşlarımıza mesajınız?

Meslektaşlarımızın her geçen gün kongrelere ve bilimsel toplantılara ilgisi artıyor. TDB kongreleri de her sene bir öncekinden alınan geri bildirimlerle daha iyisini yapmak üzerine planlanıyor. Ümit ediyorum ki bu sene düzenleyeceğimiz Kongre ülkemizde mesleğimizle ilgili en güzel kongre olacak. Bütün meslektaşlarımızı Ankara'da ağırlamaktan onur ve mutluluk duyacağız. ○

'Congressium, imkanlar bakımından TDB kongrelerinin yapıldığı en güzel mekan. Katılım ücretlerini de mümkün olduğunca aşağıya çekmeye çalışıyoruz. Geçen seneki Kongre'mizde olduğu gibi erken kayıt için özel indirim uygulamayı planladık.'

Organizasyon Komitesi toplantılarına zaman zaman TDB yöneticileri de katılarak çalışmaların seyri hakkında bilgi alıyor.

Dr. Behnam Şakibay:

Gelecek minimal invaziv dişhekimliğinde

Kongre'de 'Mikrocerrahi İle Eksternal Sinüs Lifting' başlıklı bir konferans veren İranlı meslektaşımız Dr. Behnam Şakibay mikrocerrahi ve mikroskopun dişhekimliğinde kullanımının minimal invaziv yaklaşımın gelişimine paralel olarak artacağını söylüyor.

Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Güney İran'da Ahvaz'da doğdum. 1980'lerin başlarında İran-İrak Savaşı nedeniyle Almanya'ya göç etmek zorunda kaldık. Ailem 1986'da İran'a döndü ama beni eğitim için Almanya'da amcamların yanında bıraktılar. Berlin'de yaşadığımız için ve okulda çok Türk arkadaşım olduğu için Türk kültürüyle, Türklerle çok diyalog halindeydim. Annem de zaten İran Azerisi. Dişhekimliği fakültesini Berlin'de bitirdim. Orada hocam Prof. Reihart'la olan diyalogum çene cerrahisine ilgi duymama sağladı. Doktora tezimi de kemik rejenerasyonu üzerine hazırladım ki 90'lar için çok yeni bir konuydu. Çalışmamı beğendiler ve fakültede devam etmemi istediler. İki yılı orada uzmanlık eğitimine devam ettim, daha sonra Bonn Üniversitesi'ne geçtim.

Cerrahiye ilginiz nasıl gelişti?

Evlendikten sonra eşimle beraber Londra'ya yerleştik, bir sene kadar Londra'nın Gatwick bölgesinde bir multidisipliner diş kliniğinde çalıştım. Klinikte bütün cerrahi benden soruluyordu. Orada bir endodontistimiz vardı ve mikroskopla çalışıyordu. 2003 yılıydı, bir gün "implant ameliyatlarımı yaparken mikroskopu kullanabilir miyim?" dediğimde önce güldü, "ne gerek var" dedi ama daha sonra izin verdi. Mikroskopla ilk tanışmam böyle oldu. Mikroskop kullanmaya başlayınca bizim konvansiyonel yöntemlerle kullandığımız aletlerin mikroskopla çalışmak için çok büyük olduğunun farkına vardım ve bu aletleri üreten firmalarla iletişime geçmeye çalıştım ama birçoğu reddetti. Yeni aletler geliştiren bir firmayla anlaştım ve onlarla beraber aletler geliştirmeye başladık.

İran'a dönmeye nasıl karar kıldınız?

Almanya'ya geri dönüp 5-6 yıl kadar çalıştıktan sonra İran Cumhurbaşkanı'ndan aldığım davet üzerine İran'a döndüm ve Tahran'da kendi kliniğimi açtım. Bir yandan da dünyanın çeşitli ülkelerinde mikrocerrahiyle ilgili konferans ve kurslar veriyorum.

Dr. Şakibay (sağda) ile söyleşiyi Prof. Dr. Hakan Özyuvacı ve Dişhekimisi Sinan Emre Şekerci gerçekleştirdi.

Dişhekimliğinde mikroskop kullanımı ne düzeyde?

Mikroskobik dişhekimliği artık trend haline gelmeye başladı. Günümüzde minimal invaziv dişhekimliği daha da önem kazandı ve bu yüzden yaptığımız işi görmemiz lazım. Ne kadar büyük görürsek o kadar minimal invaziv çalışabiliriz ve bu yüzden mikroskobik dişhekimliğinin gelecekte daha da trend olacağını düşünüyorum.

Dişhekimlerinin konuya ilgisi zamanla artıyor mu?

Dişhekimliğinin geleceği minimal invaziv dişhekimliği olacak. Bu nedenle mikroskop giderek en küçük klinikte bile bulunması gereken bir araç haline gelecek ama bunun için en önemli aşama eğitim. Eğitimimizin yönü minimal invaziv dişhekimliği olduğu sürece mikro dişhekimliğinin bu işin içinde olmama şansı yok. Sadece cerrahide değil dişhekimliğinin her alanında bu bir ihtiyaç olacak.

Kongreye ilişkin gözlemlerinizi alabilir miyiz?

Dünyanın her yerinde kongrelere gidiyorum, konuşmalar yapıyorum ama buradaki kadar çok sayıda ve buradaki kadar ilgili genç dişhekimlerini bir arada bulmak beni çok şaşırttı. Bu Türkiye'de dişhekimliğinin geleceği adına çok olumlu bir sinyal.

Dışhekiminin aydınlatılmış onam yükümü ve ihlalden doğan hukuki sorumlulukları

Günümüzde ağırlıklı olarak eleştirilen geleneksel egemen davranış modeli (hasta güçsüz, muhtaç, edilgen pozisyonda iken hekim uzman, bilgi sahibi ve hükmeden) yerini hekimin hastasına yol gösterdiği, onu bilgilendirdiği ve yapılacaklarla ilgili olarak hastanın 'aydınlatılmış onam'ını aldığı paylaşımcı bir ilişkiye bırakmaktadır.

Hasta-hekim ilişkisinin insan hakları bağlamında öne çıkmasıyla birlikte bu ilişkiyi düzenlemek amacıyla tıp hukuku-sağlık hukuku gibi yeni kavram ve alanlar hayatımıza girmiştir. Bu süreçte yaşanan gelişmeler hasta-hekim ilişkisinin sözleşme boyutuyla birlikte tıbbi müdahalelerin haksız fiil ve ceza hukuku boyutunda değerlendirilmesine de yol açmıştır.

Hasta şikayetleri sonucunda açılan soruşturmalar ve bunların getirdiği yaptırımlar giderek artmaktadır. Şikayetçiler, sadece idari soruşturmalar ve idari cezalardan tatmin olmayıp hekimlere dava açmakta, kendilerine tazminat ödenmesini talep etmekte; bir yandan da suç du-

yurusunda bulunmaktadır. Bu şikayet ve dava sayılarının artışı dikkat çekicidir. Bu durumu çeşitli sebeplere bağlamak mümkündür. Ancak açıktır ki, günümüzde internette (doğru veya yanlış) bilgilenen ve çok daha talepkâr bir hasta topluluğu ortaya çıkmıştır.

Hasta-hekim ilişkisi hukuken çeşitli sözleşme tipleri içinde değerlendirilmekle birlikte, işin doğası gereği, sözleşmenin taraflarından birinin konu üzerinde az bilgi sahibi olması nedeniyle güven ilişkisidir. Aydınlatma yükümü de taraflar arası güvenin önem taşıdığı ilişkilerde daha ön plana çıkmaktadır.

Geçmişte kabul gören 'iyileştiren daima haklıdır' tezi günümüz yaklaşımında geçerli değildir. Uygulanan tıbbi müdahalenin hukuka uygun olarak kabul edilebilmesi için uygulamayı yapmanın buna yetkisinin bulunması, yapılan işlemin tıbben kabul edilen bilimsel çerçevede olması ve özenle yapılması gibi bazı şartlar aranmaktadır. Bunların yanı sıra, 'hastanın rızasının bulunması' da tıbbi müdahaleyi hukuka uygun hale geti-

* Dr. Dışhekimisi, TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi.

** Avukat, TDB Hukuk Danışmanı.

ren temel şartlardan biridir. Bir başka anlatımla, dişhekiminin tıbben kabul edilebilir bir işlemi hastanın yararına olarak yapması, istisnalar hariçinde, ancak hastanın bu işleme aydınlatılmış bir şekilde ortaya konmuş rızası varsa hukuka uygun bir müdahaledir.

Yargı kararlarında da aydınlatılmış onamın önemi vurgulanmaktadır: “...Tıbbî müdahaleler ve hekimin girişeceği diğer eylemler kişinin sağlığını vücut bütünlüğünü ilgilendirdiği muhtemel tehlikeleri meydana getirici nitelikte olduğu için, bunların gerçekleştirilmesine karar vermek yetkisi hekime değil, müdahalelere maruz kalacak kişiye(hastaya) aittir.Yalnız bu rızanın hukuken geçerli olabilmesi için kişinin, sağlık durumunu, yapılacak müdahaleyi ve etkileri ile sonuçlarını bilmesi gerekir...”

Aydınlatılmış onam ve hukuki dayanaklar

Aydınlatılmış onam bir hastanın herhangi bir dışsal zorlama olmaksızın kendi özgür seçimine dayanarak belirli bir tıbbi müdahalenin kendisine yapılmasını kabul etmesidir.

Tıbbi müdahaleye verilen rızanın geçerliliği için dişhekiminin hastayı dürüst bir şekilde ve hastanın anlayabileceği biçimde aydınlatması gereklidir. Ülkemizde de bu konu gerek mevzuat gerekse yargı kararları ile desteklenmeye çalışılmaktadır. Ancak ne yazık ki, uygulama bakımından bu önkoşulun bir takım zorluklar ve özellikle kamu sağlık kuruluşlarındaki iş yükü dolayısıyla tam olarak yerine getirildiği söylenemez.

Aydınlatılmış onam kavramı, tıp etiğinin ‘özerkliğe saygı’ etik ilkesine, yasal aydınlatılmış onam doktrinine ve hasta-hekim ilişkisinde güvene dayanır. Özerklik hastanın kendi sağlığıyla ilgili özgür kararlar verme hakkına işaret eder. Buna göre sağlık çalışanları istenmeyen müdahalelerden kaçınmalı ve hastanın kendi yaşamını kontrol etmesine izin vermeli, teşvik etmelidir.

Dişhekiminin aydınlatma yükümünün içeriği ve kapsamı konusunda hukuk kurallarımızda **Hasta Hakları Yönetmeliği**’ndeki düzenleme bulunmaktadır. Dişhekimini ve hasta arasında gerçekleşen sözleşmeden doğan bir yan yükümlülük olan aydınlatma yükümlülüğü, temellerini esas olarak Anayasa’dan ve Biyotıp Sözleşmesi’nden alır. **Anayasamızın 17. maddesine göre**, “Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulmaz” Ülkemizin 2003 yılında bir kanun ile kabul ederek iç hukuk kuralı niteliğinde yürürlüğe koyduğu **‘Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakı-**

‘Hastanın yapılacak tıbbi işlemlere rıza gösterdiğinin ispat edilmesi yükümlülüğü asıl olarak dişhekimine/ sağlık kuruluşuna aittir. İspat yükü denilen bu durum, sağlık kuruluşlarını bütün işlemlere yönelik onamların yazılı olarak yapılmasına itmektedir.’

mından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi’ diğer yasalarımız gibi geçerli ve uygulanması zorunlu kuralları içermektedir. Biyotıp Sözleşmesinin 5. maddesinde tıbbi müdahalede rızanın zorunluluğu çok açık biçimde ifade edilmiştir:

“Sağlık alanında herhangi bir müdahale, ilgili kişinin bu müdahaleye özgürce ve bilgilendirilmiş bir şekilde muvafakat etmesinden sonra yapılabilir.

Bu kişiye, önceden, müdahalenin amacı ve niteliği ile sonuçları ve tehlikeleri hakkında uygun bilgiler verilecektir.

İlgili kişi, muvafakatini her zaman, serbestçe geri alabilir.”

Tıbbi işlemlere ilişkin temel düzenlemeleri içeren 1219 sayılı **Tababet ve Şuabatı Sanat-**

larının Tarzı İcrasına Dair Kanun’un 70. maddesinde de hastanın rızası tıbbi işlemler için zorunlu şart olarak ortaya konulmuştur. Yasanın 70. maddesine göre, diş tabipleri yapacakları her türlü işlem için hastanın, hasta küçük veya kısıtlı ise veli veya vasisinin muvafakatını alırlar.

Bu çerçevede, hastanın aydınlatılmış biçimde alınan rızası olmadan, kural olarak, herhangi bir tıbbi işlemin yapılması gereklidir.

Aydınlatılmış onamın kapsamına bakıldığında iki unsurunun varlığı görülmektedir. Bunlardan ilki yapılacak işlemler, olası yarar ve riskleri ile varsa alternatif tedavi yöntemleri konusunda hastanın aydınlatılması; ikincisi de hastanın bilgi sahibi olduğu bu işleme özgür biçimde rıza göstermesidir.

Hasta Hakları Yönetmeliği’ndeki düzenleme aydınlatılmış onamın asgari kapsamını belirlemiştir:

Bilgilendirmenin Kapsamı

Madde 15 – Hastaya;

- Hastalığın muhtemel sebepleri ve nasıl seyredeceği,
- Tıbbi müdahalenin kim tarafından nerede, ne şekilde ve nasıl yapılacağı ile tahmini süresi,
- Diğer tanı ve tedavi seçenekleri ve bu seçeneklerin getireceği fayda ve riskler ile hastanın sağlığı üzerindeki muhtemel etkileri,
- Muhtemel komplikasyonları,
- Reddetme durumunda ortaya çıkabilecek muhtemel fayda ve riskleri,
- Kullanılacak ilaçların önemli özellikleri,
- Sağlığı için kritik olan yaşam tarzı önerileri,
- Gerektiğinde aynı konuda tıbbî yardıma nasıl ulaşabileceği, hususlarında bilgi verilir.”

Aydınlatmanın kim tarafından yapılacağına ilişkin olarak da kesin bir kural herhangi bir düzenlemede yer almamaktadır. Ancak, aydınlatmanın niteliği ve amacı dikkate alındığında tedaviyi yapacak dişhekimini tarafından hastanın aydınlatılmasının en uygun yöntem olduğu söylenebilir. Diğer yandan, yapılacak tıbbi işlemi yapmaya yetkili olan bir başka hekim veya dişhekiminin hastayı aydınlatması da, bu bilgiler arasında işlemi yapacak kişinin kim olduğuna ilişkin bilgi de bulunmak kaydıyla, kabul edilebilir.

Hastanın aydınlatıldığı ve yapılacak tıbbi işlemlere rıza gösterdiğinin ispat edilmesi yükümlülüğü asıl olarak dişhekimine/sağlık kuruluşuna aittir. İspat yükü denilen bu durum, sağlık kuruluşlarını bütün işlemlere yönelik onamların yazılı olarak yapılmasına itmektedir. Oysa 1219 sayılı Yasa'nın 70. maddesine göre bu onamın yazılı olması şartı sadece büyük cerrahi işlemlerde zorunludur. Dolayısıyla, dişhekimlerinin büyük cerrahi işlemlerin yapılmasında hastanın onamını mutlaka yazılı olarak alması şart iken, diğer işlemlerde onamın herhangi bir şekilde ispat edilmesinin mümkün olduğunu belirtmek gerekir.

Önemi sebebiyle tekrar belirtmek gerekir ki, ortaya konulacak yazılı belgelerin aydınlatılmış onam olarak kabul edilebilmesi için gerçekten aydınlatma sonrasında verilen bir onam olması gereklidir. Aksi takdirde, söz konusu onamın geçerli kabul edilmemesi söz konusu olabilecektir. Bu bakımdan, her onam belgesinin ilgili hastaya özel oluşturulması, hastanın özelliklerinin veya yapılacak işlemlerdeki özel durumların onam belgesinde ayrıca belirtilmesi ve mümkün olduğunca aydınlatma bağlamındaki bilgilerin özet olarak belge içinde yer almasında yarar bulunmaktadır.

Bir başka anlatımla, aydınlatılmış onam her hastaya özel yapılmalı, matbu formlar kullanılmamalıdır. Sadece hastanın imzasının alındığı formların ispat değeri zayıftır. Peki bu matbu formdan kastedilen nedir? Örneğin, "doktorumun üzerimde gerçekleştireceği her türlü müdahaleye muvafakat ediyorum" şeklinde imzalatılan belge geçerli kabul edilmeyecektir. Onam formu ne kadar kişiye özel hazırlanmışsa yargı önünde ispat değeri o denli fazladır. Bu nedenle hastanın öncelikle bilgilendirilmesi sonrasında kişiye özel hazırlanmış bir form imzalatılarak rızasının alınması gerekmektedir.

Hasta sözlü olarak bilgilendirildikten sonra kendisine yapılacak işlemlerle ilgili bilgi alabileceği bilgilendirme formlarını okuması, incelemesi, konu hakkında soru sorması sağlanabilir. Bu amaçla en yaygın kullanılan araçlar broşürler, kitapçıklar ve dijital yayınlardır.

Bilgilendirme süreci hastayla yüzyüze yapılmalıdır. Sözlü bilgilendirme hastanın sosyo-kültürel düzeyine, yaşına uygun, anlayabileceği şekilde sade bir anlatımla, tıbbi terimler kullanmadan, tereddüt ve şüpheye yer vermeden, nazik bir ifadeyle yapılmalıdır. Hastanın soru sorması teşvik edilmeli ve tüm soruları cevaplanmalıdır.

Rızanın geri alınması, hastanın tedaviyi reddetmesi anlamına gelir. Rıza tedavi başladıktan sonra da geri alınabilir. Bu hakkın kullanılması, hastanın sağlık kuruluşuna tekrar müracaatında hasta aleyhine kullanılamaz.

Aydınlatılmış onamın yokluğu ve ihlalinden doğan hukuki sorumluluk

Tıbbi müdahaleyi hukuka uygun hale getiren diğer şartlar yerine getirilmiş olmasına karşın hastanın aydınlatılmış onamının alınmadığının anlaşılması söz konusu tıbbi müdahaleyi hukuka aykırı hale getirecektir. Hukuka aykırı tıbbi müdahale sebebiyle hastanın uğradığı bir zarar var ise bunun dişhekimini tarafından tazmin yoluyla karşılaması gerekecektir. Diğer yandan, yapılan tıbbi işlem hastanın vücut bütünlüğünün ihlalini oluşturmuş ise ceza kanunundaki yaralama suçunun oluşması da söz konusu olabilecektir.

Diğer yandan, önemli bir ayrıntı olarak, dişhekimini tıbbi işlemlerde ortaya çıkan komplikasyondan sorumlu tutulmazken usulüne uygun biçimde aydınlatılmış onamın alınmaması halinde ortaya çıkan komplikasyondan da sorumluluk söz konusu olabilecektir.

Sonuç olarak dişhekiminin, hastaya müdahalesi ancak hastanın yapılacak işleri ve olası risklerini kavradığı bu duruma onay vermesiyle mümkündür. Aksi yöndeki davranışlar, hastanın bedeni üzerinde karar verme hakkının ve kişilik haklarının ihlali niteliğindedir. Dolayısıyla bu haksız tutum sebebiyle ortaya çıkan zararlardan da dişhekiminin sorumluluğu doğabilecektir. ◉

*"Örneğin,
'doktorumun üzerimde
gerçekleştireceği her
türü müdahaleye
muvafakat ediyorum'
şeklinde imzalatılan
matbu bir belge geçerli
kabul edilmeyecektir.
Onam formu ne
kadar kişiye özel
hazırlanmışsa yargı
önünde ispat değeri o
denli fazladır."*

KAYNAKLAR

1. Türk Tabipleri Birliği Aydınlatılmış Onam Bildirgesi Sonuç Raporu, TTB Etik Bildirgeler Çalıştayı Sonuç Raporları, Birinci Baskı, TTB Yayınları, Ankara, Haziran 2008, syf. 13-14.
2. Aydınlatılmış Onam Almak Üzerine Öneriler, Türkiye Biyoetik Derneği, Ocak 2007. www.biyoetik.org.tr (Hazırlayanlar: M Civaner, V Kavası)
3. AYTEPE FZ, YAMAN E. Diş Hekimliğinde Malpraktis. Türkiye Klinikleri J Dental Sci 2015;21(2):146-50
4. ŞİMŞEK U. Sağlık Hukukunda Aydınlatılmış Rıza. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.

16, Özel Sayı 2014, s. 3535-3556

5. Özcan BG, Özel Ç. Kişilik Hakları - Hasta Hakları Bağlamında Tıbbi Müdahale Dolayısıyla Çıkan Hukuki İlişkide Hekimin Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü ve Aydınlatılmış Rızaya İlişkin Bazı Değerlendirmeler. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt:10, Sayı:1 (2007)
6. Aydın E. Tıp etiğinde hasta özerkliğine saygı ilkesi. Erciyes Tıp Dergisi (Erciyes Medical Journal) 25 (2) 92-97, 2003

Sosyal medya biz hekimlere ne öğretebilir?

Sosyal medyanın dişhekimlerinin mesleki gelişimine katkısının ve hekimler tarafından kullanımının anket yolu ile incelenmesinin ön bulguları

Dişhekimliğinde bilgi üretimi ışık hızı ile ilerlemektedir. Artan ve çeşitlenen bilgiye ulaşılmasında kitap, dergi gibi klasik yöntemlerin yanı sıra internet vasıtası ile erişilen bilgi ve kaynaklar önemli bir yer tutmaktadır¹. Web 2.0 vasıtası ile sadece atıl bilgiye ulaşmaktan öte aynı zamanda bireyler bilgilerini paylaşabilmekte, karşılıklı değerlendirmekte ve hepsinden önemlisi uzman veya yetkili olarak nitelendirdikleri kullanıcılarla doğrudan iletişime geçebilmektedir². Web 2.0 2004 yılından beri kullanılmaktadır ve çıkış noktası sosyal medya olarak adlandırılan karşılıklı paylaşım olanak sağlayan alt yapıdır³. Özellikle kolay erişimi, bir çoğunun ücretsiz olması, ve yüksek teknoloji bilgisinin gerekmemesi bu mecranın önceden kestirilemeyen büyümesine zemin hazırlamıştır. Bu zeminin en önemli ürünlerinden olan YouTube 1 milyardan fazla kullanıcıya (internet kullananların 1/3'ü) sahiptir ve her gün milyonlarca saat izlenmektedir⁴. Diğer önemli sosyal medya ürünü ise Facebook'dur ve aylık 2 milyar kullanıcı olduğunu açıklamıştır⁵.

Son yıllarda gerek bilimsel konferanslarda, gerek ise üniversitede verilen derslerde sosyal medya kaynaklı bilgilere atıfta bulunarak birçok soru gelmektedir ve dişhekimliğinde yeni gözlemlenen bu durum hakkında tıp kültüründe de yayınlara rastlanmaktadır⁶.

Dişhekimliğinde mezuniyet sonrası mesleki gelişim bir yandan hekim sorumluluğunun bir ge-

reğidir, diğer yandan mesleki rekabet içerisinde bir zorunluluktur. YouTube sıklıkla konusundaki yetkinlik seviyesi bilinmeyen yerli ve yabancı hekimler tarafından yeni teknik ve uygulamaların tanıtılması ve hatta hastalara yönelik reklam amacı ile kullanılmaktadır.

Bu araştırma ülkemizde sosyal medya kaynaklı öğrenme alışkanlıklarına ışık tutmak amacı ile planlanmıştır.

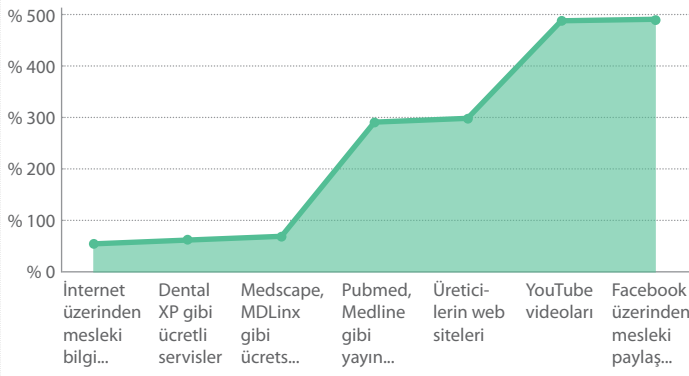
Gereç ve Yöntem

Bir anket çalışması olan bu araştırma İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Etik Kurulu tarafından onaylanmış (2016/45-123) ve 2016 yılının Ekim ve Kasım aylarında internet üzerinden gerçekleştirilmiştir. Toplam 20 sorudan oluşan anketin 7 sorusu katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek, 13 sorusu ise mesleki gelişim üzerine kurgulanmıştır. Anket katılımcılara elektronik posta veya sosyal medyada üye olunan mesleki olgu paylaşım grupları vasıtası ile ulaştırılmıştır.

Anket internet üzerinde var olan anket yazılımı ile hazırlanmış ve anket sağlayıcının tedarik ettiği bağlantı adresi katılımcılara gönderilerek veya ilgili mesleki gruplarda yayınlanarak gerçekleştirilmiştir. Anketin katılımcılar tarafından sadece bir kez doldurulmasını sağlayabilmek amacı ile aynı IP ile ikinci giriş engellenmiştir. İki aylık erişim süresi sonunda bağlantı kaldırılmış ve yeni katılımcıların gelmesi engellenmiştir.

* Prof.Dr. İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Periodontoloji Anabilim Dalı

Şekil 1. "İnternet üzerinden mesleki gelişiminizi sürdürmek için hangi kaynaklardan yararlanıyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtların sıklık grafiği

Bulgular

Elektronik posta ile gönderilen 1500 kişiden 480'i (%38) ankete katılmıştır. Anketin bağlantı adresinin yayınlandığı Facebook gruplarının anket yapıldığı tarihteki üye sayılarının toplamı 10370'dir. Anket sayfasını ziyaret eden 795 dişhekiminden 727'si (%91.45), çalışmaya katılmaya gönüllü olduklarını belirterek diğer sorulara geçmişlerdir. Çalışmaya katılmayı kabul eden hekimlerin % 52.97'si nüfusu beş milyon üzerindeki büyükşehirlerde çalışmaktadırlar, % 83.79'u 5 seneden fazla klinik deneyime sahiptir, %48.53'ü kadındır ve %63 ü doktora veya uzmanlık yapmamıştır. Muayene çalışma şekillerine bakıldığında uzman olmayanların %76.18'inin gerektiğinde uzman yardımı aldığını, uzman veya doktoraların ise %66.24'ünün sadece kendi branşlarında çalıştıklarını bildirmişlerdir. Klinik uygulamalar sırasında mesleki eksiklik veya yetersizlik durumunda nasıl davrandıkları sorulduğunda branş hekimlerinin %48'inin internet ve basılı kaynaklara başvurduğunu, branşlaşmamış hekimlerin ise %34'ünün bir meslektaşına veya branş hekimine sorduğu bildirilmiştir.

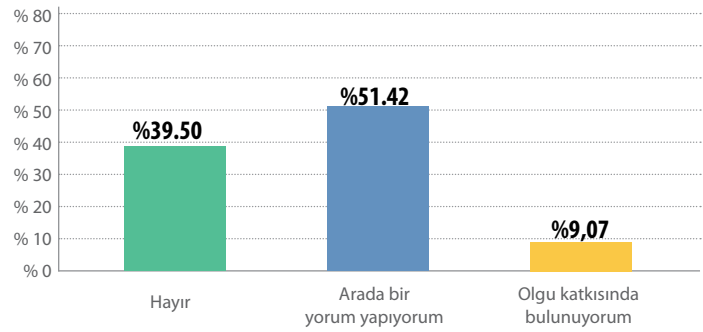
Mezuniyet sonrasında mesleki bilgileri güncel tutma kaynakları sorgulandığında katılımcıların meslek örgütünün düzenlediği kongrelerden yararlanma oranı %67,10, uzmanlık dernek toplantılarına %50,81, özel eğitim ve kurslara %62,26, endüstri tarafından düzenlenen toplantılara katılımın ise %50,97 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bir önceki yıl kaç mesleki eğitime katıldığı sorulduğunda ise %13'ünün hiç katılmadığı, %51'inin bir ile üç arası, %35'inin ise üçten fazla eğitime katıldığı belirlenmiştir. Katılımcılardan %60'ı İngilizce eğitimleri çeviri olmadan takip edebildiklerini bildirmişlerdir. Bir önceki yıl uluslararası nitelikte kongreye katılıp katılmadıkları sorgulandığında hekimlerin %72'sinin yurt dışında, %40'ının ise yurt içinde katılmadığı belirlenmiştir.

Mesleki süreli yayın izleme alışkanlıklarına bakıldığında ise katılımcıların %65'inin TDB ve oda dergilerini takip ettiği, yabancı dilde genel dişhekimliği dergilerini takip edenlerin oranının ise %14 de kaldığı belirlenmiştir. Branşlaşan hekimlerin %67'si dallarına özgü yabancı dilde bir yayın takip ettiklerini bildirmişlerdir.

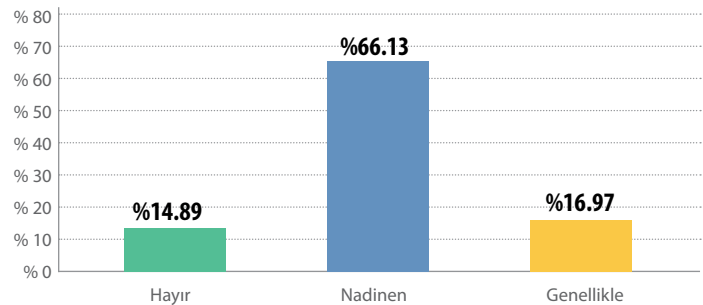
İnternet üzerinden faydalanılan kaynaklar sorulduğunda elde edilen dağılım şekil 1'de verilmiştir. Hekimlerin sadece %7,31'i internet üzerinden bilgi edinmediklerini bildirirken %76'sı Facebook, %75'i YouTube videolarını kullanmaktadır. Sorgulanan tüm internet kaynaklarında branş hekimleri ile branşı olmayan hekimler arasında kullanım yüzdeleri arasında fark olmaz iken, yayın tarama motorlarının branş hekimlerinin %68'i tarafından kullanıldığı, diğer hekimler tarafından ise %23 düzeyinde kullanım olduğu belirlenmiştir.

Facebook üzerinden mesleki bilgi edindiğini düşünen hekimlerin %53'ü bir ile beş arasında gruba üye olduklarını bildirmişler ve bu grupların %98'inin Türkçe, %55'inin İngilizce olduğunu bildirmişlerdir. Hekimlerin yaklaşık %10'u üye oldukları gruplarda paylaşımda bulunmaktadır (Şekil 2). Katılımcıların yaklaşık %15'i sosyal medyadan edinilen bilgileri yanlış bulmaz iken, %19'u bu kaynakları genellikle yanlış bulmaktadır (Şekil 3).

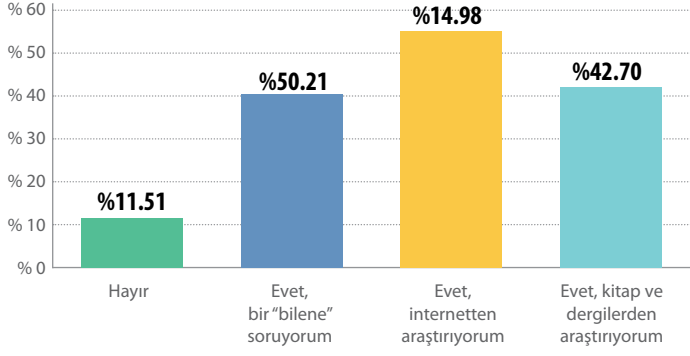
Söz konusu kaynaklardan elde edilen bilgilerin doğruluğunu sorgulayanların en sık başvurdukları kaynak yine internet (%54,98) (Şekil 4).

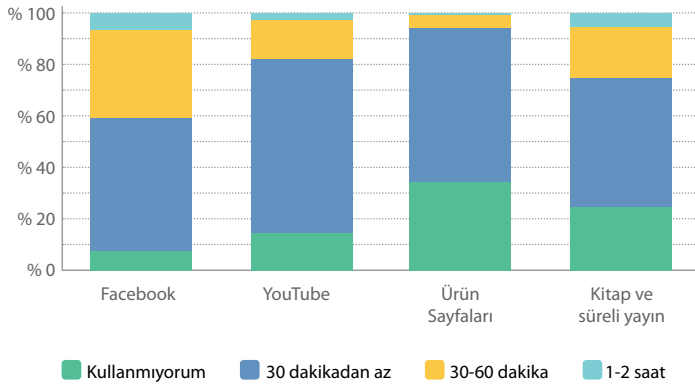
Şekil 2. "Üye olduğunuz gruplarda aktif katılımda bulunuyor musunuz?" sorusuna verilen yanıtların yüzdesel dağılımı.

Şekil 3. "Facebook ve/veya YouTube gibi kaynaklardan elde ettiğiniz mesleki bilgileri yanlış ve/veya reklam nitelikli buluyor musunuz?" sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtların yüzdesel dağılımı

Şekil 4. "Facebook ve/veya YouTube gibi kaynaklardan elde ettiğiniz mesleki bilgileri başka kaynaklardan doğruluyor musunuz?" sorusuna katılımcıların başvurdukları kaynakların sıklık yüzdesi.

Şekil 5. "Günlük, internet ortamında mesleki okumalara ne kadar zaman ayırıyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtların yüzdesel birikimli grafiği.

Katılımcılara bir günde mesleki okumalara ne kadar zaman ayırdıkları sorulduğunda ise büyük bir kısmının 30 dakikadan az zaman ayırdığı görülmektedir (Şekil 5).

Tartışma:

Mezuniyet sonrası mesleki bilgilerin güncel tutulması bir yandan iş ortamında rekabet olasılığını güçlendirirken diğer taraftan değişen ve gelişen mesleki uygulamalardan doğabilecek yasal yükümlülüklerin ortaya çıkmasına engel olur. Daha da önemlisi bireysel boyutta işini iyi yapmanın vereceği kendini iyi hissetme duygusuna hizmet eder⁷. Sürekli dişhekimliği eğitimi her ne kadar ülkemizde yasal açıdan zorunlu olmasa da mesleki açıdan vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Ancak sürekli eğitim kavramı sadece kongre, bilimsel toplantı ve kurslarla sınırlandırılmamalı, öğrenim hedefleri belirlenmiş, yapılandırılmış eğitim faaliyetlerine dönüştürülmelidir⁴. Bu açıdan bakıldığında sürekli dişhekimliği eğitimi kavramı da yerini sürekli mesleki gelişime bırakmalı ve bu sayede müfredata bağlı, hedefi belirli, planlanmış bir yapıya dönüşmelidir. Son zamanlarda meslek örgütümüz bu yönde çalışmalar yapmaktadır⁸.

Diğer taraftan, tüm dünyada olduğu gibi yaşamın gerçekleri kurumların önünde gitmekte ve aradaki boşluğu zaman zaman hareket kabiliyeti yüksek yapılar (dernekler, çalışma grupları), ticari işletmeler (sektörün tedarikçileri) veya bireysel girişimciler sosyal medya kanalıyla doldurmaktadır. Bu sayılanların arasında sosyal medyadan elde edilen bilgiler diğerlerinden çok daha dinamik ve hızlı şekil ve yapı değiştirebildiği ve sıklıkla ücretsiz veya çok düşük ücretli olduğu, dahası farklı sosyal katmalarda hızla yayılabildiği için kullanıcılar tarafından daha sık tercih edilen "öğrenme" kanalı olarak kullanılmaktadır. Bu mecralar sadece öğrenme kanalları olarak hizmet etmemekte aynı zamanda hekimlerle hastaları buluşturma zemini olarak da hizmet etmektedir. Bu makalenin hazırlandığı tarihte #dişhekimliği etiketi 68.532 kez kullanılmıştır⁹. Sosyal medyanın yaygınlığı ve gücü bu açıdan düşünüldüğünde gerek meslek örgütü, gerek ise üniversiteler açısından elimizdeki gözlemlerden çıkartılması gereken mesajlar ve yapılması gereken çalışmalar daha belirginleşmektedir.

Bu çalışmaya katılan hekimlerin büyük bir çoğunluğu büyük şehirlerden katılan, ve 5 yıldan fazla mesleki deneyimi olan hekimler olduğu unutulmamalıdır. Çalışmaya katılanların çoğunun branş hekimleri olmadıkları anlaşılmaktadır ama 3/4'ü uzmanlardan veya doktoralı hekimlerden gerektiğinde destek almaktadır. Diğer bir deyişle mesleki yardım isteyecek olgunluktadır. Öte taraftan branşlaşan hekimlerin de %66'sının sadece mezuniyet sonrası eğitim aldıkları alanda çalışıyor olmaları da dikkat çekicidir, ve uzmanlık tartışmalarının geride kaldığı ülkemiz için umut vericidir.

Bu demografik değerlendirmelerin ardından mezuniyet sonrası bilgi güncelleme alışkanlıkları sorulduğunda meslek örgütümüzün düzenlediği etkinlikler %67 lik oranla önde gitmektedir. Sevindirici bir veri olmakla birlikte meslek örgütüne daha fazla sorumluluk da yüklemektedir. Çünkü meslektaşlarımızın %90'ı bir sene önce eğitime katıldıklarını hatta eğitime katılanların %85'inin birden fazla eğitime katıldıkları ortaya çıkmaktadır. Son derece sevindirici olan bu tabloda eğitimlerin kalitesinin artırılması ve/veya denetlenmesi gerekliliğini de gözler önüne sermektedir. Ancak uluslararası nitelikli toplantılara katılım geliştirilmesi gereken bir düzeydedir.

Süreli yayınlar arasında meslek örgütünün yayınları birinci sıradadır. Meslek ile ilgili yazıların bulunduğu bu dergilerin aynı zamanda mesleğin bilimsel boyutunun önemli alanlarında bilgi aktarmak için kullanılacağı, ve halihazırda kullanıldığı da açıktır¹⁰. Branşlaşan hekimler arasında yabancı kaynaklı yayın takip etme alışkanlığının mezuniyet sonrası eğitimlerinde edindiklerini düşündürmektedir.

Anketi yanıtlayanların sadece küçük bir bölümü internet üzerinden bilgi edinmediklerini belirtmiş olsalar da, katılanların ¾'ü sosyal medyadan mesleki bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir, ve bunu da üreticilerin web siteleri takip etmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı sosyal medyadan edindikleri bilgileri nadiren yanlış bulduğunu ifade ederek üzerinde durulması gereken bir duruma parmak basmışlardır. Denetlenmesi mümkün bir mecraya olan sosyal medyada doğru bilgi ve etik değerlerin ön plana çıkartılmasının ancak örnek oluşturma veya bu mecralarda yer alma ile olabileceği düşünülmelidir, zira katılımcıların şüphe duydukları bilgileri teyit etmek için kullandıkları mecraya yine internettir.

Mesleki gelişim olarak da nitelendirilebilecek mesleki okumalara kaynağı ne olursa olsun sıklıkla 30 dakikadan az zaman ayıran meslektaşlarımızın bu tutumu dikkate alınarak sunulacak eğitim ve gelişim desteğinin hekimin sınırlı zaman aralığında değerlendirebileceği nitelikte olması sunulacak bu hizmetin kullanılabilirliğini artıracaktır.

Burada bildirilen bulgular ve yorumlar bir açıdan dikkatli değerlendirilmelidir. Ankete katılanlar internet okur yazarlığına sahip hekimlerdir. Diğer bir deyişle internet ve elektronik posta kullanmayan dişhekimleri çalışmanın değerlendirmelerinin dışında kalmışlardır. Ancak gelecekte internet kullanımının daha da yaygınlaşacağı düşünüldüğünde bir anlamda geleceğe dönük yansıma olduğu da varsayılabilir.

Sonuç olarak mezuniyet sonrası mesleki gelişim çabaları günümüzde yoğun bir şekilde internet üzerinden sürdürülmesine karşın, hala basılı kaynak, konferans ve kurs gibi daha klasik yöntemler henüz geçerliliğini korumaktadır. Ancak yakın gelecekte internetin sunduğu/sunabileceği olanakların yakından izlenmesi ve gerekli hazırlıkların yapılması planlanmalıdır. ◻

KAYNAKLAR

1. N. Mattheos¹, M. Schoonheim-Klein², A. D.Walmsley³ and I. L. C. Chappell Innovative educational methods and technologies applicable to continuing professional development in periodontology. Eur J Dent Educ 14 (Suppl. 1) (2010) 43–52
2. M.R. Arnett, M.S.; J.M. Loewen, R.D.A., M.S.; L.M. Romito, D.D.S., M.S. Use of Social Media by Dental Educators Journal of Dental Education 2013; 1402-1412
3. Kalpan A, Haenlein M. Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. Business Horiz 2010;53:59-68.
4. <https://www.youtube.com/yt/about/press/> 1 Kasım 2017 de erişilmiştir
5. <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/> 1 Kasım 2017 de erişilmiştir.
6. Leveridge Michael J., The Emerging Role of Social Media in Urology Rev Urol. 2014;16(3):110-117
7. Baumeister, RF, Campbell JD, Krueger JJ, VohsKD. Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? Psychological science in the public interest. 2003 4 (1); 1-44
8. http://www.tdbakademi.org/menu_goster.php?Id=4 1 Kasım 2017 de erişilmiştir.
9. <https://www.instagram.com/accounts/login/> 1 Kasım 2017 de erişilmiştir.
10. http://www.tdb.org.tr/icerik_goster.php?Id=2549 1 Kasım 2017 de erişilmiştir.

Genç dişhekimlerinin sorunları

Türkiye’de 90’lı yıllarda neoliberal politikalarla şekillenen sağlık reformları yerini 2003’ten itibaren ‘Sağlıkta Dönüşüm Programı’na bırakmış ve sağlık hizmetlerinin ticarileştirilmesi süreci de oldukça hızlı gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bunun dişhekimlerine olası yansımaysa sınıf ve statü değişimi olmuştur. Çok az sayıdaki dişhekimini bu süreçten korunabilmişse de, büyük çoğunluk -özellikle de genç dişhekimleri- emek sürecindeki denetimlerini ve mesleki özerkliklerini kaybetmiştir. Gelir ve gelecek güvencesizliği, esnek çalışma, örgütsüzlük, emek sömürsü gibi kavramlar hekimlerin çalışma yaşamına önemli ölçüde nüfuz etmiştir.

Sağlık hizmetlerinin her alanda piyasalaşması akademik kalitede erimeye sebep olmaktadır. Öğretim üyelerinin, uzmanlık öğrencilerinin ve stajyer dişhekimlerinin niteliği ise maddi getirisiyle ölçülmekte, eğitim ve araştırma etkinlikleri bu süreçten olumsuz etkilenmektedir.

Sorunlar fakülte eğitiminden başlıyor

Üniversite hastaneleri de dahil hemen hemen her kurum ticarethaneye dönüşmektedir. Hızla artan dişhekimliği fakültelerinin sayısı, kontenjanları ve yeni mezun dişhekimleri sayısı nitelikli sağlık eğitimi verilip verilemediğini sorgulatmaktadır. Tüm bunlarla birlikte stajyer dişhekimleri eğitimleri sırasında ağır ve stresli süreçlerden geçmekte ve bu sürecin maddi -manevi yaptırımlarına katlanmak zorunda bırakılmaktadırlar. Birçok fakültede öğrencilerin prelinik ve klinikte en basit olarak maske ve eldiven ihtiyaçları karşılanmamakta aynı zamanda bulaşıcı hastalıklara karşı aşılama öğrencilerin kendi inisiyatiflerine bırakılmaktadır. Bunun yanında fakülte hastanelerine başvuran hastalarda kullanılan materyallerin bir kısmı stajyer hekimler tarafından karşılanmaktadır.

Görülmeyen emeğin fakülte hastanelerine sağladığı onca katkıya rağmen stajyer hekimlerin beslenme ihtiyaçları, yıllardır verilmeyen maaş

hakları ve sağlık güvencesi beklentileri yok sayılmaktadır.

Sağlık hizmetlerinin sermayeleşmesi akademinin niteliği ile birlikte kamu ve özelde hizmet veren hekimleri de etkilemiştir. Özellikle sayısı hızla artan polikliniklerin nitelikli sağlık hizmeti vermekten ziyade estetik dişhekimliğini pazarlama aracı olarak kullanmaları ve bunu kar elde etme yöntemi kabul etmeleri olumsuz sonuçlara yol açmaktadır.

Güvencesiz çalışma yaygınlaşıyor

Tüm bunlarla birlikte polikliniklerde ve ağız diş sağlığı merkezlerinde hekim sirkülasyonu da oldukça fazlalaşmış, bu durum genç dişhekimlerinin mezuniyet sonrası dönemde güvencesiz ve düşük ücret karşılığı kısa süreler çalışmasına yol açmıştır. Denetleme mekanizmaları tam çalışmamakta, birçok genç dişhekimini bu süreçte psikolojik olarak yıpranmaktadır. Sigortasız, uzun saatler çalıştırılan hekimler klinik özgürlüklerini patronlara teslim etmek zorunda bırakılmaktadır.

Mesleğine yeni başlamış genç dişhekimlerinin bu “sağlıksız” ortamda kendilerine steril bir çalışma koşulu oluşturmaları ve bu süreçten sağlıklı bir ruh haliyle çıkmaları ne yazık ki mümkün olmamaktadır. Atama bekleyen ve ataması yapılmış olmasına rağmen güvenlik soruşturması adı altında devam eden zulme maruz kalan yüzlerce genç dişhekimini, çareyi sadece para kazanmayı önceliği kabul etmiş özel polikliniklerde ya da hastanelerde güvencesiz çalışmakta bulmuştur. Öğrencilikte fakültelerde başlayan emek sömürsü, mezuniyet sonrasında da hızla devam etmektedir.

Dişhekimliği fakültelerine girdikleri andan itibaren “dişhekimini ezerek yetişir” anlayışının terk edilmesi gereklidir. Stajyer dişhekimlerine, staj yaptıkları süre boyunca maaş hakları verilmeli ve beslenme ihtiyaçları fakültelerde karşılanmalıdır. Sağlıksız beslenmek zorunda bırakılmadan, her-

hangi bir dayatmaya maruz kalmadan, özgüvenlerini kaybetmeksizin eğitimlerini tamamlamaları gerekmektedir. Yıllardır süre gelen düzenin değişmesinden rahatsızlık duyan meslektaşlarımız olsa da bununla birlikte emeğin sömürülmeyeceği bir düzen içerisinde yetişmiş hekimlerin meslek hayatlarında daha doğru adımlar atacağı aşikardır.

Genç hekimlerin ise dişhekimleri odaları ile bağlarının kuvvetlendirilmesi, işverenle kuracakları diyalogun daha özgüvenli olması açısından önemlidir. Dişhekimleri odalarının ise bu usulsüz çalışma koşulları için denetleyici unsur olması, mesleki etik kaygısı taşımadan çalışan ve dişhekimini çalıştıran işverenlerin (gerek meslek dışı sermaye olsun gerekse sermaye sahibi meslektaşlarımız olsun) kontrolünü sağlayabilir.

Mesleki özerkliği kaybetmemek için

Genç dişhekimlerinin gelir ve gelecek güvencesizliği, esnek çalışma koşulları ve kaybetmeye yaklaştıkları klinik özgürlüklerini savunabilmek adına dayanışması acilen gerekir. Tecrübelerin aktarımı ve dayanışma kültürü oluşması adına örgütlülük önemli yer tutar. Genç dişhekimleri komisyonları da çalışma yürüttükleri yerelerde bu örgütlü mücadele anlayışına zemin oluşturacak bir politika izlemelidir. Bununla birlikte tekrarlanıp sonuç alınamamış yöntemlerden kaçınarak, genç meslektaşların enerjilerini yanlış kanalize etmeyen yöntemler tercih edilmelidir.

Son olarak genç dişhekimleri komisyonları öğrencilikten itibaren stajyer dişhekimleriyle her daim dayanışma halinde olmalıdır. Aynı zamanda bireysellikten uzak, toplumsal kaygılar güden ve diğer meslektaşlarının sorunlarını da kendi meselesi olarak gören genç dişhekimleri için kapı ve yıllardır süre gelmiş zihniyetin de dönüşüm orjini olmalıdır.

* Dişhekimini, TDB Genç Dişhekimleri Komisyonu üyesi.

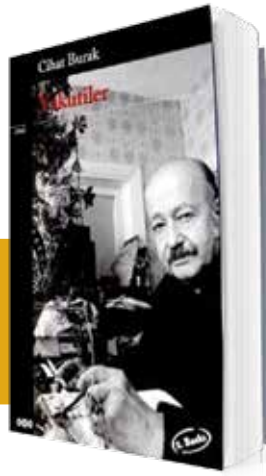
Kabusa dönen diş çekimi

'Edebiyatta Dişhekimliği' yazı dizimiz 2007 yılında 99. sayımızda yayımlanan Anatoli Ribakov'un Arbat Çocukları ile başladı. On yıldır aralarla da olsa sürüyor.

Meslektaşlarımızın yanı sıra bu yazılarımızdan bir şekilde haberdar olan dostlar da katkı veriyor. Bu sefer destek kendisiyle tanışma olanağı bulamadığım Tolga Arvas'tan geldi. Kitap sevgisi yine kilometreleri yılları aştı ve bu sayfalara ulaştı. TDB Genel Sekreteri Neslihan Sevim arkadaşım Dünya Edebiyatında Dişhekimliği çalışmamızdan Tolga Bey'e bahsedince o da Cihat Burak'ın piyasada artık baskısı olmayan "Yakutiler" kitabındaki "Akıl Dişi" öyküsünü hatırlatmış.

Ben Cihat Burak'ı ressam olarak bilirdim; ne bu kitaptan ne de yayımlanmış eserlerinden haberim yoktu. Hikaye tamamen bir diş çekirme öyküsü.

Edebiyatta Dişhekimliği başlığı altında dergimizde eserleri yayınlarken yazara ve emeğe saygımız gereği asla tamamını yayımlamıyoruz, sadece dişhekimliğiyle ilgili bölümlere yer veriyoruz. Bu sefer bu konuda oldukça zorlandım zira yapılan ve yapılmayanlar ve "niye bu yöntem önerilmiş" düşüncesi bugünkü cerrahi yaklaşımlar düşünülünce her kelime öykü okumak değil anamnez almak gibiydi. Yine de bir kısmını çıkartacağız ama okurlara tavsiyem Cihat Burak'la yazar olarak da tanışmaları. Kitapta yaşadığı dönem ve dostları hakkında da ilginç bilgiler bulabiliyorsunuz.

Yakutiler

Yapı Kredi Yayınları
Edebiyat / Öykü -152 sayfa - 2003

Akıl Dişi'nden

Sanki bütün aklım o dişte toplanmış gibi onu çektirince aklımı başımdan alan kanlı bir isyanla karşı karşıya kaldım. İkinci gidişimde dişçi: - Alalım bu dişi, dedi, zaten sallanıyor; iş açar başınıza sonra... Çoktan beri diş çektirmedim, aklıma kerpeten, daha da kötüsü o damağa batan iğne geldi, ağzımın en dibinde iki tane kronun yanında sessiz sedasız oturan, ara sıra "ben de varım" gibilerden hafifçe sızlayan bu dişin pek ziyarı da yoktu zaten; peki nasıl isterseniz dedim, fakat başka sefere olsa daha iyi olmaz mı? Üçüncü gidişimde dolguları yaptıktan sonra gene dokundu, alalım bu dişi, dedi; zaten sallanıyor. Rahatsız ediyor belli işini seven her iyi insan gibi bu diş de onu rahatsız ediyor.

- Hay hay dedim, nasıl isterseniz.

Hemen hazırlığa geçti. Kerpetene razıyım ama iğne canımı sıkıyor. İğne yapmasanız, dedim şart mı? Evet, dedi, şart; akıl dişidir (dent de

sagesse), kalbiniz sağlam, diyabetiniz filan yok değil mi? Bilmem lazım. Yok dedim, bildiğime göre yok. Kalbim de sağlamdır... Biraz sonra iğnenin damağымda girdiği yerlerin acısıyla gözümün kenarından bir damla aktı. Gördünüz mü, dedi; ne kolaymış. Biliyorum dedim, düşüncesi beni fena eden, kendisi değil... Güzel, biçimli kadın elinin ustalıklı sakladığı kerpeteni görmedim bile, dişi oldukça güçlü olduğunu kafamın sallanmasından anlıyorum, en ufak acı bile yok; biraz sonra: Oldu, dedi; muazzam bir dişmiş, saklamak ister misiniz? Bana kutu içinde bir ilaç, bir reçete yazdı, kanama olabilir dedi, o zaman ilaçla ağzınızı yıkarsınız; hapları da dört gün arka arkaya alacaksınız, kanama fazla olursa oksijenli suyla pamuk tampo- nu yaparsınız, kuron işi daha iki üç seans sürecek, iyi bir şey olmasını istiyorum...

Rue de Seine'e uğrayıp Benezite'e bıraktığım üç tualle eczaneden hap-

ları aldım kahveye gittim; ağzımda ne ağrı var ne kanama, kahvede gazeteleri okudum, yarımdaya odama çıktım, çalışırken aşağıdan çağır- lar, indim açtım; Tuğrul'la Güneri, Tuğrul Amerika'dan dönmüş ertesi gün Hollanda'ya gidiyor, oturduk konuştuk, sonra onlarla beraber çıktım köşedeki "Tabac"dan bir Gaulosie alıp iki de bira içip tekrar odama döndüm. Gazetemi okurken kanama başladı, ilk önce hafiften, sonra ağzımın içini dolduran tuzlu bir tat; zaten söylemişti doktor, diye düşündüm, akıl dişidir, kanama yapabilir, demişti... Gazeteyi okurken beş on kere musluğa gidip tükür- düm. Yattım, ama ağzım doldukça kalkıp tükürüyorum, kanama gittikçe şiddetini artırıyor, nihayet yatağı- mın yanına leğeni koymaya mecbur oldum. Sabaha kadar uyuyama- dım, gündüz de öyle devam etti; iki yumurta pişirip yemeye çalıştım, yiyemedim; öğleden sonra kahveye gittim, fakat rahatsızım; ağzımın her

* Dişhekimim, nesedu@hotmail.com

Asıl ününü ressam olarak yapan Burak'ın 1968 tarihli "Şairin Ölümü" adlı triptik (birbirine ilişkili üç resmin oluşturduğu grup resim) tablosu Nazım Hikmet'i konu alıyordu.

doluşunda yutamadığım kanı aşağıya lavaboya inip tükürüyorum... Baktım olamayacak odaya döndüm, zaten yakıncacık; biraz uyumuşum galiba; kapı çalındı, açtım (...) Geceyi nasıl geçiririm diye düşünüyorum kendi kendime; uyuyabilsem bari biraz, kanama çok arttı, her halde farkında olmadan diyabete yakalanmış olacağım. Dişçiye telefon mu etsem acaba; saat altıya kadar oradadır, ama normal bir şeyse, rahatsız etmiş olursam, zaten kadın para da almadan bu işi en iyi şekilde yapıyor, bu geceyi de geçireyim de dedim; bakalım yarın ne olur?

(...) Kabinden çıkıp tekrar lavaboya gidip ağzımı boşalttım, kan artık pıhtı halinde geliyor, ağzımın içinde midemi bulandıran

bir tad. Midemden de bir kan kokusu geliyor burnuma.. Bir bira söyledim (...) M. Joseph'e bir Pelfort daha söyledim merdiven inip çıkarken dizlerim kesiliyor adeta; lavaboya bile inemiyorum, çok kan kaybettim anlaşılın, neden kesilmiyor acaba, diyabet filan mı? Doktora telefon edeyim dedim, sonra vazgeçtim, ikinci Pelfort'u içerken bir rahatlık; uyku geldi üzerime; çocukken rüyalarında uçarken duyduğum hafiflikle peykeye doğru hafifçe kaydığımı, bir rüyalar alemine girdiğimi hissettim. Kendime geldiğim zaman M. Joseph başımdaydı: - Fenalık hissettiniz galiba mösyö, dedi; kendinizi iyi hissetmiyorsunuz. Evet dedim, biraz kendimden geçmişim, çok mu kal-

dım o durumda? Bilmem dedi, ben terastaydım; bir kadın haber verdi. Biraz ilerdeki masada bir çift şaşkın gözlerle bana bakıyorlar. Rahatlık duymaya başlarken bir yudum bira aldım, midem bulandı, birden simsiyah bir kay çıkardım gerisini elimle ağzıma bastırarak koşa koşa lavaboya inip boşalttım, bereket lavabo boş, kimseler yok. Yüzümü yıkadım, merdiveni adeta sürünerek çıktım,

hesabı ödeyip eve gideceğim; ev iki adım-lık yerde, fakat bana irişilemeyecek kadar uzak geliyor, bir yerde yığılıp kalmasam bari diye düşünüyorum. Açım da yirmi dört saattir; ağzıma bir şey koymadım, onun da etkisi var belki de. Merdivenleri adeta emekleyerek çıktığımı hatırlıyorum, ancak

soyunabildim; kendimi çaprazlama yatağın üstüne bırakmışım.

Ne kadar uyuyabildim bilmiyorum; ağzımın içi dolmuş etraf kan olmuştu hep. Ölüyorum diye düşündüm; muhakkak ölüyorum; hayat ağzımın sol üst damağında küçücük bir delikten şırıltıyla akıyor, aynayı tutup ağzımın içine bakıyorum, ne oksijenli pamuk tamponu ne hiçbir şey fayda etmiyor, kan durmadan ığıl ığıl boşanıyor. (...) Başımı kaldırıp tekrar aynayı ağzıma tutup bakıyorum, oksijenli su gargarasını yapıp ağzımın içini temizlemeden biraz sonra kanama tekrar başlıyor, devamlı, ağır, hiçbir şeyin önüne geçemediği kanama. Kalkabilsem, ıslanan kirlenen havluları yatak çarşaflarını değiştirebilsem. Hiç

'Ölüm; diyorum, ölüm bu; hesaplıyorum; bir gün iki gecedir belki de iki litre kan kaybettim; daha ne kadar dayanabilirim?'

Cihat Burak

(1915 - 1994)

1943'te dönemin İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi mimarlık bölümünden mezun olan Cihat Burak çeşitli kamu kuruluşlarında çalıştıktan sonra 1952'de Birleşmiş Milletler bursu ile Fransa'ya gönderildi. Üç yıl Pariste mimarlık ve resim eğitimi gördü. 1955'te yurda döndüğünde yeniden Bayındırlık Bakanlığı'ndaki işine devam etti. 1961 yılında tekrar gönderildiği Paris'te kalarak resim çalışmalarına ağırlık verdi. 1965 yılında yurda dönen sanatçının, "Toplumsal Gerçekçilik" anlayışından hareketle çalıştığı yapıtlarının yanı sıra fantastik kurgulu yapıtları da vardır.

Mimarlığı geçinmek için, resmi ise sevdiği için yaptığını belirten sanatçının; metal baskı çalışmaları, porselen ve cam işleri ile pişmiş toprak heykelleri ve büstlerinde, resimlerdeki gibi Dışavurumculuk gözlenmektedir.

1992'de "Yakutiler" adlı kitabı ile Yunus Nadi Armağanı Yarışması'nda birincilik ödülü kazanan Burak'ın el yazısı ve daktilo yazılarından derlenen "Zenci Kalınız" adlı kitabı ise ölümünden dokuz yıl sonra yayımlandı.

olmasa ölümün karşısına temiz pak çıkabilsem! (...)

Hava da soğuk aksi gibi, soba geçmeye başlamış... Ölüm; diyorum, ölüm bu; hesaplıyorum; bir gün iki gecedir belki de iki litre kan kaybettim; daha ne kadar dayanabilirim? Resmi de götürüp veremem; yazık halbuki bu iş için yapmıştım... Çocuklardan birisi de uğramadı aksi gibi! Sefa yahut Oktay filan uğrasalar resmi veririm onlara götürürler

yerine, altmış frank vermek lazım; var yanımda! Gelirken söylerim bir takım da atlet fanilesiyle don alırlar, ölürsem de hiç olmazsa daha başka türlü olur... Kimse gelmezse ne yaparım? Acaba Mr. Details'ye telefon etsem desem ki: - Mr. Details; resim var yarışma için, hastayım halim yok; bir ara uğrayıp alıp götürürseniz iyi olur! Yahut Abidin'e haber göndersem, Güzin'in arabası var. Ama olmaz ki, münasebet almaz... Sabah kadar dayanabilsem! Kalkıp bir limonata yapayım dedim, hem de leğeni boşaltırım! Limonu yarısına kadar sıkabildim, başım döndü tekrar kusma geldi, kaybettim, yatağa attım kendimi...

Uyuyabilsem; beş dakikaya bile razıyım, fakat nerde! Ağzım dolu veriyor hemen... Biraz dinlendikten sonra kalkıp limonata yaptım, tekrar yatağa attım kendimi; içmeye dermanım yok Hastahaneye kaldırırseler beni...

(...) Yine dalmışım biraz, ağız dolusu bulantıya uyandım: "ölüm" diye düşünüyorum, o kadar da korkulacak bir şey değil, yavaş yavaş geliyor işte, hiçbir acım da yok üstelik, halsizim işte; o kadar! Sabaha kadar dayanabilsem hastahaneye giderim, ne de olsa gündüz; ama gecenin ortasında bu işe atılamam, düdükler çalarak gelen cankurtaran arabasını düşünüyorum, zaten haber versem bile nasıl haber verebilirim, değer mi acaba, diş çektirmekten ölen duyulmuş mudur hiç!

Kapı çalınıp şu anda biri gelse belki de durur diyorum bu kan, bu kan belki de *yalnızlığın* akan kanı, yalnızlığım yalnızlığıma kan ağıyor işte adeta...

(...) Duruyor gibi galiba, yoksa bana mı öyle geldi, aynayı alıp bakıyorum, önüne geçilmez akış devam ediyor, yalnız bir şeye dikkat ettim; lavaboya gidip başım dönüp de kendimi yatağa atınca biraz eksiliyor, bütün halsizliğime karşı kakıp yüzümü yıkadım, soğuk su biraz iyi geldi, yerin ayaklarımın altından çekildiğini hissetmeyi başlayınca koşup kendimi yatağa attım...

(...) Tası dökmek için kalktım, pencereden rıhtımdaki saati görmiye çalışıyorum, onunla anlarım vaktimi

Cihat Burak'ın en bilinen eserlerinden 1960 tarihli 'Askerlik Hatırası'.

hep, cam puslu göremedim, ayaklarım kaymıya başladı yine altından kendimi yatağa attım. Ölmem, diyorum artık, herhalde ölmem, ölseydim her halde ölürdüm şimdikiye kadar! Bir uyuyabilsem, beş dakikasına bile razıyım, ah bir uyuyabilsem! (...)

Uyandım, yine ağzımdan akan kan havluda göl olmuş, leğene kustum, kan kokusu fena ediyor beni; havluyu katlayıp başımın altına koydum, yeni havlu çıkarmaya takatim yok çünkü... Güçlükle, bin türlü güçlükle oksijenli suyla çalkalıyabildim ağzımı, başım yastığa düştü... Sigara içeyim dedim, bir sigara içeyim! Bir sigara yaktım; hiçbir lezzeti kokusu yok: attım sigarayı sonra birden aklıma geldi, tütün, dedim kanı durdurur derler, öyle işittim. Evliya Çelebide mi bir yerde okudum hatırlıyorum, tütün koysam acaba mikrop kapar mı yara, ama dezenfekte ederim oksijenli suyla bir Gauloise'in kağıdını çıkarıp tuttum yaranın üstüne bastırdım, dursun diyorum, bakalım ne olacak... Biraz sonra ağzımın içini tütünün zehir gibi acı lezzeti doldurdu, kanın tuzlu tadını duymıyorum, yoksa durdu mu? Aynayı alıp baktım, ıslanmış tütünden de kan damlamaya başlamıştı bile... Ne

olursa olsun, dedim; tutacağım bu tütünü ağzımda, hiç olmazsa kanın o iğrenç kokusunu alıyor... Tekrar biraz uyudum galiba, bir saat kadar olmuştu yaraya tütün koyalı ağzım zehir gibi oldu; tütün çiğneyenler nasıl çiğnerler bilmem ki! Çıkardım tütünü, ağzımı oksijenli suyla çalkalayıp aynaya baktım, biraz sonra tekrar kanamıya başladı; başım yastığa düştü ümitsizlikle...

Ağzımı temizleyip oksijenli suya bastırılmış pamuk tampo- nu tekrar yaraya bastım. Yastığı biraz kaldırıp başımı dik tutacak şekilde ayarladım, inanılacak gibi değil, o tuzlu lezzet yayılmadı, nedense yayılmadı; her halde tütünün acısı uyuşturdu dilimi diyorum; ama belki de sakın dinmiş olmasın... Korka korka aynayı alıp baktım, pamuk beyazlığı var... Fra Anjelike göklerdeki cennetinden inip ağzımdaki o küçük yaraya sihirli fırçasıyla dokundu sanki; ağzımın içine bir *cennet* rahatlığı sindi... Başımı bile oynatmaya cesaret edemiyorum artık, tekrar yeniden başlayabilir diye, ayna elimde ağzımın içini bir *cennet* bahçesi seyrederek gibi seyrederim...

Yavaş yavaş başımı yastığa dayadım, gözlerimi kapadım, saat altıyı vurdu, demek saat altı olmuş, salı günü akşam beşte çektirdim bu diş, kaç gün sürdü bu kabus diye hesaplıyorum; acaba yeniden başlar mı, bu sefer cankurtarandan başka çare yok; kimse de gelmedi daha... Ağzımı açıp aynaya baktım, pamuk bembeyaz, tertemiz; dişimi çeken eller gibi beyaz ve temiz; öpeceğim geldi içimden o eli, olsa da öpsem diye düşündüm; atlattım bu işi, atladi; bir komplikasyon olsaydı onun da başı belaya girerdi diye düşünüyorum, ben söylemezdim ama sorarlardı bu işin sorumlusunu öğrenirlerdi...

Yatakta hiç kıpırdamadan geceyi bekledim; büyük bir bardak dolusu çok şekerli limonata yapıp içtim.

Uyku uyuyamıyorum ama rahatım... Ağzımın içinde o iğrenç tuzlu lezzet yok artık, bir saatte belki yirmi defa aynaya baktım. Yok geçmiş; geçmiş artık... Ertesi gün öğleye kadar uyumuşum... (...)

Dişhekimi Murat Gözübüyük'ten çocuklara

Mesleğini uzun yıllar yurt dışında sürdüren Dişhekimi Murat Gözübüyük'ün Almanca-Türkçe ve İngilizce olarak hazırladığı iki çocuk kitabı Almanya'da yayımlandı.

Türkiye'ye geldiği yıllarda ağız ve diş sağlığı tekniği yeterli olmamasını belirten Gözübüyük, bu boşluğu doldurabilmek adına 'Dişhekimi Asistanı El Kitabı'nı yazdığını, şimdi de Meslek Yüksekokulu'nda part-time ders verdiğini de belirtiyor.

Hacettepe Ü.D.F.'den 1972'de mezun olan Gözübüyük 2013'te emekli olduktan sonra bir yandan resim

yapıyor, bir yandan da kendi resimlediği çocuk kitapları yazıyor. İlk kitabı **Lily und die Teepuppe - Lili ve Çay Bebeği** Almanca - Türkçe olarak yayımlandı. New York Üniversitesi'nde mezuniyet sonrası eğitimi görürken pedodonti kliniğinde rastladığı dişhekiminden çok korkan ve çok şeker bir kızdan (Kate) esinlenerek yazdığı **Kate and Dr. Amos** ise İngilizce ve Almanca olmak üzere iki ayrı kitap olarak basılmış. Türkiye'de baskıları yok ama İstanbul'da İstiklal Caddesindeki Alman Kitabevi'nden ya da internet mağazalarından yurt dışından sipariş edilebiliyor.

Carl Cederström André Spicer

Çev. Erdem Gökyaran
Yapı Kredi Yayınları / 152 s.-2017

Sağlık Hastalığı

Siz de az hareket ettiğinizi düşünüyor ve yediklerinizin kalorisini hesaplıyor musunuz? Farkındalığınızı artırmak için yaşam koçlarına, sizi birkaç kilometre daha fazla yürütsün diye diyet koçlarına mı koşturuyorsunuz? Pozitif psikolojiye mi inanıyorsunuz? Sağlıklı olmak sizin için de bir erdeme mi dönüştü? O zaman siz de sağlık hastalığına yakalanmış olabilirsiniz.

Sağlıklı yaşam dayatmasının pençesindeki insanlar sadece daha sağlıklı

daha mutlu ve daha üretken değiller. Aynı zamanda narsistik, kaygılı ve suçluluk duygusu içindeler. Sağlıklı yaşam sendromunun kurbanı durumundalar. Biyo-ahlak kişisel patolojilere yol açmakla kalmıyor, başkalarıyla ilişkileri de etkiliyor.

Günümüzde sağlık hastalığının bir ideolojiye dönüştüğünü öne süren Cederström ve Spicer bu olguyu bütün boyutlarıyla mercek altına alıyorlar. (Tanıtım Bülteninden)

Kazuo Ishiguro

Çev. Şebnem Susam - Saraeva
Yapı Kredi Yayınları
208 s.-2015

Günden Kalanlar

Bir roman düşünün ki asıl anlattığı, tek bir satırında dahi geçmeyen duygular, umutlar, hayal kırıklıkları, özlemler olsun. 2017 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Kazuo Ishiguro'nun benzersiz tarzını en iyi ortaya koyduğu eserlerinden biri olan Günden Kalanlar böyle bir roman...

İngiliz malikânelerinin ihtişamını yitirdiği dönemin son büyük başuşaklarından biridir Stevens. Amerikalı yeni işvereninin arzuladığı düzeni kurmak için birlikte çalıştığı eski kâhyayı ziyaret etmeye karar verir ve İngiliz taşrasında

bir yolculuğa çıkar. Yol boyunca karşılaştığı manzaraların ve insanların yarattığı izlenimler anılarıyla ve mesleğinin gereklerine dair düşünceleriyle birleşerek, özenle bastırıldığı duygularını ortaya sererken, hayatını idealleri uğruna harcayan Stevens basmakalıp fikirleri ve saplantılarıyla okurun kalbini fetheden eşsiz bir kahramana dönüşür.

Dokunaklı bir dramın özündeki komiği okura yaşatmayı başaran Günden Kalanlar, edebiyat tarihinin köşetaşlarından biri.

(Tanıtım Bülteninden)

TDB Öykü Yarışması'nda dereceye giren eserlere yer vermeye devam ediyoruz. Bu sayıda üçüncülüğü kazanan meslektaşımız **Berkant Sezer**'in öyküsünü yayımlıyoruz.

Sonsuz Sokaklar Yalnızlığı

J.Ç.'ye...

**“Seni terk edip de gitmek var ama;
ah bu şarkıların gözü kör olsun!”**

Tuzlu suya karışan yosun kokusuna hasret bir adamın; bozkırın ortasındaki bu şehirde, yüksek binaların, kalabalık sokaklarla kesiştiği bir noktada, kuytu bir meyhanenin kapısından geçerken işittiği Müzeyyen Abla'nın sesiydi bu. Eski gramofonların gündün güne yittiği devirde, direnen ve hala sesi çıkabilen bir gramfon olduğunu ispat edercesine tüm sokağa yayılıyordu sesi. Akşamın şehre yeni indiği, pazartesinin bu saatlerinde, gözleri kör olasıca şarkıların böylesine içli çalışına hayret ederek, elleri paltosunun cebinde ilerledi adam. Soğuktu. Zaten bu şehirde, değil bu mevsimler, tüm mevsimler oldu olası soğuk olurdu. Eldivensizdi ve bundan ötürü çaresizdi. Tüm yolu, saçını geriye savurduğu birkaç an dışında, elleri ceplerinde yürümüş; sokağın sonunda sağa dönüp de hedefine ulaştığı o anda ellerini ceplerinden çıkarabilmişti.

Kalabalıkların uğultusunu kitap sayfalarına; şehir ışıklarını boş duraklara saklayan bir adamın yalnızlığını, sadece Liman Apartmanı 12 numaradaki Jülide Hanım alabilirdi. Haftanın üç günü, bu apartman, içeri adımını attığı anda ellerini ısıtmakla kalmaz; birazdan sohbetinde benliğini bulacağı Jülide Hanım'la, kalbinin en kuytularındaki yalnızlıklarına ulaşır oraları da sımsıcak ederdi.

Ellerini apartman kapısının hemen yanına yerleştirilmiş kalorifer peteğine dayadı. Her ne kadar buz gibi olsalar da, ancak birkaç saniye tutabildi orada. Kazana kömürü bol atmış olmalıydı. Ardından, merdivenleri hızla çıkmaya başladı. Jülide Hanım'ın dairesi altıncı kattaydı; üçüncü katı dördüncüye bağlayan aralıkta, tırbazanlara tutunmak zorunda kaldı. Yorulmuştu. Aklına annesinin yıllar önce ne zaman yeri gelse söylediği bir sözü geldi, gülümsedi: “Hızlı giden atın...” Biraz soluklandıktan sonra yavaşça çıkmaya devam etti. Tırmandıkça eskimeye başlayan apartman boşluğu pencereleri, yüksekten olsa gerek, rüzgarı bir hayli hissettirmeye başlamıştı. Kışı ruhunda hissetti adam.

Altıncı kata geldiğinde ellerini dizlerine dayayıp

hafifçe öne eğilerek soluklandı. Akciğerlerinin altında bir boşluk, kesif bir biçimde yanıyordu. Eğildiği yerden, sanki göğe yakarıyormuşçasına başını kaldırdı; derin bir nefes aldı. Kendine geldiğinde, birkaç adım atıp, önünde durduğu kapının ağır tokmağını üç kez çaldı. Bekledi.

Bekledi.

**“beklemek bir tepenin mutluluğunu /
bir acının yakıp geçmesini beklemek.”²**

Saatine baktı adam; altıyı yirmi geçiyordu. Apartmana girdiğinde, kalorifer peteğinin hemen üzerindeki o eski saat altı sıfır beşti oysa. Altı yedi dakika kadar yukarı çıkması sürdüyse, geri kalan sekiz dakikadır bu kapıda bekliyor olmalıydı. Bir anda kalbi hiç olmadığı bir şekilde çarpmaya başladı; endişe, korku, heyecan. Haykırmak isteği, kapıyı kırma isteğiyle yarışıyor; sağ ayağını bilinçsizce bir yukarı bir aşağı sallıyordu.

Derken aralandı kapı. Jülide Hanım, boynunun yarısına kadar uzanan küt saçları, adamın ilk kez gördüğü devasa küpeleri ve yüzünde her daim hasretle beklediği gülümsemesiyle karşıındaydı. Sustular. Hep böyle yaparlardı. Sarıldılar.

Adam içeri geçip, paltosunu duvardaki askılığa asarken, Jülide Hanım kapıyı geç duyduğu için açamadığından bahsediyor, bir yandan da adam için hazırladığı çayı fincanlara dolduruyordu. Adam her zaman oturduğu köşesine geçti; tekli kadife yeşil koltuğun hemen yanında salonu boydan boya dolanan bir sarmaşığın saksısı, karşısında yine yeşil kadifeden başka bir tekli koltuk, her ikisinin arasında yüksekçe bir sehpa. Üzerinde bir Afrika menekşesi, bir roman. Pencerenin perdesi hiç olmazdı. Oldukça yüksek olan bu kat hem başka apartmanlardan görünmüyor, hem de perdesizlik Jülide Hanım'a oldu olası şehirle bütünleşme olanağı veriyordu. Öyle anlatmıştı adama.

Büyük annesinden kaldığını söylediği Macar porseleninden iki fincanı menekşenin hemen yanına koydu. Diğer yeşil koltuğa da o oturdu. Birbirlerine baktılar. Gülümsediler. Adam, kadifenin yeşilinin Jülide Hanım'ın gözlerinin yeşiliyle ne denli benzediğinden

bahsetti uzun süre. Neden sonra, masanın üzerindeki romanı aldı eline; evirdi çevirdi, arka kapağını okudu, beğenip beğenmediğini sordu Jülide Hanım'a. Yarısındaydı henüz oysaki; "Beğendim" dedi. Biraz kitaptan bahsedip, konuyu ülkenin gündemine, siyasete bağladılar. İçinden çıkılmaz bir hal aldığı anda umutsuzlukları, sustular. Her ikisi de aynı anda, perdesiz pencereden dışarı; şehre ve göğe baktılar.

"İkimiz birden sevinebiliriz; göğe bakalım."³

Bir zaman sonra, Jülide Hanım yerinden kalktı. Masada boş duran fincanları mutfağa götürdü. İkinciyi isteyip istemediğini sormadı adama. Bilirdi, her ikisi de birer fincan çaydan fazlasını içemezlerdi. Döndüğünde yerine oturmadı. Pencerelelerin karşı tarafındaki duvarın önünde, büyükçe bir plakçalar vardı. Yanına gitti; "Madem susuyoruz" dedi, "şarkılar konuşsun." Gülümsedi adam. Kapıdan girdiği andan beri, kapının önünde yaşadığı sekiz dakikayı düşünüp duruyordu. Jülide Hanım'ı kaybedebilme olasılığını, onsu ne yapacağını. Her zamankinden daha sessiz olması bundandı.

Kürdilihicazkar bir makamdan sonra başladı sözler. "Öyle dudak büküp hor gözle bakma, bırak küçük dağlar yerinde dursun." Adam, daldığı uzaklardan topladı gözlerini; Jülide Hanım'ın kilerle buluşturup gülümsedi. Gözleriyle. Sadece gözleriyle. Jülide Hanım da aynı naiflikle karşılıdı. O da yine su yeşili gözleriyle baktı durdu adama.

Şarkı bitti.

Jülide Hanım saate baktı. Dokuza geliyordu. Beklenmedik bir heyecanla büyük oğlu Demir'den bahsetmeye başladı. Adam döndü, can kulağıyla dinliyordu. Demir'in eşiyle yaşadığı sorunlardan, torununun obezitesinden, yaptığı işi bir türlü kabullenememesinden dem vurup durdu. Adam ellerini çenesinin altında üçgen biçiminde birleştirip kafasını hafifçe sallarken, Jülide Hanım heyecanla anlatmaya devam ediyordu.

Yaklaşık yirmi dakika sonra tüm konuşkanlığını bir kenara bırakıp sustu. Adamın içinden, "Savaş nasıl?" demek geldi, demedi, diyemedi.

Kalabalık şehirlere yüksekte bakıldığında, tüm o ışıklar; ah Edison!; göğe kalkan ruhani bir sis gibi büyüler. Gündüz, tahtını, her daim varisi olan geceye bırakırken başlar şölen. O büyüye saplanıp kaldı Jülide Hanım. Adam saate baktı. Dokuz kırk beşi. "Ben kalkayım artık" dedi. Gülümsedi. Birlikte ayağa kalktılar. Kapı eşiğine geldiklerinde uzun uzun sarıldı adam Jülide Hanım'a. Tanıdık bir koku, anılarda yer etmiş bir ses gibiydi sessizlik. Son bir kez bakiştikten sonra, adam, merdivenlerden inmeye başladı. Kapı, tok bir sesle kapandı.

Aşağıda, apartman kapısını açmadan hemen önce, ellerini kalorifer peteğine dayadı adam; soğuktu. Boş verip dışarı çıktı; kapı, ardından kendiliğinden yavaşça kapanmaya başlamışken, o, ellerini ceplerine sokmuş, Sonsuz Sokak'ta yürümeye başlamıştı.

Dışarıda sessizce, içinden bir şehri alabildiğine gürültülerle ağlıyordu.

...

Çarşambaydı. Her zamankinden

daha soğukmuş gibi gelen bir hava ve her zamankinden daha fazla kendini hissettiren yalnızlık.

Yüzünde en ufak bir mutluluk ifadesi olmaksızın indi şirketin merdivenlerinden adam. Tramvaya doğru yine elleri ceplerinde yürüdü. Durağa geldiğinde rayların üzerine eğilip bir sağa bir sola baktı. Tramvayın gelip gelmediğini bile fark etmeden önüne eğdi başını tekrar. Ayağıyla minik daireler çizdi beton zeminde. Gözleri bir ara, raylara takıldı. Ağır, devasa metaller. Aklında büyük bir boşluk, materyalizmin hıncahınç kalabalığı, gürültüler ve ardından gelen uyarıcı bir ses. Tramvay biraz geri çekilmesi için zilini çalıyordu. İrkildi adam, bir adım geri geldi. Önünden geçerken, vatman ters bir bakış atmıştı. Utandı. Bindi tramvaya, boş bir yer kestirdi gözüne, çevrede başka oraya yönelen var mı diye kontrol ettikten sonra, anlamsız ve tarifsiz bir heyecanla oturdu. Yanındaki kadın, bir anda rahatsız olmuşçasına kendini topladı. Elindeki kitabı, kaldığı sayfanın arasına parmağını koyarak kapattı, pencereden dışarı baktı. Sonra devam etti okumaya.

Üç durak sonra adam sıkıldı. Tramvayın içindeki insanları incelemeye başladı. Göz göze gelmekten özenle kaçınıyordu. Birden, yanındaki kadının kitabına takıldı gözleri; bir cümleye, orada, o anda; sanki zaman, gökten düşen bir çekiçle durduruldu. "Hangi kusurunu düzeltmene fırsat verdiler? Son durağa gelmeden yolculuğun bitmek üzere olduğunu haber verdiler mi sana?"⁴

Adam kendine geldiğinde, tramvay durmuştu çoktan. Dışarıya baktı büyük bir heyecanla, peronda 'Sonsuz Sokak' yazıyordu. Panik içinde yerinden kalkıp dışarı attı kendini; kapı, hemen ardından kapandı. Az kalsın kaçıracaktı ineceği durağı. Sonra ne yaptı? Bir sonraki durakta in; tekrar tramvay bekle, geri dön. Zaman değerliydi, hava soğuk.

Ellerini ceplerine sokup yola koyuldu. Sonsuz Sokak'ın sonundan sağa dönüp Liman Apartmanı'nı gördüğünde içine yine su serpildi. Tüm şehir soğuklar altında titrerken, bir apartman görmek bir insanın içini nasıl bahar gelmiş çevirebilirdi ki! Öyle tuhaf, neşelendi birden. Adımlarını hızlandırdı. Apartman kapısından içeri girip kalorifer peteğine yöneldi yine, ellerini ısıttıktan sonra, merdivenleri kendince tutturduğu ritmiyle çıkmaya başladı. Altıncı kata gelip, haftada üç kez vurduğu kapıyı tekrar çaldı. Bir önceki gelişinde yaşadığı korkuyu yaşadı, ya yine geç açarsa diye. "Ya hiç açmazsa!"

Kapı birkaç saniye sonra açıldı. Adam derin bir nefes aldı. Birbirlerine baktılar. İki yeşil ve iki ela göz değince parladılar. Ki bu, bir şehrin gece vakti göğe kaldırdığı o ruhtan çok daha büyük bir parlamaydı. Sahi, Big Bang gerçekten var mıydı?

Adam salonun köşesindeki yerine geçti; yeşil kadife koltuğa. Jülide Hanım, bir fincan çay getirdi, masanın üzerindeki menekşenin yanına koydu. Gülümsedi adam, teşekkür etti.

Havadan sudan konuştular, sevinçler ve hüznlerden, kalabalıklardan, şehirleri adımlarıyla kat eden binlerce insanın haklı isyanından, adaletten ve sesi asla duyulamayacak olanların içli yarala-

rından. Bir anlık umutsuzluk onları pencereye, gözlerini göğe çevirtiyordu hemen. Aniden, adam masanın üzerine uzattı elini, ters duran kitabı aldı. Arkasını okudu. -Okuyormuş gibi yaptı.-

Beğenip beğenmediğini sordu Jülide Hanım'a. Beğendiğini söyledi, yarınsındaydı henüz oysaki. Konu kapandı. Üzerine fazla konuşulmadı. Adam biliyordu, aslında ortada üzerine konuşulacak bir kitap dahi yoktu.

Adam iş yerinden bahsetti. Patronuyla arasındaki gerginlikten ve her geçen gün bu işten daha fazla ayrılmak istediğinden. Jülide Hanım usulca dinledi. Başını sallayarak tepki verdi çokça. Adamın konuşmasını bitirdiğini tahmin ettiği anda, zeki olduğunu ve dilediği yerde dilediği mevkide iş bulabileceğini söyledi. Tabii ki öyle değildi. Milyonlarca işsiz olduğu bir ülkede, her kim ne kadar zeki olursa olsun, öyle dilediği yerde ve şekilde iş falan bulamazdı. Bir mum daha söndü içinde adamın.

Adam saate baktı, dokuza geliyordu. Umutsuzca gözlerini dışarıya dikmeye devam etti ardından. Jülide Hanım bir anda büyük oğlu Demir'den bahsetmeye başladı. Adam gözlerini gökyüzünden ayırmadı bu kez. İçinden sordu kendine, "Ben bunu kaçınıcı kez dinliyorum?" diye. Jülide Hanım Demir mevzuunu bir kenara bıraktığında, aradan yirmi bir dakika geçmişti. O soru diline geldi yine adamın, durdu. Sustu.

Savaş, annesinin su yeşili gözlerine dikip kendi gözlerini, öylece baktı durdu, kayboldu.

Tam o sırada, Sonsuz Sokak'ın köşesindeki kuytu meyhanede, kadehler dolup boşalmaya devam ediyor, Müzeyyen Abla, yine ahenkle göğe söylüyordu.

**"Elbet bir gün buluşacağız,
bu böyle yarım kalmayacak."**⁵

...

Bozkırın orta yerinde soğuk bir mevsim. Bir soğuk cadde, ıssız bir sokağı caddenin. Adı Sonsuz. Sonlu sonsuzluklar ve sonsuz sonluluklar kadar. Bir apartman. Liman.

O Çarşamba gecesinden, üç yıl dokuz gün önce; Jülide Hanım ağır aksak çıkıyordu apartmanın merdivenlerini; geldiği yetmiş bir yaşına rağmen bir kez olsun isyan etmemişti bu basamaklara. Genç görünüşünü bunlara borçlu olduğunu söylüyordu. Onunla birlikte yaşayan oğlu Savaş'ın, inatla asansörlü bir yere taşınma fikrine, hatıralara saygısından kesinlikle karşı çıkıyordu. Ne Savaş, ne kardeşi Lale ne de büyük oğlu Demir, kimse ikna edemedi. Jülide Hanım belli ki sokağının adının hakkını verircesine, sonsuza kadar orada oturabilirdi.

İşte o gün, üçüncü katın basamaklarında ansızın başı dönmüş, kendini tirabzanlara dayamıştı. Nefes alamıyordu, boğazındaki yeşil fuları hızla gevşetti. Basamağa oturdu. Gözleri yavaşça kapanırken, başını soğuk zemine çarparak devrildi.

Onu o halde orada bulan Savaş, kaptığı gibi annesini, bir taksiye atlayıp hastaneye götürdü. Tetkikler yapıldı, büyük cihazların içinde

röntgenleri çekildi. Ameliyat olmasında karar kılındı; beyindeki bir damarda tıkanma vardı. Öncesinde doktor, tüm aileyi bir araya toplamış, bu müdahalenin zorunluluğundan bahsetmiş, ama bazı kalıcı hasarları olabileceğini de söylemişti. Yapacak bir şey yoktu. Kabullendiler.

Dokuz saatlik bir ameliyat, on dört günlük bir dinlenme süreci ve yıpranmışlıklar. Jülide Hanım tümüyle toparlanıp kendine geldiğinde aradan epey zaman geçmişti. Çoğunlukla gözlerini tavanda veya duvardaki bir noktaya dikey ve sürekli olarak sayıklıyordu. Ne söylediğini kimse anlamıyor, doktorlar bunun olağan olduğunu, bir süre sonra düzeleceğini söylüyorlardı.

Evli olan Demir, önceleri gün aşırı gelse de, bir süre sonra ziyaretlerini daha da azalttı. Savaş'a her gece annesinin yanı başında uyumaya alıştı.

Derken bir gece, Jülide Hanım aniden uyanıp bağır-maya ve yastığını Savaş'a vurmaya başladı. Bir şehrin gece vakti sessizliklerini çığlıklarıyla bölmek istercesine haykırmıyordu. "Sen kimsin?"

...

Jülide Hanım Savaş'ı hatırlamıyordu. Hatırlamaya-caktı.

Yalnızca Savaş'ı unutmak değildi çaresizliği. Anılarında kalan birkaç insan ve olay dışında da pek bir şey yoktu zihninde, her gün aynı günü yaşamak zorunda kalıyordu.

Doktorlar Savaş'a, annesinin yanından ayrılmasını, zamanla sanki onu yeni tanımaya başlayan biriymiş gibi onunla yakınlaşması gerektiğini önerdiler. Kabul etti Savaş. Başka bir eve taşındı. Asansörlüydü.

Aradan üç sene geçti. Başta haftada bir olan ziyaretlerini üçe çıkarmıştı. Ve her seferinde toplulukların bağrına saplanan hançeri, yalnızlığını, katıksız bir umutla boğan bu adamın, Liman Apartmanı'nı gördüğünde kalbi, göğüs kafesinden çıkmak, çıkıp göğe kalkmak istercesine atıyordu. Jülide Hanım, annesi, onu hiçbir zaman oğlu olarak tanımayacaktı. Ve o, Savaş, her seferinde ona anne diyemeden karşı koltuğunda oturacak; her gün aynı kitabın arkasını okuyup, her günü yeniden yaşayacaktı. Yıllar öncesinin Jülide Hanım'ın hafızasında kalan siyasi olaylarından bahsedecek, Afrika menekşesinin yapraklarından, su yeşili gözlere dalıp gidecekti.

Jülide Hanım Savaş'ı sevdi. Kapısını çalan, dertlerini dinleyen bir dost olarak.

...

Üç yıl dokuz gün sonra, o gün, saat onu on yedi geçte, Savaş, adam, Sonsuz Sokak'ta tramvaya doğru yürürken, o meyhanenin önünde durdu. Sessizdi. İçeri girdi. Bir şehir bir adamın içindeydi.

¹ Öyle Dudak Büküp Hor Gözle Bakma, Şahin Çandır

² Yenilgi Günlüğü, Turgut Uyar

³ Göğe Bakma Durağı, Turgut Uyar

⁴ Tutunamayanlar, Oğuz Atay

⁵ Elbet bir gün buluşacağız, bu böyle yarım kalmayacak, Mustafa Seyran

PANAVIA SA Cement Plus

Self-Adeziv, Self-Etch,
Dual-Cure Rezin Siman

PANAVIA™ SA Cement Plus Automix, Kuraray Noritake Dental tarafından MDP ve dual-cure teknolojilerinin mükemmel bir şekilde kullanıldığı diş yapısına asitleme (aşındırma) veya diğer ön işlemler gerektirmeden kolay bağlanma için dual-curing (ışıkla/veya kendi kendine sertleşen) özelliklerine sahip self-adhesive rezin simandır.

Güçlendirilmiş bağlanma kuvveti sayesinde PANAVIA™ SA Cement Plus metal, metal oksit seramik,

dentin, mine'ye güvenilir seviyede bağlanma sağlar. PANAVIA™ SA Cement Plus Automix içindeki pasta karıştırma cihazı olmadan karıştırılabilir ve restorasyon içine şırıngadan direk uygulanabilir. PANAVIA™ SA Cement Plus automix yeni rengi translüsent ile estetik restorasyonlarda hızlı, güvenli ve başarılı çalışma imkanı sağlar.

Endikasyonları şöyle sıralanabilir: Kuron, köprü, inlay ve onlayların simantasyonu, implant üzerinde

restorasyonların simantasyonu, post ve korların simantasyonu, adezyon köprü ve splintlerin simantasyonu ve amalgam bonding işlemleri. Ayrıca ürün, 25 °C derece sıcaklıkta saklanabilme özelliği ile daha kolay depolanır.

Küçültülmüş kanal içi uygulama uçları sayesinde daha kolay kullanılır. Polimerizasyon özelliği sayesinde siman artıkları daha kolay temizlenir.

Gülşâ Tel: 444 36 21

Easy Matrix

Makara Sistemli
Universal Metal
Matris Sistemi

Posterior bölgede kullanıma uygun, ideal çelik matris sistemidir. Özellikle arka bölgelerdeki kompozit ve amalgam dolgularda ideal kontak noktaları yakalamak için tasarlanmıştır. Sistem hızlı ve pratik bir şekilde restorasyon yapılabilmesi için geliştirilmiştir.

Uygulama esnasında hasta ağızında matris taşıyıcı vb. alet kalmaması ve sadece ilgili diş çepesinde bant ve bandı saran makara kalması sebebiyle mükemmel bir görüş açısı da sağlamaktadır. 0.038 mm kalınlığında; 5 mm ve 6,3 mm olmak üzere iki farklı yüksekliği bulunuyor. Kolay kullanımı, geniş görüş açısı, ideal kontak noktası ve hasta konforu öne çıkan özelliklerinden.

Öncü Dental Tel: 444 66 28

Dentiste' Nighttime Ağız Kokusunu Önleyen Diş Macunu

Gece tükürük salınımının azalması ile ağızımız bakterilerin hızla çoğalmasına sebebiyet verecek bir ortam sağlar. Ağızdaki bakteriler; dil üzerine, dişlerin arasına, diş etlerine, boğaza saklanıp gelişir ve ağız kokusuna sebebiyet verirler.

Dentiste' Nighttime ile sabahları hissedilen ağız kokusunun önüne geçebilirsiniz. Dentiste' Nighttime Diş Macunu, içeriğinde anti-mikrobiyal etki gösteren karanfil, nane, okaliptus, mür gibi doğal özütler sayesinde bakterileri hapsederek ağızda kötü koku oluşumunu engeller. Dentiste' aynı zamanda diş ve diş eti hassasiyetini giderilmesinde yardımcı olan "Sensitive" ve "Doğal Beyazlık" için diş minesini güçlendiren, dişin doğal rengine dönmelerini ve korumasını sağlayan "Premium Whitening" özelliğine sahiptir.

Medentazone Tel: 0.212.635 00 82

Hydrorise Implant

Yüksek sertlik düzeyli
ilave silikon

Yüksek sertlik derecesine sahip ilave silikon (VPS) Hydrorise Implant, implant ölçüsü almak için idealdir ve çoklu implant vakalarında en iyi performansı sunar.

Hydrorise Implant, Zhermack tarafından hatasız ölçüler için geliştirilmiştir. Homojen karışımı garantiye alan kartuş formu ile Hydrorise Implant, monofaz ve simultane ölçü

teknikleri ile kullanıma uygundur. Yüksek sertlik derecesi ve kıvamı sayesinde kusursuz çalışma olanağı sağlar. Bio-uyumlu ve radyopaktır. Uygun çalışma süresi, boyutsal stabilite, kolay kullanımı ve taranabilmesi en önemli özelliklerindedir. Ayrıca hasta ağızından kolay çıkarılabilir ve nane aromalıdır.

www.zhermack.com

ANKARA DIŞHEKİMLERİ ODASI

IV. İLGAZ SEMPOZYUMU

2-4 Mart 2018 Ferko Ilgaz Mountain Resort

İLETİŞİM

Valör
Kongre Organizasyonları

Valör Kongre Organizasyonları
Turan Güneş Bul. Galip Erdem Cad.
576. Sk. No.28 06550 Oran/Ankara
Telefon: 0312.491 88 88
Faks: 0312.491 99 89
e-posta: sinem@valor.com.tr

16 Şubat 2018 öncesi

16 Şubat 2018 sonrası

KAYIT ÜCRETLERİ

100 TL

150 TL

• Kayıt fiyatlarına %18 KDV dahildir.

KONAKLAMA ÜCRETLERİ

Ferko Ilgaz Mountain Resort

16 Şubat 2018 öncesi

16 Şubat 2018 sonrası

Tek Kişilik Oda

800 TL

850 TL

İki Kişilik Odada Kişibaşı

500 TL

550 TL

• Belirtilen fiyatlar 2 Mart 2018 giriş, 4 Mart 2018 çıkış olmak üzere 2 gecelik tam pansiyon paket fiyatlarıdır.
• Konaklama fiyatlarına %8 KDV dahildir.

KREDİLENDİRİLEN ETKİNLİKLER

SDE Yüksek Kurulu'nun
Aralık 2017 tarihli toplantısında
değerlendirilen etkinlikler:

Diyarbakır Dışhekimleri Odası	Tel: 0412 229 37 94
TDB Akademi-Diyarbakır D.O. Bilimsel Etkinlik	
7 Ocak 2018	
İstanbul Dışhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Bilimsel Toplantılar Ocak 2018	
10 Ocak 2018	
Türk Oral İmplantoloji Derneği	Tel: 0212 532 32 18
29. Uluslararası Bilimsel Kongresi	
12-13 Ocak 2018	
TDB	Tel: 0312 435 93 94
Acil Tıbbi Müdahale Kursu	
13 Ocak 2018	
İstanbul Dışhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Bilimsel Toplantılar Ocak 2018	
17 Ocak 2018	
Ankara Dışhekimleri Odası	Tel: 0312 435 90 16
Bilimsel Etkinlikler Ocak 2018	
18 Ocak 2018	
Bursa Dışhekimleri Odası	Tel: 0224 221 30 39
27. Uludağ Sempozyumu	
19-20 Ocak 2018	
İstanbul Dışhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Bilimsel Toplantılar Ocak 2018-2	
24 Ocak 2018	
Ankara Dışhekimleri Odası	Tel: 0312 435 90 16
Bilimsel Etkinlikler Şubat 2018	
1 Şubat 2018	

OLİMPOS DAĞI

ZEUS'UN EVİNE YOLCULUK

Osmanlı'nın 'Semavatevi' dediği, göklerin evi. Yunanlıların ise 'Tanrıların Evi' dediği **Olimpos Dağı**. Yunan mitolojisinde, başta Zeus ve onun dışındaki 12 Yunan tanrısının evi. 2917 m. yükseklikle Balkanların ikinci büyük dağı.

Tırmanış için önce **Selanik**'e gitmek lazım. Selanik, **İzmir**'in kopyası bir şehir. Buraya gidince, Atatürk Evi ziyareti olmazsa olmaz. Hele bir de ertesi gün 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ise... Bizim için çok anlamlı bir ziyaret oldu. Atamızın özel eşyalarının sergilendiği ev, bodrumuyla birlikte üç katlı ve bahçeli. Programımız gereği ziyaretimizi kısa tuttuk.

Ayvalık esintisi: Litoçoro

Tırmanıştan önceki son yerleşim yeri, Selanik'e yaklaşık 80 km. uzaklıktaki **Litoçoro**. Burası, sırtını Olympos dağına yaslamış, ayaklarını denize uzatmış bir Yunan kızı sanki. Kasabanın sokaklarında gezerken aynı Ayvalık sokaklarını teneffüs ediyorsunuz.

Olimpos Dağı Milli Parkı'nın girişi kasabanın he-

men üst tarafında bulunuyor. Araçla buraya kadar gelip eşyalarımızı indirdik. Son hazırlıklarımızı yapıp tırmanışa başladık. Yemyeşil bir bitki örtüsü ve ağaçların arasından yaklaşık dört saat süren bir tırmanıştan sonra 1950 m. yükseklikteki ilk dağ evi **'Petrostrouga'**ya ulaştık.

Dağ evinde iki çalışanın dışında acil durumlar ve kaybolma vakaları için de iki kişilik bir ekip bulunuyor. İki katlı dağ evinin alt katında oturma ve yemek salonuyla bir de mutfak var. Üst katta ise yaklaşık 40 kişilik ranza tipinde yatakhane var. Öyle harem-selamlık yok. Ortak tuvalet ve duşları olan yatakhane ayakkabıyla gezemiyorsunuz, misafir için terlikler koymuşlar.

Dağ evinin ısınması büyük bir sobanın kalorifer sistemine dönüştürülmesi ile oluyor. Kullanma suyu kardan sağlanıyor. Çok düşük güçte de olsa elektrik üretiyorlar. Ayrıca sürekli telsiz görüşmeleri kullandığımızdan eksik olmuyor. Bizim kaldığımız gece kaybolan iki dağcı için çabalar, ilerleyen saatlerde sonuç verdi. Aslında rotalara o kadar çok işaretleme yapmışlar ki, gece dışında bu dağda kaybolmak zor.

* Dişhekimi, BALDAK Balıkesir Dağcılık ve Arama Kurtarma İhtisas Kulübü.

2917 m. yüksekliğindeki Olimpos,
Yunan mitolojisinde başta Zeus olmak üzere
12 Yunan tanrısının evi olarak geçiyor.

Zirve yolunda...

Sabah kahvaltısından sonra saat 06:00 gibi zirve tırmanışımız başladı. Henüz dağ evi önünde kramponlarımızı takmak zorunda kaldık; kar çok sertti. Yaklaşık bir saatlik tırmanış sonunda kondisyon ve ekipmanı yetersiz olan üç arkadaşımızı geri gönderdik. Yaklaşık beş saat süren tırmanıştan sonra öğleye doğru zirvenin hemen altındaki dağ evine ulaştık. Burası aşağıda konakladığımız dağ evine göre daha küçük ve imkanları daha sınırlı, 6-8 kişinin konaklayabileceği bir yer. Genelde yazdan tedarik edilmiş, dondurulmuş ve konserve tarzı yiyeceklerle hizmet veriyorlar. İaşe yaz aylarında, katırlarla sağlıyor.

Öğle yemeğimizi, yanımızda getirdiklerimiz ve dağ evinden tedarik ettiğimiz yiyeceklerle hallettik. Üşümüş olduğumuz için içtiğimiz ballı çay çok iyi geldi. Faaliyetimizin devamı için bir durum değerlendirmesi yaptık. Buraya kadar

ulaşırken biraz zaman kaybetmiştik. Ayrıca son bölümdeki zirveye giden parkuru, dönüş için kalan zamanı ve havanın durumunu da değerlendirerek, buradan dönmeye karar verdik. Dönüş daha keyifli oldu. Bir yandan karların üzerinde yürürken, bir yandan da karşımızda, sıcaklığımı yüreğimde hissettiğimiz Ege Denizi vardı. Aşağıdaki dağ evinde biraz dinlendik. Sonra tekrar inişe geçip milli parkın girişinde bizi bekleyen aracımıza ulaştık.

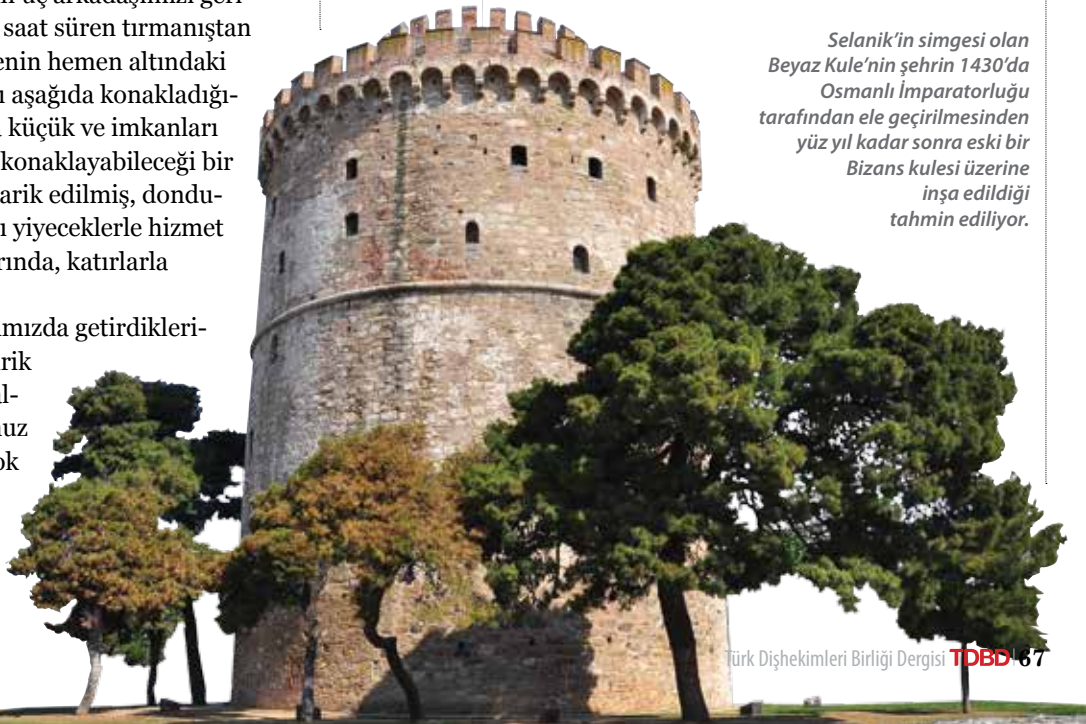
Selanik'in kozmopolit mirası

Yaklaşık bir saatlik yolculuktan sonra, Selanik'te kalacağımız otele geldik. Sıcacık duşlarımızı alıp rahatladık. Açık yer bulabilir miyiz derken, Selanik'te gecenin bu saatten sonra hayat bulduğunu keşfettik. Çok acıkmıştık, arkadaşlarla güzel bir tavernaya oturduk. İçeceklerde, yiyeceklerde ve müzikte ortak tatları, ortak notaları paylaşıyorduk Yunanlılarla. Yorgunluğumuzu temiz bir uykuyla üzerimizden attık.

Sabahleyin Selanik'i gezmek için yarım gün ayırabildik. Otelden çıkınca hemen yakınımdaki **'Yahudi Hamamı'** denilen, Osmanlı eseri Türk hamamına geldik. Etrafında çiçekçilerin bulunduğu, Yahudi mahallesinde kurulan bu hamamın diğer adı **'Halil Ağa Hamamı'**. 1490 yılında Halil Paşa tarafından yaptırılmış. Özel bir ısıtma sistemiyle yapıldığı söylenen hamamın içini, kapalı olması nedeniyle gezme fırsatı bulamadık.

Sahile inip yolumuza devam ettiğimizde, kendimizi meşhur **Aristotelous Meydanı**'nda bulduk. Bir tarafı denize açık olan meydanın etrafı muhteşem yapılarla çevrili. Üç tane ana caddenin kavuştuğu Meydan, sosyal yönden de kentin merkezini oluşturuyor. Biz gezerken küçük bir grubun protesto gösterisi vardı. Sanat ve benzeri gösteriler de bu meydana yapılmış. Meydanın etrafı kafe, restoran, banka, mağaza ve iş merkezleriyle dolu. ➔

Selanik'in simgesi olan Beyaz Kule'nin şehrin 1430'da Osmanlı İmparatorluğu tarafından ele geçirilmesinden yüz yıl kadar sonra eski bir Bizans kulesi üzerine inşa edildiği tahmin ediliyor.

Olimpos eteklerinden geniş bir düzlüğe yayılmış Litoçoro şehri ve Ege Denizi.

Şehrin simgesi Beyaz Kule

Sahilden yürüyerek vardığımız üçüncü durak ‘**Beyaz Kule**’ oldu. Burası bir müze. Osmanlılar zamanında **Kanuni Sultan Süleyman** tarafından yaptırıldığına dair belgeler bulunan kule, şehrin sembollerinden. Selanik ve Yunanistan tarihine dair görsellerin bulunduğu müzenin en üstü, hoş bir seyir terası yapılmış. Buradan baktığınızda sanki İzmir’i seyre ediyorsunuz.

Daha sonra şehre tepeden bakan **Yedikule** veya **Zincirli Kule** denilen Osmanlı kale kalıntılarını gezdik. Kale girişindeki Osmanlıca tuğra, kalenin 1430/1431 yılları arasında yapıldığını belgeliyor. Kalenin etrafında hediyelik eşya dükkanları ve bir iki tane kafe var. Burada kahve içmek bayağı keyifli. Tadı aynı olmasına rağmen biz ‘Türk Kahvesi’, onlar ‘Grek Kahvesi’ diyorlar.

Selanik’i gezdikten sonra Mustafa Kemal’i şimdi daha iyi anladım. Çünkü aynı duyguları yaşamak mümkün değildi. Sırası gelmiş-

ken, yakın arkadaş Ali Fuat Cebesoy’un; çocukluk, okul ve genç subaylık yıllarındaki Mustafa Kemal ile ilgili anılarını anlattığı kitabından bir bölüm paylaşalım:

“Kolağası Mustafa Kemal, bu akşam mahzundu. Selanik’te Beyazkule Bahçesinde başbaşa oturuyorduk. Saatlerce konuştuk, nerede ise gün ağaracaktı. O gece ay Olimpos Dağlarının arkasında kaybolurken,

Mustafa Kemal içini çekerek:

- Ah Selanik, dedi. Seni bir daha Türk olarak göreceğim miyim?

Baktım ağlıyordu. O altın sarı saçlarını okşadım. Teselli etmeye çalıştım. Ben, Mustafa Kemal’in müşterek hayatımız boyunca bu derece duygulandığını görmedim.”

Kurabiye deyince...

Selanik’ten sonra 120 km. yol giderek **Kavala**’ya geldik. Daha kente girer girmez yerel yönetimin astığı ya da göz yumduğu, üzerinde “remember cyprus” yazan, kanlı Kıbrıs haritasından bahsetmeden geçemeyeceğim. Bunun sebebi 1974 Kıbrıs Barış Harekatımız sırasında, buradan giden çok sayıda Yunan askerinin birçoğunun geri dönmemiş olması.

Aracımızdan kent meydanında indik. Meydanın hemen üst tarafında **Aziz Nikolay Kilisesi** var.

Bu kilise, aslında 1530 yılında, **Pargalı İbrahim Paşa** adına, Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılmış bir camidir. Burayı az geçince gördüğümüz, Pargalı İbrahim Paşa tarafından yaptırılan muhteşem su kemeri bizi büyüledi. Kemerden sonra yokuşla devam ederek eski Türk evleri ve yapılarının bulunduğu **Panagia** denen eski yerleşim alanına geldik.

Kale içinde “siz Türkiye’den mi geldiniz?” ➔

Geziye katılan Balıkesir Dağcılık Kulübü üyeleri Atatürk’ün doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği evde.

Olimpos zirvesi ve tırmanış ekibi (daire içinde görülüyor)

Tırmanışta ilk molanın verildiği 1950 m. rakımlı 'Petrostrouga' dağ evi mütevazı imkanlarıyla hesaplı bir konaklama sağlıyor.

Yunanistan'ın kuzeyini oluşturan Makedonya bölgesi, Batı Karadeniz'i andıran bir doğaya sahip.

diye seslenen ve Samsun'un Bafra ilçesinden mübadeleyle gelen bir Rum aileyle tanıştık. Zamanımızın kısıtlı olması nedeniyle hoş sohbet ve gülyüzlerinin dışındaki ikramlarını alamadık.

Mübadelelenin en çok iz bıraktığı şehirlerden biri Kavala. İçini gezemediğimiz, ama içerisinde iki medrese, iki mescit bulunduğu bilinen 18 kubbeli imaret, **Kavalalı Mehmet Ali Paşa** tarafından kullanılmış bir Osmanlı eseri. Tepede Paşa'nın müze haline getirilmiş evi ve hemen yanında heykeli, devamında da Panagia Kilisesi bulunuyor. Kale içinde yine 1530 yılında yaptırılan **Halil Bey Camii** hala ayakta. Kaleden Ege Denizi'ne baktığınızda **Taşoz** adası görünüyor. Kentten ayrılmadan Kavala kurabiyelerinden almayı da unutmadık.

Gezi ekibi İskeçe'deki Kutsal Meryem Kilisesi ziyaretinde bir vaftiz törenine de tanık oldu.

Mübadeleden arta kalan...

Kavala'dan sınırimıza 50 km. daha yaklaşıp, tam bir Anadolu kasabası görünümündeki **İskeçe**'ye (Xánthi) geldik. Burada Türk nüfusun yoğunluğu dikkat çekiyor. Lozan Anlaşması'yla Yunanistan'ın birçok bölgesinden Türk/Müslüman nüfus Türkiye'ye gönderilirken İskeçe mübadeleden muaf tutulmuş. Meydanında, 1870 yılında **Hacı Emin Ağa** tarafından yaptırılan saat kulesi hemen dikkat çekiyor. Meydana yakın olan **Kutsal Meryem Kilisesi**'nde bir vaftiz töreni izleme fırsatı da bulduk. Tesadüfen Boşnak bir kardeşimizin işlettiği restorana girdik. Ben şimdiye kadar böyle güzel kuzu tandır yemedim, genç kardeşimin ellerine sağlık.

Olimpos Dağı faaliyetimizi hem spor, hem de kültürel anlamda dolu dolu yaşayarak ülkemize döndük. Sevgiyle ve doğayla kalın...

10 kişiye

kuraray

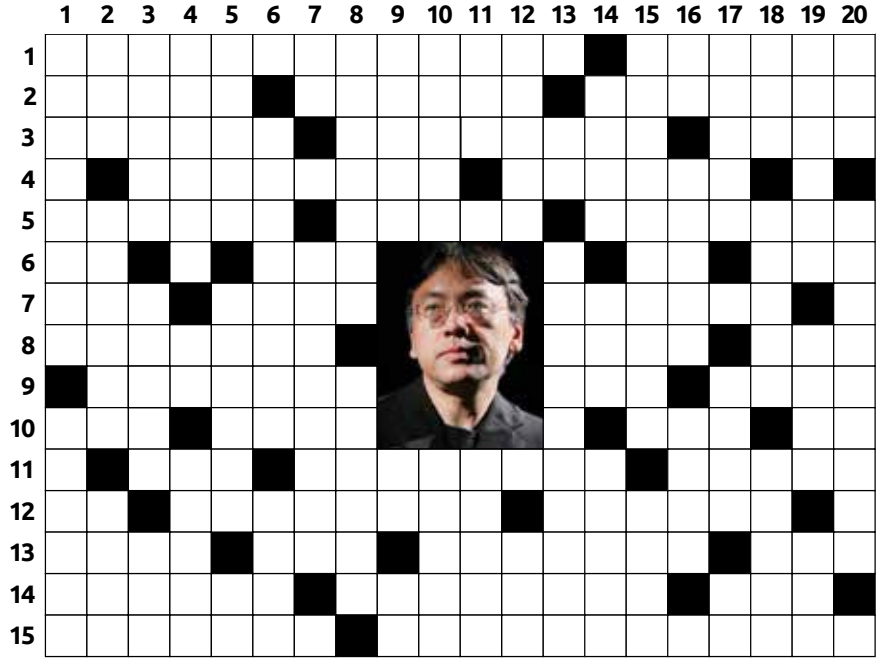
**PANA VIA SA
Cement Plus™**

Self-Adeziv, Self-Etch,
Dual-Cure Rezin Siman

Doğru yanıtı 2 Mart 2018 akşamına kadar sayfayı tarayarak ya da fotoğrafını çekerek (konu kısmına 'bulmaca' yazarak) nisaniletisim@gmail.com adresine ya da 0.212.327 84 43 nolu faksa gönderen okuyucularımız arasında yapacağımız çekilişle

10 okuyucumuz, Gülsu'dan "PANA VIA SA Cement Plus" Self-Adeziv, Self-Etch, Dual-Cure Rezin Siman kazanacak.

Hediyeleriniz kargoyla adresinize teslim edilecek.

Ad-soyad: ..... Telefon: .....

Adres: .....

..... İl: .....

TDB Sicil No: ..... e-posta: .....@.....

SOLDAN SAĞA

1. 2017 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Japon asıllı İngiliz yazar • Johannes ... (1571-1630), Alman matematikçi ve gökbilimci **2.** Bir uyarıyı, tehlikeyi bildirmek için verilen işaret • Japon dövüş sanatı • Avrupa'da bir ülke **3.** Rönesans'ın üç büyük ressamından biri • Abartılı gurur, kuşku, güvensizlik, bencillikle belli olan bir ruh hastalığı • Uluslararası banka hesap numarası (kısaltma) **4.** İnsanı ve çevresini iyi tanımayı ve işi çalışana uygun hale

getirmeyi konu edinen bilim dalı • Ejderha **5.** Diş taşı • İslam hukukuyla ilgili bir soruna şeyhülislam veya müftü tarafından açıklık getirilmesi • Henri Charriere'in 1973'te sinemaya da aktarılan ünlü romanı **6.** Amerikyumun simgesi • İtalyan radyo-TV kurumu • Yeni Kaledonya'nın internet uzantısı • Bir Anadolu uygarlığı **7.** Nauru'nun plaka işareti • Davranış biçimi, üslup, stil • Birinin geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselere, mahkeme kararıyla bağlanan aylık **8.** İçilmiş sigara

ra artığı • ... Ilıcalı, bir TV şovmeni • Bilgisayar terminolojisinde "rastgele erişimli bellek" **9.** Kökeni bitkisel ve hayvansal olan • Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer • Doğu Karadeniz'de karşılıklı irticalen söylenen türkü **10.** Gorki'nin bir romanı • Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan küçük torba • Geçit yapılacak caddelere geçici olarak kurulan kemer • Çin'in internet uzantısı **11.** Üflemlerle bir çalgı • Yüzme, koşu ve bisiklet yarışından oluşan atletizm dalı • Pamuk, yün, ipek vb.nden makede dokunmuş her türlü dokuma **12.** Eski dilde su • Geniş bir alana kurulmuş, büyük ve gösterişli ev • ... Kruşçev, 1953-64 arası Sovyetler Birliği lideri **13.** Lak ile cilalanmış • Otomobillerde elektrik enerjisini depolayan araç • Eski dilde ölüm • Yazıdaki mürekkebi kurutmak için dökülen çok ince ve renkli bir tür kum **14.** Bülent ... (1925-2006), eski başbakanlardan • Sahte para basan veya piyasaya süren kimse • Her türlü maddeyi oluşturan çok ince ve uzun parça **15.** Aynı dinin içinde birtakım yorum ve uygulama farklılıklarına dayanan kollardan her biri • Afrikalı ..., Amin Maalouf'un bir romanı • Çin Halk Cumhuriyeti'nin Siçuan eyaletinde bir kent.

162. sayının çözümü

Armağan kazananlar

162.
Sayı

1	Ş	E	R	İ	F	M	A	R	D	İ	N	M	U	Z	A	F	F	E	
2	E	R	İ	T	R	E	A	İ	D	İ	Y	E	T	M	A	İ	L	E	
3	H	O	K	K	A	B	A	Z	A	N	A	S	A	Y	F	A	E	D	
4	N	K	İ	P	İ	G	O	R	N	İ	H	A	İ	İ	M	A			
5	A	M	A	A	M	R	A	E	T	İ	A	Ş	E	M	E	K			
6	M	T	A	N	İ	T	A	L	E	M	A	N	N	S					
7	E	E	F	L	E	D		G	A	R	A	N	T	İ					
8	N	A	A	L	Y			B	A	K	A	Y	A	Y					
9	M	E	K	A	N	İ	Z	E	A	D	L	İ	M	B	O				
10	İ	Z	A	F	İ	Y	E	T	H	İ	Z	A	I	A	N				
11	L	N	İ	E	M	A	N	E	T	T	E	M	A	K	İ				
12	L	E	Y	A	T	J	E	R	R	Y	S	V	A	N	R	D			
13	E	M	C	E	K	P	E	R	T	A	V	S	I	Z	B	İ	D	E	
14	T	R	E	T	U	V	A	R	E	F	E	R	V	E	S	A	N	A	M
15	T	E	R	T	E	K	C	M	O	S	A	K	A	R	Ç	A	Y		

Ümmügülsüm Akgün- Uşak

Şiar Atmaca- Bursa

Ayşe Çağlar- Manisa

Mümin Er- Kocaeli

Damla Kan- Kocaeli

Canberk Karavaş- Erzurum

Uğur Karalı- Ankara

Altay Erdem Kaya- Çorum

Esra Yamak- Eskişehir

İrfan Yıldırım- İstanbul

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kojin ..., Japon düşünür ve edebiyat eleştirmeni • Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme 2. Karışık renkli • Güney Amerika'da bir nehir • Dumanı ocaktan çekip havaya vermeye yarayan yol 3. Savaşta kazanılan başarı • Uygurluk, ilerleme • Kuvvet, kudret 4. M.Ö. 9. ve 6. yüzyıllar arasında Doğu Anadolu'da yaşamış bir uygarlık • Gümüşün simgesi • Dört Halife Dönemi'nden sonra İslam İmparatorluğu'na hakim olan kabile 5. Yunan alfabesinde 'o' harfi • Türkiye'nin Avrupa kıtasındaki bölümü • İşyerlerinde ihtiyaç duyulan insan gücünü karşılamak için oluşturulmuş bölümün adı (kısaltma) 6. Fransa'nın kuzeydoğusunda bir bölge • Dar ve kalınca tahta 7. Suudi Arabistan'ın plaka işareti • Güzel sanatların gerektirdiği niteliğe uygun, sanatlı 8. Beynin alt bölümünde bulunan, fizyolojik olaylarda önemli rol oynayan sinirsel organ • Kuzey Irak'ta bir kent 9. Yerine koyma, yerine kullanma • Yunanistan'ın Santorini adasında bir kasaba • Alüminyumun simgesi 10. Akdeniz'in beşinci büyük adası • Gemilerde çeşitli işlerde kullanılan bir tür demir halka 11. Japonya'da Nara ilinde bir kent • Bir müzik parçasındaki bölümlerin hızı 12. İspanya'da Malaga iline bağlı bir belediye • Eski Mısır'da bir tanrı 13. Müstahkem mevki • Herhangi bir olayın içinde bulunduğu dönemle kronolojik açıdan uyumsuz olması 14. Altılı ganyanda yer alan her bir koşu • Izdırap • İş sona erdiren, sonuncu 15. Avusturya'nın güneyinde bir kent • Geminin çektiği suyu göstermek için baş ve kuyruk bodoslamaları üzerine konulan işaretler 16. İlaç • ... Adın, Akhisar Belediyespor'da forma giyen futbolcu • Çeşitli renklerde, yarı saydam, parlak ve değerli bir taş 17. Thomas ... (1737- 1809), düşünceleriyle Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nı etkileyen ABD'li siyaset kuramcısı • Bir hastalığın ilk belirtilerinin ani, çabuk ve şiddetli seyrettiği dönem • Libya'nın internet uzantısı 18. Uydu anteninin elektronik ünitesi • Bir haktan yararlanmak için devletçe verilen belge • ... Farantouri, Yunan şarkıcı ve siyasetçi 19. Osmanlı Devleti'nde en büyük yönetim bölgesi • Babanın erkek kardeşi • Vücut hücrelerinin çoğunluğunca sentezlenen ve bakterilere, virüslere karşı etki gösteren bir protein (kısaltma) 20. Nazım Hikmet'in soyadı • ... dokuması al kuşağımı / Tespihimi, tabakamı alıp gittiler / Hepsi de armağandı Acemelinden... (Ahmed Arif).

Kongre

Bursa Dişhekimleri Odası
27. Uludağ Sempozyumu

19-21 Ocak 2018 / Uludağ - Bursa
www.uludagsempozyumu.com

IDEX2018 İstanbul Ağız Diş Sağlığı Cihaz ve Malzemeleri Fuarı

12-15 Nisan 2018 / CNR Expo - İstanbul
http://cnridex.com/index.aspx

Balkan Stomatoloji Derneği
23. Kongresi

10-12 Mayıs 2018 / Yaş - Romanya
www.e-bass.org/current-congress/

TDB 24. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi

27-30 Eylül 2018 / Congresium - Ankara
www.tdbkongreleri.org

Kurs

Sempozyum

22. Uluslararası Dişhekimliği Konferansı
AEEDC

6-8 Şubat 2018 / Dubai - BAE
www.aeedc.com

40. Asya Pasifik Dental Kongresi
APDC 2018

7-11 Mayıs 2018 / Manila - Filipinler
www.apdc2018.org

Dünya Dişhekimleri Birliği FDI 106. Kongresi
FDI 2018

5-8 Eylül 2018 / Buenos Aires - Arjantin
www.fdiworlddental.org

Amerikan Dişhekimleri Birliği Kongresi
ADA 2018

18-22 Ekim 2018 / Honolulu - ABD
www.ada.org/en/meeting

VEFAT

Trabzon Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız

Rıdvan Hacıahmetoğlu

(1977 Marmara Ü.D.F. mezunu)

9 Aralık 2017 günü yaşamını yitirmiştir.

Ankara Dişhekimleri Odası
eski Başkanı meslektaşımız

Merih Baykara

(1983 Hacettepe Ü.D.F. mezunu)

22 Aralık 2017 günü yaşamını yitirmiştir.

Kocaeli Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız

Yüksel Gazeteci

(1978 Marmara Ü.D.F. mezunu)

25 Aralık 2017 günü yaşamını yitirmiştir.

Ankara Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız

Şükrü Akın Alagün

(1988 Hacettepe Ü.D.F. mezunu)

25 Aralık 2017 günü yaşamını yitirmiştir.

Ailelerinin ve yakınlarının acısını paylaşıyor, başsağlığı dileriz.

Buenos Aires
Arjantin
5-8 Eylül 2018

fdi BUENOS AIRES 2018
World Dental Congress

A PASSION FOR MANY. A COMMITMENT FOR ALL

www.worlddentalcongress.org

Sürekli Dişhekimliği Eğitimi Kredilendirilmiş Soruları

Soruların yanıtlarını en geç **2 Mart 2018** tarihine kadar SDE Yüksek Kurulu Kızılırmak Mah. 1446. Cad. Alternatif İş Merkezi No: 12/38 Çukurambar Çankaya / Ankara adresine mektupla, 0.312.430 29 59'a faksla ya da tdb@tdb.org.tr adresine e-mail ile gönderen meslektaşlarımızdan en az 7 soruyu doğru cevaplayanlar 6 SDE kredisi almaya hak kazanacaklardır.

- 1** Aşağıdaki ağız bulgularından hangisi Down sendromlu bir çocukta gözlenmez?
- [a] Süt dentisyonda geç sürme
[b] Mikrodoni
[c] Mikroglissi
[d] Periodontal hastalığa yatkınlık
[e] Süt dişlerinin uzun süreli retansiyonu

- 2** Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?
- [a] Büyüme ve gelişim değerlendirmesi – Hays-Nance analizi
[b] Model Analizi – Steiner analizi
[c] Klas II Divizyon 1 - Çenelik
[d] Klas III – artmış overjet
[e] Klas II Diz 2 – derin kapanış

- 3** Mekanik, kimyasal, bakteri ürünleri ve/veya termal değişiklikler gibi dış etkilerle pulpa ve preentine giren sinir liflerinin veya dentin kanalcıkları içindeki odontoblast uzantılarının uyarılmaya başlamasıyla salgılanan ve antijen henüz dentin kanalcıkları içindeyken pulpayı ve odontoblastik tabakayı savunmaya hazırlayan mediyatörler aşağıdakilerden hangisidir?
- [a] CGRP ve p maddesi
[b] Fibroblastlar ve monositler
[c] Mast hücresi ve bazofiller
[d] Eozinofil
[e] APC

- 4** Aşağıdakilerden hangisi Articain içerikli anesteziğin içinde bulunmaz?
- [a] Artikain hidroklorür
[b] Epinefrin hidroklorür
[c] Sodyum metabisülfid
[d] Sodyum sülfataz
[e] Distile su

- 5** Dişhekimliğinde kullanılan Zirkonyum Dioksit (ZrO₂) seramik restorasyonların kenar bütünlüğü açısından uzun ömürlü olabilmesi için, destek dişlerde hazırlanması gereken en ideal kenar sonlanma şekli aşağıdakilerden hangisidir?
- [a] Champher (Yuvarlak Basamaklı)
[b] Shoulder (Dik Basamaklı)
[c] Knife Edge (Basamaksız)
[d] Bizotajlı Champher
[e] Hepsiduarlar, Okluzal yüzeyin kontrolü, Eksternal marjinler

- 6** Aşağıdaki Gracey küretlerin hangisi molar dişlerin distal yüzeylerinde kullanılır?
- [a] 1-2 [b] 13-14 [c] 11-12 [d] 7-8 [e] 3-4

- 7** Pulpal ve periapikal patolojiye bağlı olarak diş kökleri çevresinde gelişen düzensiz radyoopak sklerotik kemik reaksiyonu alanına ne isim verilir ?
- [a] Hipersementoz
[b] Sementoblastoma
[c] Periapikal semental displazi
[d] Periapikal sclerozing osteitis (condensing osteitis)
[e] Osteomyelitis

- 8** Hangi frez çürük temizlemede giriş kavitesi için kullanılır?
- [a] çelik
[b] tungusten
[c] akril
[d] elmas
[e] seramik

- 9** Sabit protetik yaklaşımda, diş renginin tespit edilmesi aşamasında aşağıdakilerden hangisidir gereklidir?
- [a] Hastanın yüz makyajının tam olması.
[b] Güneş ışığından uzak bir ortamda değerlendirilmesi.
[c] Reflektör ışığının ilgili bölgeye dik gelmesi.
[d] Hekimin 5 dakika süreyle ilgili bölgeyi gözlemleyerek seçimini yapması.
[e] Nötral ışık altında gözleri yormadan renk seçimi yapılması.

- 10** Aşağıdaki durumlardan hangisinde “gingivektomi operasyonu” kontrendikedir.
- [a] Kemik yıkımı bulunmayan dişeti hiperplazisi vakalarında.
[b] Yeterli keratinize doku varlığı bulunan hiperplazi vakalarında.
[c] Kemik içi ceplerin eşilk ettiği alvolar kemik yıkımı vakalarında.
[d] Yeterli keratinize doku varlığında kuron boyu uzatma işlemlerinde.
[e] Hiçbiri.

SDE YANIT FORMU (Doğru yanıtı lütfen daire içine alınız):

Adı Soyadı : ..... İmzası: .....

TC Kimlik No : .....

Adresi : .....

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
162. sayının yanıt anahtarı:									
C	D	C	C	A	B	D	A	A	D